

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ TEFTİŞİ EKONOMİSİ VE PLANLAMASI BİLİMDALİ
(EĞİTİM EKONOMİSİ VE PLANLAMASI PROGRAMI)**

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA YAŞANAN
GÜVENLİK DUYGUSUNU ZEDELEYEN SORUNLARA İLİŞKİN
OKUL YÖNETİCİSİ VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ**

(Ankara İli Çankaya İlçesi Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Metin ÖZKAN

**Ankara
Ocak, 2007**

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
(EĞİTİM EKONOMİSİ VE PLANLAMASI PROGRAMI)**

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA YAŞANAN
GÜVENLİK DUYGUSUNU ZEDELEYEN SORUNLARA İLİŞKİN
OKUL YÖNETİCİSİ VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ**

(Ankara İli Çankaya İlçesi Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Metin ÖZKAN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin AKSOY

**Ankara
Ocak, 2007**

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Yönetimi ve Planlaması Programı
Eğitim Yönetimi ve Teftişi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI
RAPORU olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Figen ÇOK

Üye: Prof. Dr. Nejla Kurul TURAL

Üye (Danışman): Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin AKSOY

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../ 2007

Prof. Dr. Meral UYSAL
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Son aylarda okullarımızda ve yakın çevresinde sıkça rastlanan şiddet, taciz, kavga olaylarındaki artış, birçok öğretmen ve öğrencinin ölümü ile gündeme gelen deprem ve doğal afetlerin yarattığı yıkımın tekrarlanma olasılığı bütün eğitimcileri ve eğitimden faydalananları tedirgin etmektedir. Yine son yıllarda toplumdaki gelir adaletsizliğinin ve yoksullaşmanın artması, göç nedeniyle bazı şehirlerde oluşan çarpık yapılaşma, mafya ve benzeri grupların sayısındaki artış, işsizlik, geleceğe umutla bakamama, insanların birbirlerine ve kurumlara olan güven düzeyinin azalması, kültürel yozlaşma ve yabancılaşma, artan genç nüfus ve beraberinde getirdiği kalabalık sınıf ve okullar, medyanın şiddet içerikli programlarındaki artış eğitim ve öğretimde eğitim çalışanlarını, öğrenci ve velilerinin güvenlik duygularını sarsıcı etki yaratmaktadır.

Öğrenci ve velilerin okula olan ilgilerinin daha da artması eğitim sistemindeki, dolayısıyla da okullarımızdaki mevcut sorunları daha çok sorgular duruma getirmiştir. Okul, eğitim örgütünün halka açılan kapısıdır. Okuldaki sorunlar toplumu, toplumun sorunları da okulu etkilemektedir. Eğitimin amacına ulaşması için, güvenliği tehdit eden ve herkesi tedirgin eden tüm olumsuzlukların sona ermesi artık bir gereksinim değil, zorunluluk halini almıştır. Okulların görevi, öğrencilerin yalnızca akademik başarılarını sağlamak olmamalıdır. Hem zihinsel hem bedensel gelişimini sağlayacak etkin faaliyetler ile onları sıkmadan, baskı altına almadan yetiştirmek olmalıdır. Okullarda böyle bir yöntem uygulandığı, aile ve çevresel faktörlerin baskısı da kalktığı zaman çocuğun normal kişilik gelişimine geçilebilir.

Bu araştırmanın benzer araştırmalardan farkı, okullarımızda güvenlik duygusunu tehdit eden faktörlerin sadece bir veya birkaç yönüyle değil, tüm boyutları ile araştırılmış olmasıdır. Anketi yanıtlayan ilköğretim okullarının konuksever ve özverili yönetici ve öğretmenlerine teşekkür ederim.

Araştırma kapsamında okul güvenliği, okul güvenliğinin kapsamı ve boyutları, güvenli okulların özellikleri, okullar için olası kriz nedenleri, kriz yönetimi ve kriz yönetiminde yöneticilerin rolü, günümüzde okullarımızın

durumu, izlenen politikalar ve yazılı basında okul güvenliği konuları ile ilköğretim okullarındaki yönetici ve öğretmenlerin güvenlik duygusunu zedeleyen konular hakkındaki bakış açıları incelenmiştir.

Araştırma beş bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi tartışılmış ve sınırlılıkları belirtilmiştir. İkinci bölümde ilgili mevzuat, kuramsal temeller ve benzer araştırmalardan örnekler verilmiştir. Üçüncü bölümde araştırma evreni, örnekleme, veri toplama yöntemleri ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Dördüncü bölümde araştırma yoluyla elde edilen verilerin analizi sonucu elde edilen bulgular ve bu bulgulara dayalı yorumlara yer verilmiştir. Beşinci bölümde ise araştırmadan çıkarılmış sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Çalışmamın her aşamasında beni yönlendiren, denetleyen, motive eden, özveriyle, sabırla yol gösteren tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. H. Hüseyin Aksoy' a, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalının değerli öğretim üyelerine ve çalışmalarım esnasında bana sürekli destek olan eşim Aynur Özkan' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Metin ÖZKAN

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA GÜVENLİK DUYGUSUNU ZEDELEYEN SORUNLARA İLİŞKİN OKUL YÖNETİCİSİ VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ (Ankara İli Çankaya İlçesi Örneği)

Özkan, Metin

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin Aksoy

Ocak 2007, 157 + xii sayfa

Bu araştırma resmi ilköğretim okullarında güvenlik duygusunu zedeleyen sorunlara ilişkin öğretmen ve yöneticilerin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Araştırma tarama modeliyle gerçekleştirilmiş ve veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini Ankara'nın Çankaya İlçesindeki resmi ilköğretim okulları oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan okul, yönetici ve öğretmenlerin belirlenmesinde küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda resmi ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görüşleri tespit edilerek, veriler ışığında var olan durum betimlenmiş ve görüşler belirlenen değişkenlere göre karşılaştırılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 11.5 İstatistik paket programı ortamında analiz edilmiş, verilerin frekans ve yüzde dağılımları betimlenmiştir. Öğretmen ve yönetici görüşlerinden elde edilen bulgular incelenmiş, problemlere ilişkin görüşlerin benzer ve farklı yanları ile sorunlara ilişkin görüşlerin ağırlık kazandığı noktalar açıklanmıştır. İki grubun görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını test etmek için ilişkisiz örneklemeler için t-testi; üç ve fazlası grubun görüşleri arasındaki farkın normal dağılıma uygun çıkmasından dolayı, anlamlılığını test etmek için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Okul çevresinin sosyo-ekonomik düzeyi düştükçe okullarda buna paralel olarak çevresel ve finansal sorunlar görülmektedir. Toplumun sorunlarından okullar da etkilenmektedir. Ailelerin, okul ve öğretmenlerin sorunları eğitimin amacına ulaşmasını engellemektedir. Çocuklar aynı zamanda görsel ve yazılı basın ile çevresel etkenlerin de olumsuz etkilerine maruz kalmaktadır.

ABSTRACT

**THE OPINIONS OF ELEMENTARY SCHOOL PRINCIPALS AND TEACHERS
REGARDING THE EVENTS THAT THREATS FEELING SAFETY IN PUBLIC
ELEMENTARY SCHOOLS
(An Example of Çankaya District in Ankara)**

Özkan, Metin

Master, Division of Educational Sciences

Thesis Advisor: Assistant Prof. Hasan Hüseyin Aksoy

January 2007, 157 + xii pages

This study intends to find out the opinions of school principals and teachers regarding the events that threats feeling safety in public elementary schools.

The research bases on survey model and a survey technique is employed during the study. The study consists of the public elementary schools in the district of Cankaya in Ankara. "Sampling method" was applied to find schools, principals and teachers. In this content, the opinions of principals and teachers who are involved in public elementary schools were obtained and the existing states were described and compared according to the variations choosen.

The data obtained during the research study were analyzed by SPSS 11.5 statistical package program. Frequencies and percentage distributions of the data were described. The findings that were obtained from the opinions of principals and teachers were reviewed and similarities and differencies in their perceptions towards the problems were investigated. t-test for unrelated samples was used to test the rationality of the difference of the opinions between the two groups, while One-Way-Anova (F-test) was used to test the difference between three or more groups.

It's a fact that environmental and financial problems in parallel to the decrease in the level of schools' socio-economic environment. The schools are affected by the societies' problems, as well. The problems of families, school and teachers prevent education from reaching its goals. At the same time, the children are subject to the negative effects of environmental factors because of printed and visual media. The children reflect physical, emotional, verbal and sexual harassments against each other.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİ İMZA SAYFASI	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	viii
ÇİZELGELER LİSTESİ	ix
BÖLÜM	
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	6
1.3. Önem	7
1.4. Sınırlılıklar	8
1.5. Tanımlar ve Kısaltmalar	8
2. ALAN YAZIN	8
2.1. Kavramsal Çerçeve	10
2.1.1. Okul Güvenliği	11
2.1.2. Okul Güvenliğinin Kapsamı ve Boyutları	13
2.1.3. Güvenli Okul	15
2.1.4. Kriz	18
2.1.5. Okullarda Güvenlik Duygusunu Zedeleyecek Olası Kriz Nedenleri	20
2.1.6. Kriz Yönetimi ve Yöneticiler	26
2.2. Günümüzde Okullarımızın Durumu, İzlenen Politikalar, Yazılı Basında Okul Güvenliği ve Yapılan Araştırmalar	28
3. YÖNTEM	41
Araştırmanın Modeli	41
Çalışma Evreni ve Örneklem	41
Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Uygulanması	44
Verilerin Analizi	45

4. BULGULAR VE YORUM	47
4.1. Araştırmaya Katılan Yönetici ve Öğretmenlere İlişkin Bulgular	47
4.2. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Olaylara İlişkin Görüşleri	51
4.3. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Olaylara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	68
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	111
5.1. Sonuçlar	111
5.2. Öneriler	116
5.2.1. Milli Eğitim Bakanlığına İlişkin Öneriler	116
5.2.2. Okul Yönetimleri İçin Öneriler	117
5.2.3. Öğretmenlere Yönelik Öneriler	118
5.2.4. Öğrenciler ve Velileri İçin Öneriler	118
5.2.5. Sendikalar İçin Öneriler	119
5.2.6. Araştırmacılar İçin Öneriler	119
KAYNAKÇA	120
EKLER	128
Ek- 1.Kader bu kez ölüm için çaldı	129
Ek- 2.İstanbul'da okulda yangın heyecanı	130
Ek- 3.Düzce'deki bir okulda cinayet	130
Ek- 4.Kız tuvaletinde kanlı teneffüs	131
Ek- 5.Okullarda yine bıçak çekildi	131
Ek- 6.Engelli öğrenciye dayak iddiası	132
Ek- 7.Her 100 öğretmenden beşi 'dayakçı'	132
Ek- 8.Park haraç bıçak	133
Ek- 9.Okulu hedef aldılar	135
Ek-10.Öğretmen elinde odunla görevde!	135
Ek-11.Sıfırcı lisenin sırrı dört işlemde gizli	136
Ek-12.Devlet okulunda 'garibanlar' sınıfı	138

Ek-13.Fenalaşan öğrencisini yaptığı sedyeyle karda hastaneye taşıdı	139
Ek-14.Suçun suçlusu göç	140
Ek-15.Bodrum'da okulları karıştıran ifade	141
Ek-16.Cezaevi değil okul	142
Ek-17.Kayıp kuzenlerin cesetleri bulundu	143
Ek-18.İlköğretim okulunda bomba paniği!	144
Ek-19.Okul morga döndü	145
Ek-20.Öğrencilerinin önünde vurdular	146
Ek-21.Öğrenciye parayla taciz	146
Ek-22.Okul tacizinde bir zanlı	146
Ek-23.Servisçinin ehliyeti yok	147
Ek-24.Servis araçları ve tehlike çanları	147
Ek-25.Okul servisleri yine can yaktı	148
Ek-26.Ankara'da iki öğrenci bıçaklandı	148
Ek-27.'Okula gelene kimlik sorun'	149
Ek-28.Okulda, 3 kişinin saldırısına uğradı	150
Ek-29.İlkokulda taciz: Öğrencileri kim korur?	150
Ek-30.Yönetici ve öğretmen görüşleri anket formu	152
Ek-31 .Milli Eğitim Bakanlığı'nın Ankara Üniversitesi'ne anketlerin uygulanabilirliğine ilişkin izin yazısı	157

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1. Araştırmanın Çalışma Evreni ve Örneklemi.....	42
Çizelge 2. Ankete Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	48
Çizelge 3. Ankete Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Görev Durumuna Göre Dağılımı.....	48
Çizelge 4. Ankete Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Mesleki Kıdeme Göre Dağılımı.....	49
Çizelge 5. Ankete Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Mezun Oldukları Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	50
Çizelge 6. Ankete Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Çevresinin Sosyo-Ekonomik Düzeylere Göre Dağılımı.....	51
Çizelge 7. İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarda Varolma Durumuna İlişkin Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	52
Çizelge 8. İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara Ait Okul Yöneticisi ve Öğretmen Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	61
Çizelge 9. Güvenlik Duygusunu Geliştirmeye Yol Açacak Türdeki Bir Okul Çevresi İçin, Sosyo-Ekonomik Çevreye Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin; MEB Üst Düzey Yönetimi, Sendikalar, Yöneticiler, Öğretmenler, Öğrenci ve Velilerden Bekledikleri Davranışlar.....	64
Çizelge 10. Cinsiyete Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (t-testi sonuçları).....	69
Çizelge 11. Cinsiyete Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (t-testi sonuçları).....	72

Çizelge 12. Eğitim Durumlarına Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları).....	75
Çizelge 13. Eğitim Durumlarına Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşuları Artıran Temel Kaynaklara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları).....	80
Çizelge 14. Kıdemlerine Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları).....	88
Çizelge 15. Kıdemlerine Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşuları Artıran Temel Kaynaklara Ait Görüşlerin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları).....	94
Çizelge 16. Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları)...	100
Çizelge 17. Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşuları Artıran Temel Kaynaklara Ait Görüşlerinin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları).....	108

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya yön veren problem; araştırmmanın amacı, önemi, sınırlılıkları ve araştırma içinde kullanılan çeşitli terimlerin tanımına yer verilmektedir.

Problem

Okullarımızda son aylarda şiddet ve kavga görüntülerinde ciddi artışlar olduğu görülmektedir. Okullarımızda ve okulun yakın çevresinde yaşanan olaylarda her geçen gün birçok öğrenci ve öğretmen yaralanmaktadır. Bu olayların sayısındaki artış acil çözümler üretilmediği sürece olayların artarak devam edeceğinin işaretlerini vermektedir. İlköğretim okulları ve liselerde artan öğrenci kavgaları, velilerin sorun çözme amacıyla okulları basmaları, öğretmen ve öğrencilere şiddet uygulanması, çetelerin okulların içine kadar girmeleri gibi olaylar artık sıradan bir hale gelmiştir. Artık herkes tarafından gazete ve televizyonlardan izlenerek korku ve endişe yaratan tüm bu olaylar dikkatleri okullar hakkındaki güvenlik duygusu üzerine çekmeyi sağlamıştır. Ancak okullara duyulan güveni etkileyen faktörler sadece bunlardan ibaret değildir.

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin amaçlarına ulaşmasında, okulun niteliği, aile, çevre, öğretmen niteliği gibi faktörler etkili olmaktadır. Okul, çocuk ve gençlerin davranışlarına planlı bir şekil verme amacını taşıyan, çocuğun ilk sosyal tecrübeleri elde ettiği yerdir (Dönmezer,1994, s.207). Okul, ayrıca çocuklara ahlaki değerlerin, sosyal yeteneklerin vatandaş olarak sorumlulukların ve yasalara saygı göstermenin öneminin de öğretildiği yerdir (Graham ve Bennett, 1995, s.25). Çocuk, okulda diğer çocuklarla etkinlikler gerçekleştirirken başkalarının haklarına saygı duymayı, işbirliği ve işbölümüne uymayı öğrenir (Uluğtekin, 1991, s.45). Bulgulara göre, okulda genel başarısı düşük olan öğrenciler, diğer öğrencilere kıyasla daha çok suç işleme eğilimi göstermektedirler. Akademik yetersizlik okulda başarısız olmaya, başarısızlık

okuldan soğuyup uzaklaşmaya, uzaklaşma ise otoriteyi reddetmeye ve suç işlemeye neden olabilmektedir (Albanese, 1985).

Öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin çoğunluğunu etkileyebilecek, bireysel ve toplumsal müdahaleyi gerektirebilecek daha başka pek çok durum ortaya çıkabilir. Örneğin bir öğrencinin ya da bir öğretmenin ölümü, doğa felaketleri, çevresel felaketler, su basması, yangınlar, çeşitli kazalar, gıda zehirlenmeleri, cinsel istismar, şiddet, okulun içinde bulunduğu bölgeyi etkileyen sosyal ve ekonomik değişiklikler okullarda acil müdahale gerektiren durumlardır. Böyle bir duruma hazırlıksız yakalanmak, acele ve yanlış kararlara yol açabileceğinden durumu daha da kötüleştirebilir. Ayrıca okulun çevresel şartları, fiziksel ve finansal yapısı, okul yöneticisinin yönetim biçimi, etnik ve siyasi görüş bakımından farklılıklar ile ülkenin eğitim politikalarının bu farklılıklar karşısındaki durumu veya yaklaşımı da okul çalışanları, öğrenciler ve velilerin güvenlik duygularını etkileyebilecek faktörler olarak düşünülebilir. Okullar açısından potansiyel pek çok etkileyiciden bahsedilmesi mümkün olmakla birlikte, daha somut ve belli nedenlere dayalı özel olaylar da ayrıca ele alınabilir.

Son yıllarda yaşanan deprem felaketleri acı sonuçlar ortaya çıkarmıştır. 17 Ağustos 1999 Kocaeli ve 1 Mayıs 2003 Bingöl depremlerinde çok sayıda öğretmen ve öğrenci hayatlarını kaybetmiştir. Okullarımızın yaşadığı bu acı olaylar eğitim kurumlarında kriz yönetimi ve acil durum planlamasının önemine dikkat çekmiştir. Demirtaş' a (2000) göre; 17 Ağustos depreminden sonra Milli Eğitim Bakanlığı insan, araç-gereç kayıplarını saptamada ve bu kaosu eğitim alanında yarattığı boyutu değerlendirmede pek varlık gösterememiştir.

Okulların karşı karşıya kalabileceği her olay kriz olarak değerlendirilmemelidir. Yaşanan bir olay bir okulda kriz yaratıp acil müdahale gerektirebilirken, farklı bir çevre, kültür ve olanaklara sahip bir başka okulda küçük müdahaleler ile sorunun üstesinden gelinebilir ve sıradan bir olay olarak algılanabilir.

Son aylarda okullarımızda ve yakın çevresinde sıkça rastlanan şiddet, taciz kavga olaylarındaki artış bütün eğitimcileri ve eğitimden faydalananları

tedirgin etmektedir. Bu olayların arkasında yatan temel sorunları çözmek yerine, geçici ve günü kurtarmak amaçlı politikalar izlenmektedir. Okulun olumlu etkilerinden yararlanamayan ve iyi bir aile ortamına sahip olmayan çocukların, küçüklerin harçlıklarını almaktan şiddet kullanmaya giden çeteleşmeye kadar çeşitli suç olaylarına okulda başladıkları da görülmektedir (Demirbaş, 2001, s.178). Türkiye’de yapılan araştırmalar sonucunda on beş ve on altı suçun en çok işlendiği yaş olarak belirlenmiştir. İçli (2001, s.251) 1975, 1980, 1985 ve 1990 nüfus sayımları ve adalet istatistiklerine göre, hükümlü çocukların çoğunun 15-18 yaş grubundan çocuklar olduğunu belirtmektedir. Bu oran 1975’de % 62,15, 1980’de % 69,42, 1985’de 81,7 ve 1990’da 80,4’dür. Sevük’ün (1998, s.23), yaptığı araştırmada da sonuçlar yukarıdaki bilgilere paralel çıkmıştır. Araştırma sonucuna göre, çocukların % 64’ünün 15-16 yaş grubunda oldukları tespit edilmiştir (Doğan, 1990’dan akt. Mangır, 1992, s.20).

Özellikle son yıllarda toplumdaki gelir adaletsizliğinin ve yoksullaşmanın artması, göç nedeniyle bazı şehirlerde oluşan çarpık yapılaşma, mafya ve benzeri grupların sayısındaki artış, işsizlik, geleceğe umutla bakamama, insanların birbirlerine ve kurumlara olan güven düzeyinin azalması, kültürel yozlaşma ve yabancılaşma, artan genç nüfus ve beraberinde getirdiği kalabalık sınıf ve okullar, medyanın şiddet içerikli programlarındaki artış herkesin görebildiği ve çözüm bekleyen sorunlardır. Eğitim yönünden çocuğa hiçbir şey kazandırmayan fakat çocukların ilgisini çeken yayınlar ve kitaplar, çocuğu suça iten faktörlerdendir (Çataloluk, 1983’den akt. Sevük, 1998, s.58). Ülkemizdeki suç ve şiddet olaylarında yaşanan artış yazılı ve görsel basından herkesin endişeyle takip ettiği toplumsal bir sorununuzdur.

Türkiye’de okul giderek ailenin ve toplumun gerisine düşmüştür. Okullardaki şiddet olaylarının temelinde toplumsal ve kültürel etkililiğin zayıflığı yatmaktadır (Welsh, Grene ve Jenkins, 1999. s.75). Kolay’ a (2004) göre, Türk eğitim sisteminde okul-çevre dolayısıyla da okul-veli ilişkilerinin sağlıklı olduğu söylenemez. Türk eğitim sisteminde eğitim öğretimin niteliği açısından birinci derecede öneme sahip iki unsur olan okul ile aile arasındaki işbirliği yeterince kurulamamaktadır. Kişinin ilk sosyal çevresi olan ailenin çocuk suçluluğu üzerindeki etkisi önemlidir. Ailenin çocuk üzerindeki etkisi, doğumdan önce

başlamaktadır (Yavuzer, 1982, s.91). Kolay (2004), ailelerin okul etkinliklerine katılımı ve işbirliği sürecini engelleyen başlıca faktörler arasında şunları belirtmektedir:

- Anne ve babaların kendi okul yaşantılarının olumsuzluğu
- Ailelerin ekonomik sorunları (okuldan para talep edilmesi korkusu vardır)
- Ailelerin okula ayırabilecekleri zamanın kısıtlı olması
- Ailelerin eğitim düzeyinin düşük olması
- Öğretmenlerin olumsuz tutumları
- Ev ve okul kültürünün farklılığı

Okullardaki sorunları ve bunlar arasında da şiddeti ortaya çıkaran temel nedenler arasında yoksulluk ve eşitsizliği gören değerlendirmeler yaygındır. Buna göre; yoksulluk şiddeti tetiklemekte, iletişim yaygınlaşınca fırsat eşitsizliği görünür bir durum almakta ve göçle gelen ailenin çocuğu sıkıntı çekmekte, sıkışıp, çıkış yolu bulamamaktadır. Bayhan'a (1997) göre, kırdan kente yoğun ve düzensiz göçler, kentte tutunamayanların şiddet ve suç eylemlerine katılmalarına neden olabilmektedir. Siyasal ve ekonomik düzenin bir bakıma değişmez göstergesi sayılabilecek sağlıklı kentleşme Türkiye'de şiddetin en önemli kaynaklarından birini meydana getirmektedir. Demirbaş da (2001), düşük sosyo-ekonomik çevreden gelen çocukların okudukları okulda aynı sırayı paylaştıkları yüksek sosyo-ekonomik çevreden gelen çocuklarla kendilerini kıyaslayarak kendi ekonomik yetersizliklerini şiddete yönelerek kapatmaya çalışacaklarını ifade etmektedir. Ailenin sosyo-ekonomik koşulları, aile hayatının ruh sağlığını etkilediği gibi, çocuğun kişiliğini de etkiler (Yavuzer, 2001, s.153). Glueck'lerin 2000 suçlu çocukla yaptıkları araştırma, çocukların ailelerinin % 76'sının ekonomik yardıma muhtaç olduğunu ortaya koymuştur. Burt, İngiltere' de yaptığı araştırmada suçlu çocukların % 19'unun çok yoksul ailelerden geldiğini tespit etmiştir (Yavuzer, 1988, s.154).

Okullarda sivil toplum örgütleri de etkinliğini kaybetmiştir. Okullardaki hizmetlerin çoğu ailelerden alınan paralarla karşılanmakta olup, eğitim paralı

hale gelmiştir. Dershaneler okulların önüne geçmiştir. Bu durum toplumsal eşitsizliği artırarak eğitim hakkının kullanılmasına engel olmaktadır (www.bianet.org, 01.04.2006).

Eğitim finansmanı da bir başka önemli sorun kaynağı olarak görülmektedir. Mevcut okulların talebe cevap verememesi, yenilerinin de yapılamayışı ciddî bir sorun halini almıştır. Her yıl eğitim ordusuna dahil olan binlerce çocuğun olduğu bir ülkede, sınıf mevcutlarını 20'li rakamlara düşüremedikten sonra ciddi bir eğitimden söz etmek mümkün gözükmemektedir. Okul binası yaptırmanın tek yolunun vergiden düşürülen paraların yatırıma dönüştürülmesi ya da hayırsever vatandaşların merhametine kalınması tam bir dramatik durum halini almıştır.

Bireylerdeki korku ve gerginliklerin aslında temel nedeni belirsizlikler ve bilgi yetersizliğidir. Yönetici ve öğretmenler, öğrenciler, veliler ve diğer çalışanlar geleceğe yönelik kendilerini ilgilendiren konulara ve olasılıklara karşı güven duymak isterler. Öğrenci ve çalışanların okulun emniyetli bir yer olup olmadığı konusunda tereddütleri bulunmamalıdır. Öğretim ortamında okul personelinin, öğrencilerin ve ailelerin kendilerini güven içinde hissetmeleri etkili bir öğretim için oldukça önemlidir. Okul güvenliği son yılların en önemli problemlerinden biridir. Çünkü okullar gün geçtikçe daha güvensiz ortamlar haline gelmekte ya da bireyler böyle algılamaktadır. Bu güven duygusu oluşturulamadığı takdirde etkili bir öğretim ve öğrenme de sağlanamaz (Dönmez, 2001). Ancak bunu sağlamanın, belli bir anda belli bir olayın önlenmesinden ya da buna yönelik "polisye" tedbir almaktan çok daha ötede bir yaklaşım ve bu yaklaşımı oluşturacak kapsamlı bilgi gerektirdiği artık görülebilir hale gelmiştir.

Bu araştırmanın konusunu okullarda güvenlik duygusunu zedeleyen sorunlar ve bu sorunların genel eğitim politikaları ve uygulama boyutları ile etkileşimine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüş ve önerilerinin neler olduğu oluşturmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, Ankara ili Çankaya ilçesindeki ilköğretim okullarında görevli okul yöneticileri ve öğretmenlerin; okullarındaki güvenlik duygusunu zedeleyen sorunlar ve bu sorunların genel eğitim politikaları ve uygulama boyutları ile etkileşimine ilişkin görüşlerini saptamaktır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. İlköğretim okulları yöneticilerinin güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında var olma durumu hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. İlköğretim okulları öğretmenlerinin güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklar hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. İlköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerinin güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında var olma durumu hakkındaki görüşleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
4. İlköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerinin güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklar hakkındaki görüşleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
5. İlköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerinin güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında var olma durumu hakkındaki görüşleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
6. İlköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerinin güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklar hakkındaki görüşleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
7. İlköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerinin güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında var olma durumu hakkındaki görüşleri kıdem durumlarına göre farklılık göstermekte midir?

8. İlköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerinin güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklar hakkındaki görüşleri kıdem durumlarına göre farklılık göstermekte midir?

9. İlköğretim okulları yöneticilerinin güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında var olma durumu hakkındaki görüşleri okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?

10. İlköğretim okulları öğretmenlerinin güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklar hakkındaki görüşleri okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?

11. İlköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerinin; güvenlik duygusunu geliştirmeye yol açacak türdeki bir okul çevresi için MEB üst yönetiminin, sendikaların, yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrenci ve velilerin göstermeleri gereken davranışlar hakkındaki görüşleri nelerdir?

Önem

Bu araştırmada Türkiye'deki ilköğretim okullarında ortaya çıkan ve basına yansıyan örnekler aracılığıyla okullarda güvenlik duygusunu zedeleyici, krize yol açan nedenler üzerinde saptamalar yapılmıştır. Daha güvenli okullar için ele alınan uygulamaya dönük çalışmalar önemli bir temel oluşturmaktadır.

Bu çalışma sonucunda ülkemizde gündemi her gün daha fazla işgal eden ve okullardaki yaşamı sekteye uğratan olaylara ilişkin yönetici ve öğretmenlerin bakış açısı saptanmış olacaktır. Çalışma sonuçları ile okullarımızın konuya yönelik duyarlılığının artması ve mevcut durumlarını gözden geçirerek çevresel değişkenleri gözden geçirmelerine etkide bulunması sağlanabilir. Çalışmada genel eğitim politikalarının somut ve genel sorunlarla ilişkilendirilmesine yardımcı olacak bulgular ve görüşler ortaya konulduğu düşünülmektedir. Bu yolla aileler ve öğrencilerine kendilerini hem okulda, hem de okul çevresinde daha çok güvende hissedebilmelerine katkı sağlayabilecek politikalar geliştirmeye yardımcı olunması beklenmektedir. Çalışmanın, okullardaki sorunlara en yakın yaşayan eğitim çalışanlarının görüşleri yoluyla,

sorunların çözümlerine de seçenek üretilmesine katkıda bulunmuş olunması umulmaktadır.

Varsayım

Ankete katılan yönetici ve öğretmenler anketteki soru ve görüşlere objektif olarak cevap vermişlerdir.

Sınırlılıklar

Araştırmanın örnekleminden ve yönteminden kaynaklanan temel sınırlılıkları şunlardır:

1. Basında yer alıp, ilköğretim okullarımızdaki güvenlik duygusunu zedeleyen olaylarla ilgili incelenen haberler 2005-2006 öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. Basın taramasında eğitimle ilgili haberlere en çok yer verdiği düşünülen, eğitim özel sayfaları bulunan yüksek tirajlı gazeteler arasından Radikal, Milliyet ve Sabah Gazeteleri kaynak olarak alınmıştır.
3. Bu araştırma, Çankaya İlçesindeki ilköğretim okullarından seçilen, araştırma kapsamındaki ilköğretim okullarında görevli yönetici ve öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.

Tanımlar

Bu araştırmada yer alan bazı kavramların tanımları şöyledir:

Okul: Araştırma kapsamındaki resmi ilköğretim okulları.

Okul güvenliği: Öğrencilerin, öğretmenlerin, diğer personelin ve velilerin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan özgür ve güvende olmayı hissetmeleri, öğrenme için uygun bir ortam yaratılmasıdır(Dönmez, 2001, s.64).

Okulda Kriz (acil durum): Okullarda yönetici, öğretmen, öğrenci ve hizmetlilerin olağan faaliyetlerini yerine getirmelerini engelleyen, acil müdahale ve çözüm gerektiren, tolere edilemeyen, sıra dışı, beklenmeyen olaydır.

Yönetici: Araştırma kapsamına giren resmi okulların müdür, müdür baş yardımcısı ve müdür yardımcılarıdır.

Öğretmen: Araştırmaya katılan resmi ilköğretim okulları öğretmenleri.

Kısaltmalar

Araştırmada yer alan bazı kısaltmaların açılımları şöyledir:

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

ÖL: Ön Lisans Eğitimi

L: Lisans Eğitimi

YL: Yüksek Lisans Eğitimi

BÖLÜM II

ALANYAZIN

2.1. Kavramsal Çerçeve

Öğrenci ve çalışanların okulun emniyetli bir yer olduğu ve gelecekleri konusunda tereddütleri bulunmamalıdır. Öğretim ortamında okul personelinin, öğrencilerin ve ailelerin kendilerini güven içinde hissetmeleri etkili bir öğretim için oldukça önemlidir. Bu güven duygusu oluşturulamadığı takdirde etkili bir öğretim ve öğrenme de sağlanamaz. İnsanın üç varoluş alanı vardır. Bunlar; fiziksel çevre, sosyal çevre ve kişinin bedensel ve psikolojik varlığıdır (Dökmen, 2000, s.51). Bu güven duygusunu zedeleyen faktörler toplumsal, kültürel, siyasal, ekonomik, teknolojik, yönetsel ve örgüt içi ilişkilerden kaynaklanabileceği gibi, çoğu zaman da karşımıza deprem, yangın, şiddet, ölüm ve intihar olayları şeklinde çıkmaktadır. Diğer örgütler gibi eğitim kurumlarımızın da mevcut konumlarını değiştirmeye zorlayan, bazen de bunu okul ortamını gerginleştirerek, zorlayarak gerçekleştiren dışsal faktörler bulunmaktadır. Teknolojik değişim, küresel rekabet, müşteri talepleri, demografik yapı, emek piyasaları, kamusal tekellerin azalması, ekonomik koşullar, devlet yasa ve kuralları ve diğer olaylar bunlar arasında sayılmaktadır (Hussey 1995, s.11-12; Schermerhorn 1989; akt. Aksoy, 2000). Bu faktörlerden herhangi birisinin oluşumunun eğitim kurumlarımızı değişik ölçülerde kriz durumlarına sürükleyebileceği, son zamanlarda basına yansıyan olaylardan da görülmektedir. Özellikle ülkemizde 17 Ağustos 1999 tarihinde Marmara Bölgesi'nde meydana gelen ve sonraki aylarda da etkinliğini sürdüren "deprem" in bölgede yaşayan insanları ve devleti hazırlıksız yakalayarak büyük bir afete dönüşmesi, krizlere karşı hazırlık yönünde eğitim uygulamasının, kısacası krizlere hazırlıklı olunmasının ne denli yaşamsal olabileceğini açık bir şekilde, çok acı ve çok pahalı olarak ortaya koymuştur.

Toplumun karşılaştığı ve karşılaşması olası sorunlar ile beklenti ve gereksinmelerinde görülen değişme, okulları uyum ve değişme sorunu ile karşı karşıya getirmektedir. Bu nedenle, okullarda gerçekleştirilecek değişmeler,

yaşanan ve yaşanması olası sorunları, toplumun beklenti ve gereksinmelerini dikkate alarak planlanmak zorundadır (Alıç, 2002, s.12-17). Toplumun, okuldan beklediği hizmetin niteliksiz ve yetersiz kalmasına tahammülün kalmaması da okulu değişmeye zorlayan güçler arasında yer almaktadır (Hussey,1998,s.11). Ülke nüfusundaki yaşlı insanların sayısındaki artış, bireylerin özgürlüğe yönelik değişen tutumları, kadın haklarına verilen önem, toplumsal hareketlilik biçimlerinde değişme otorite ve kurumlara olan aşırı güvensizlik ve okulların performanslarındaki doyumsuzluk, okulların son yıllarda uyum göstermek zorunda olduğu çevresel koşullar arasında yer almaktadır (Owens, 1987,s.84).

2.1.1. Okul Güvenliği

Okullarda görülen güvensizlik duygusunun kaynağını çok çeşitli sebepler oluşturabilir. Okul güvenliği “öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan özgür hissetmeleridir” (Dönmez, 2001, s.64). Bir başka boyutuyla okul güvenliği “okulda öğrenme için uygun bir ortam yaratılmasıdır” (Güven, 2002, s.68). Okul güvenliğinin önemli bir sorun olarak algılanma nedenlerinden birisi de medyanın bu tür olaylara karşı yaklaşımından kaynaklanabileceği de belirtilmektedir (Işık, 2004, s.2).

Töremen (2002); insan kaynağını etkili kullanabilmek ve yaptıkları işte başarıyı yakalayabilmek için insanların kendilerini memnun eden bir çalışma ortamı ve saygı duyup sevecekleri çalışma arkadaşlarının gerekliliğini düşünmektedir. Rosen’ e (1998) göre; sosyal sermayenin ana ögesi güven, örgüt içinde ilişkileri bir arada tutan temel yapıştırıcıdır. Güven olmaksızın hiçbir kurum hedefini gerçekleştiremez. Hiçbir şeyi iyi işletemez. Ünsal’ a (2004) göre ise; güven, insanları psikolojik açıdan bir arada tutan, onlara emniyette oldukları duygusunu veren ve tüm insan ilişkilerinin temelinde yer alması gereken bir faktördür.

Güvenlik olgusu Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinde ikinci sırada “güvenlik ihtiyaçları” başlığı adı altında ele alınmıştır (Koçel, 1999). Gereksinmeler Hiyerarşisi, Maslow’un klinik çalışmaları sonucu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalardan temel gereksinimleri olarak en az beş çeşit amaç

saptanmıştır: Fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyaçları, sosyal ihtiyaçlar, saygı ihtiyaçları, kendini gerçekleştirme. Bu kuramdan çıkan önemli sonuçlardan biri de şudur: Alt basamakta yer alan bir gereksinme doyurulduktan sonra bir üst basamağa geçilse bile, altta kalan gereksinimlerden biri yeniden ortaya çıktığında bütün dikkatler bu gereksinmeyi yeniden karşılamaya yönelir (Kılınç, 2001, s.31). Güvensizlik insanları değişime karşı direndirir (Slater, 2000). Kendilerini güvensiz bir ortamda hisseden çalışanlar motivasyon, hoşgörü ve merhametten yoksun kalır, buluş yetenekleri gelişmez (James,1997).

İnsanlar çalışma ortamlarının emniyetli ve güven verici olduğunu hissetmedikçe, yaratıcılıklarını ortaya çıkarmayacaktır . Tüm bunlar kurumsal açıdan örgütsel güvenin ve bu kavramın kurumlar açısından önemini vurgulamaktadır. Örgütsel güvenin bir çok tanımı yapılmıştır. Bunlardan bazıları şu şekildedir.

“Örgütsel Güven”, risk içeren durumlarda bile, bireyin örgütün kendisini etkileyecek uygulama ve politikalara karşı olumlu beklentiler taşıması, kendisini desteklemesidir (Lewicki, 1998). “Örgütsel Güven”, bireyin örgütün sağladığı desteğe ilişkin algıları, yöneticilerin doğru sözlü olacağına ve sözünün ardında duracağına olan inancıdır (Mishra ve Morrissey, 1990). Shockey ve Ellis’ e (2000) göre ise “Örgütsel Güven”, örgütsel ilişkiler ve davranışlar ağı hakkında bireylerin sahip olduğu beklentilerdir.

Okul açısından baktığımız güven ve örgütsel güven ayrı bir önem taşımaktadır. Yılmaz’ a (2006) göre; güçlü bir örgütsel güven düzeyinin okula sağlayacağı faydaları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Okulda sağlanacak geniş tabanlı bir gelişim ve değişimin temelini oluşturur.
- Okulda yapılan düzenlemeler ve değişimler için öğretmenlere umut verir.
- Öğretmenlerin birbirlerini daha iyi anlamasını sağlar.

•Yılmaz’ ın (2006) Spillane ve Thompson (1996) ile Bryk ve Schneider’ dan (1996) aktardığına göre; örgütsel güven okulda yapılan iş ve işlemlerin sağlıklı bir şekilde yapılıp yapılmadığını gösterir; öğretmenleri yenilik ve değişime karşı açık hale getirir.

Tshanmen-Moran ve Hoy' a (1998) göre okulda başarıyı yakalayabilmek, öğretmenler ve öğretmenler ile yöneticiler arasında sağlıklı ilişki ve eğitimsel açıdan daha iyi bir ortam oluşturmak için güven önemlidir. Bryk ve Schneider'a (2002) göre okulda sürdürülebilir bir güven ortamı oluşturma için yapılacak eylemler şunlardır; okulda çalışanların mesleği yapabilecek yeterliliğe sahip olması, tüm çalışanların ilişkilerde dürüst ve açık olması, yönetici ve çalışanlar arasında şeffaflık olmasıdır.

2.1.2. Okul Güvenliğinin Kapsamı ve Boyutları

Eğitim ve okul kavramlarıyla öğrencinin kendini güvensiz hissetmesi tezat oluşturmaktadır. Ancak her sistemde iyi işlemeyen ya da kötü işleyen parçalar (alt sistemler) olabileceği gerçeğinden hareket edilirse sorunun anlaşılması kolaylaşacaktır. Böyle olmakla birlikte, okulları güvensiz yapan nedenleri bilmek ve zaman kaybetmeden o nedenleri ortadan kaldırmak hayati öneme sahiptir (Işık, 2004). Okul güvenliğinin kapsadığı boyutları (Işık, 2004) şöyle belirtmektedir :

1. Arkadaşlarından gelecek şiddet olaylarına karşı güvenlik,
2. Öğretmenlerin fiziksel şiddetine maruz kalma konusunda güvenlik,
3. Tabiî afetlere karşı güvenlik,
4. Sağlık ve temizliğe ilişkin güvenlik,
5. Cinsel istismara karşı güvenlik,
6. Psikolojik ve duygusal güvenlik,
7. Etnik ve siyasî görüş konularındaki güvenlik.

Bunların dışında özür grupları, okullar, kır-kent, iller ve bölgeler arası eşitsizlikler de güven duygusunu zedeleyen faktörlerdendir. Oysa eğitim sisteminde sayılan her bir parametrede eşitsizlikler ne yazık ki sürmektedir (Tural, 2003).

Ünal' ın (2003, s.43-46) belirttiğine göre,

Millî Eğitim sisteminde, eğitimin amaçları, politikaları, eğitim kalitesi, üniversite giriş sınavı, başarıyı değil de başarısızlığı ölçen değerlendirme yöntemleri, ders kitapları, öğretmen yetiştirme programları, öğretmen atamaları, üniversiteler ve yönetimi tartışmaları, dershaneler vb. birçok konu sorunlar listesinde yer almaktadır. Bu sorunlar listesi gerekli dönüşüm tedbirleri alınmazsa iyice uzayacaktır. Artık ülkemizde eğitim sözcüğü, bu toplumda yaşayan insanlara bir “sorun yumağı” çağrıştırır hâle gelmiştir.

Eğitim olanağının her yaştaki daha çok insana verilmesi ve aynı zamanda kız-erkek ayrımı yapılmaması ülkemizin okul güvenliği kapsamında ihtiyaç duyduğu en önemli sorunlardandır.

Sprague (2001, s.497) ve Welsh (2000, s.94) okul içinde ortaya çıkan ve daha çok da okul içi ve öğretim süreci ile ilgili boyutları içeren okul ortamını güvensiz yapan faktörler arasında şunları sıralamaktadırlar:

1. Öğretimin etkisizliği ve dolayısıyla öğrenci başarısızlığı,
2. Tutarsız ve cezalandırıcı yönetsel uygulamalar,
3. Öğretim imkanlarının yetersizliği ve öğrencinin kendini kontrol etmesine yönelik imkanların yokluğu,
4. İstenen davranışlara yönelik olarak açık olmayan beklentiler,
5. Kuralların uygulanmasına gerekli hassasiyetin gösterilmemesi,
6. Öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun olarak öğretimin bireyselleştirilememesi,
7. Kuralların açık, adil ve tutarlı olmaması,
8. Öğretmen ve yöneticilerin kurallara vakıf olmaması,
9. Yanlış davranışların görmezden gelinmesi,
10. Öğrencilerin kuralların meşru olduğuna inanmamaları,
11. Okulun büyüklüğü,
12. Öğretim için kaynakların yetersizliği,

13. Öğretmen yönetici iş birliğinin zayıflığı,
14. Yöneticinin pasifliği,
15. Cezalandırıcı öğretmen davranışları.

2.1.3. Güvenli Okul

Güvenli okullarda okul çalışanları ve öğrencileri arasında olumlu ilişki bağları bulunduğu da belirtilmektedir. Burada öğretmenlerin öğretmenler ile, öğretmenlerin öğrenciler ile, öğrencilerin öğrenciler ile olan ilişkilerinde ve okulda hizmetli olarak çalışanların öğrenciler ile ilişkilerindeki olumlu özellikler göze çarpar. Şiddeti önlemede en önemli etkenlerden biri okul çalışanlarıyla, öğrencilerin kurdukları güven verici, destekleyici bağlardır (www.psikolojikdanisman.org.tr, 20.10.2005). Bu sebeple öğrenciler ve okul çalışanları arasında olumlu ilişkilerin geliştirilmesi önerilmektedir. Diğer gereklilikler tamamlanmadan, okulun havası pozitif yönde değiştirilmeden güvenlilik sağlanamayacağı gibi güvenli okul ortamı da oluşturulamaz. Okula başlayan çocuklar, belki yaşamlarında ilk kez, aile dışında ve kendilerine ait bir yerde var olmaya başlarlar. Bir çoğu için okul, sosyal çevrede aile ve ev ile paylaşılan tek yerdir. Okula beraberlerinde duygularını, anılarını , korkularını, kaygılarını ve sorunlarını da getirirler (Kılınç, 2001, s.18). Çocuklar bekledikleri desteği okullardan göremezlerse, sosyal olarak istenen davranışları da göstermezler bu da güvenli bir okul oluşturmanın önündeki önemli engellerden birisidir.

Güven duygusu yetersiz ortamlarda öğrenme etkinliklerinin de zayıf kalacağı ve bu anlamda, olası en üst düzeyde öğretme ve öğrenme sağlanabileceğini düşünmek zor olacaktır. Buradan hareketle daha güvenli okullar için planlama ve uygulama çabalarının önemli bir temel olduğu belirtilmektedir (Aksoy ve Aksoy, 2003, s.48).

Levin' e (2006) göre, okuldaki öğretmenler ve diğer yetişkinler, işlerinin bir parçası olarak, öğretmeyi saygıdeğer bir davranış olarak gördükleri zaman o okul güvenli okul demektir. Yine, "güvenli okul" demek, okulun sorumluluklarının

tüm öğrencilerle birlikte yüklenildiği bir etik ortamın oluşturulduğu okul demektir. Çocuk Hakları Sözleşmesi' nin 24. maddesi çocukların güvenli bir ortamda yaşama haklarının olduğunu, 32, 33 ve 34. maddeleri ise onların korunması ile ilgili görevlerin devlet tarafından üstlenilmesini zorunlu tutan hükümleri içermektedir (Donnellan, 1996, s.1).

Okullarda Güvenlik Duygusunun Geliştirilmesi İçin Öneriler

Çeşitli araştırmalarda ve çalışmalarda okullara ilişkin güvenlik duygusunun geliştirilmesine yardımcı olacak çabalara yönelik öneriler getirilmiştir. Bu önerilerden bir kısmı şunlardır:

1. Çocukların karşılaşılabilecekleri her türlü kaza riskine karşı güvenli bir çevre içinde yaşatılması gerekir. Bu koruma ve bakım görevi aileler, çocuklara hizmet veren servisler, toplum ve devlet tarafından paylaşılmalıdır (Briges ve Hawkins, 1997, s.1).

2. Öğrencilerin güvenliğinin sağlanması için, olası tehlikelere karşı alınan önlemlere rağmen, tasarlanamayan bazı riskleri de almak kaçınılmazdır. Bu tür olumsuz durumlar için öğrencilere “kişisel kaza sigortası” yaptırılması da yararlı bir koruma önlemidir (Barhan, 2001, s.24-27).

3. Güvenli okullar velileri çocukları hakkında bilgilendiren okullardır. Bu sadece veli toplantıları ile yapılmamalı, veliler düzenli olarak okula davet edilmeli ve çocukları hakkında bilgilendirilmelidir. Okulun etkililiği ve öğrencinin sosyal, duygusal ve akademik açıdan gelişmesi ve başarılı olması açısından okul-aile iş birliği son derecede önemli görülmektedir (Rosenblatt ve Peled, 2002, s.349).

4. Güvenli okullar öğrencileri yetişkinlik döneminde karşılaşılabilecekleri zorluklar hakkında onları hazırlamalıdır. Güvenli bir okul olmanın temel özelliklerinden birisi öğrencilere mezun olduklarında öğrendiklerini uygulayabilecekleri ortamlar sağlamak ve bu ortamları hazırlamaktır(www.yeniden.org.tr, 29.04.2006).

5. Okullar öğrenciler ve çalışanlar için potansiyel olarak tehlikeli olabilecek durumlar hakkında bilgilendirme yapmalı ve çözüm yollarını paylaşmalıdır. Her türlü önleme rağmen yine de bir kaza durumu olmuşsa, öğretmen o anda ne yapacağını iyi bilmeli, gerekirse basit tıbbi müdahaleleri yapabilecek bilgi ve beceriye sahip olmalıdır (Heseltine,1995).

6. Çocuklar, okullara değişik özelliklerde ve düşüncelerle gelirler. Her birinin ölüm, şiddet ve silah kullanımı hakkında değişik düşünceleri bulunmaktadır. Okullar çocuklara ateşli silahların tehlikelerini anlatarak, kızgınlıklarını ifade edecekleri yöntemleri öğreterek, şiddeti azaltabilirler. Bazı durumlarda şiddet mağdurları tepkilerini agresif şekillerde gösterebilirler. Bu nedenle şiddete maruz kalan çocuk ve gençlerde şiddet davranışı gözlenebileceği unutulmamalıdır. Şiddete maruz kalan çocuk ve gençlere uygun psikososyal yaklaşımlarda bulunulması gerekir(www.yeniden.org.tr, 29.04.2006).

7. Güvenliğin sağlanmasından en başta sorumlu okul yöneticisi iş görenlerin hangi durumlarda neleri, nasıl yapacakları ile ilgili bilmeleri gereken her eylemi çok net olarak belirlemiş olmalıdır. Görevler yazılı olmalıdır (Barhan, 2001).

8. Okullarda öğrenci güvenliğini tehdit eden bir diğer değişken yangın tehlikesidir. Her okulun yangın durumunda neyi, nasıl, hangi yollarla karşılayacağı gibi ayrıntıları kapsayan yazılı birer acil durum yönergesinin bulunması ve tatbikat zamanı olarak da okulun açık olduğu değişik zaman aralıklarının seçilmesi önerilmektedir (Barhan, 2001, s.21).

9. Kriz dönemlerinde krizle başa çıkmak için eğitilmiş ve yetenekli kişilerden oluşan “kriz yönetim ekibi” oluşturulmalıdır. Bu ekip, kriz yönetimini ve kontrolünü yürütecek kişilerden oluşur. Bu ekibin yerine getireceği en önemli rol, krizin meydana gelmesini olabildiğince önlemektir. Kriz ortamında ise ekip, ilk aşamada riski en aza indirir. İkinci aşamada, kurumun imajına yönelen zararı azaltır. Üçüncü aşamada, örgüt kültürünü, krizin çözümünü kolaylaştıracak bir yönde değiştirmeye çaba gösterir (Tutar, 2000, s.157).

10. Okul yönetimi tarafından her tür risk kontrol altına alınmış olsa bile, öğretmen ve diğer yardımcı personelin de öğrenci güvenliğinin sağlanması sürecine katılması gereklidir. Okul iş görenlerine, kazaya neden olabilecek durumları daha önceden hesaplayabilecek becerileri kazandırmaya yönelik hizmet içi eğitim verilmelidir. Gerektiğinde güvenlik hizmetleri alanında işleri yürütecek personelin işe alınması sağlanmalıdır. Konu ile ilgili çalışmalara katkı sağlayabilecek kişi, okul ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla iletişim kurularak, destekleri alınmalıdır (Barhan, 2001, s.30).

2.1.4. Kriz

Kriz'in sözlük anlamı, "bunalım", "buhran" dır. Kriz, "bir toplumun, bir kuruluşun veya bir kimsenin yaşamında görülen güç dönem, bunalım ya da buhran" olarak tanımlanabilir (TDK, 1998, s.1393). İnsan ve toplum yaşamında görülen sosyal, psikolojik, ekonomik, mali, siyasi, tıbbi ve doğal krizlerin yanında, çalışma ve yönetim yaşamında da örgütsel krizler görülebilir. Bu anlamda kriz, "bireyin, grubun, örgütün ya da topluluğun normal işlevlerini yerine getirmesini engelleyen, acil müdahale ve çözüm gerektiren, tolere edilemeyen, sıra dışı, beklenmeyen bir olay" biçiminde tanımlanabilir(Tıngır, 2002). Dolayısıyla farklı yönelimleri olan çalışma alanlarının kriz kavramına farklı anlamlar yüklemesi de doğal sayılabilir (Jones ve Paterson,1992, akt.Aksoy ve Aksoy, 2003, s.39).

Tüm örgütler gibi eğitim örgütleri de bazen kriz yaşarlar. Okul yöneticileri, günlük işlerini sürdürürken sorunlarla, hatta kriz yaratacak olaylarla karşılaşır. Bu yüzden okul yöneticilerinin, okulun günlük işlerinde sürprizlere hazır olması gerekir (Altun, 2001, s.464). İnsan ve toplum yaşamında görülen sosyal, psikolojik, ekonomik, mali, siyasi, tıbbi ve doğal krizlerin yanında, çalışma ve yönetim yaşamında da örgütsel krizler görülebilir. Krizle başa çıkmada önemli bir etken, örgüt yönetiminin krize hazır olma ve kriz anında yönetim konularında bilgili ve yetenekli olmasıdır.

Açık bir sistem olarak örgütlerin amaçlarını gerçekleştirebilmeleri ve varlıklarını sürdürebilmeleri, içinde bulundukları çevreye uyum gösterebilme,

kendi davranışlarını çevrenin beklentileri doğrultusunda biçimlendirebilme ve yapısındaki alt sistemlerin etkileşimlerini düzenleyebilmelerine bağlıdır.

Kriz önceden tahmin edilemez ve etkili bir müdahale sistemi ile güçlü bir yönetim anlayışı gerektirir. Örgütlerde krizlerin etkili bir şekilde yönetilmesi, kriz durumlarından daha güçlü çıkılmasına ve örgütsel hedeflere daha güçlü bağlanılmasına yardımcı olabilir. Aksoy ve Aksoy (2003, s.39) bir okul için öngörülen kriz durumlarına ilişkin tanımlamalarında krizin şu özelliklerine vurguda bulunmaktadır:

Daha sınırlayıcı olarak, “Ani, genellikle beklenmedik, okul topluluğunun önemli bir bölümünü derinden ve olumsuz olarak etkileyen, çoğunlukla ciddi yaralanma veya ölüm içeren bir olay veya durumdur”. Her okulun kendi ölçüleri ve özellikleri içinde anlam taşır. Farklı okullar benzer durumlar için farklı tepkiler gösterebilir, benzer durumlardan farklı şekilde etkilenebilirler.

Çevre faktörlerinin hızlı değişimi, okulların da hızla bu değişimlere ayak uydurmasını gerektirir. Aksi taktirde krize davetiye çıkarılmış olacaktır. Değişimler ve belirsizlikler karışıklıkların olacağını önceden tahmin etmeyi zorlaştırır ve okulları krize götürür. Bunların etkisi arttıkça kriz olasılığı da artar.

Eğitim kurumlarının da amaçlarını gerçekleştirebilmesi ve yaşamlarını sürdürebilmeleri bir yönden içinde bulunduğu çevreye uyum gösterebilmelerine ve kendi davranışlarını çevrenin istem ve beklentileri doğrultusunda biçimlendirebilmelerine, diğer yönden de yapısındaki alt sistemlerin etkileşimlerini düzenlemelerine bağlıdır (Tuna, 1997, s.89).

Bir kriz durumunun özellikleri şöyle sıralanmaktadır (Demirtaş, 2000, s.359; Can, 2002, s.333):

- Durumun tahmin edilememesi.
- Örgütün tahmin ve kriz önleme mekanizmalarının yetersiz kalması.
- Örgütün amaç ve varlığının tehdit edilmesi.
- Yeterli bilgi ve zamanın bulunmaması.
- Acil müdahale gerektirmesi.
- Karar veren kişilerde gerilim yaratması.

Gerekli planlama faaliyetlerinin yapılmış olduğu bir okulda uygun bir kriz yönetimi, yüksek düzeyde gerginlik altında bulunan zamanlarda okulda faaliyetlerin işleyişinin tıkanmasını, kararsızlığı önemli derecede azaltır ve kontrol edilebilir tehlikeli olayların okul çapında kaosa yol açmasını önleyebilir. Yetişmiş bir kriz müdahale takımının performansı, zararı en aza indirerek, kurumun normal, günlük yaşama dönmesini sağlar. Eğer tam ve doğru olarak tespit yapılmazsa daha büyük ve tehlikeli krizlerle karşı karşıya kalınabilir. Ancak son günlerde krizlerin etkileri göz ardı edilemeyecek boyutlara ulaştıkça, krizlerin sanıldıkları kadar basit oluşumlar olmadığı anlaşılmaya başlamıştır (Tingir, 2002, s.75).

2.1.5. Okullarda Güvenlik Duygusunu Zedeleyecek Olası

Kriz Nedenleri

Kriz türlerini belirlemede farklı yaklaşımlar sergilemek mümkün olmakla birlikte ilgili oldukları durumlara bağlı bir sınıflamanın kullanıldığı da görülmektedir. Buna göre Aksoy ve Aksoy'un (2003, s.40), Herman' dan (1994) aktardığına göre okullar için söz konusu olabilecek kriz türleri bireylerle, gruplarla, finansmanla, örgüt yöneticisi ve büyük felaketler (doğal afetler ve ölümlere yol açan kaza durumları) ile ilgili krizler olarak ele alınmaktadır. Aşağıdaki faktörlerde ortaya çıkacak bir bozulma krizin nedeni veya kaynağı olarak kritik rol oynar. Bunlar; teknolojik faktörler, örgütsel yapı faktörleri, insan faktörü, kültürel faktörler ve duygusal faktörlerdir.

Bireyler

Bu tür kriz durumlarının çoğu kez bireysel olarak kişilerin davranışlarıyla ilgili olduğu söylenebilir. Arkadaşlardan gelebilecek şiddet olayları, öğretmenlerin fiziksel şiddetine maruz kalma, cinsel istismar, psikolojik ve duygusal etkileşimler, etnik ve siyasi görüş konularındaki farklılıklar bu kapsamda değerlendirilebilir.

İletişim, karar verme, liderlik gibi yönetim stratejilerinin herhangi birindeki bozulma veya sorunlar, okulun değişmesi için baskılar yaratabilir. İletişim

sağlıksız olabilir; kararlar zayıf nitelikte olabilir; liderlik, durum için uygun olmayabilir; işgören güdülemesi hiç bulunmayabilir (Everard ve Morris, 1990, s.232). Yönetmel etmenlerden kaynaklanan krizlerin nedenleri arasında “yöneticilerin yetersizliği, deneyimsizliği ve iletişimi kısıtlayan otokratik yönetim tarzını benimsemesi” sayılmaktadır (Tuna, 1997, s.54).

Öğrencilerde gözlenen düşük performans, öğretmen ve öğrencilerde görülen yüksek devamsızlık, öğrencilerin ve öğretmenlerin okuldan ayrılması, zayıf toplum- okul ilişkileri, öğretmen morali ve iş doyumunda düşük düzey, insan problemlerinin bazı belirtileri arasında yer almaktadır. Çok sayıda öğretmen şikayeti okulun iç çevresindeki problemlerin sinyalleridir. Bu etkenler, okul yöneticisine değişimin gerekli olduğu yönünde sinyal sağlar(Lunenburg ve Ornstein, 1992, s.217).

Öğretmenlerin değişen beklentileri, okulların değişmesine neden olan dış güçler olarak değerlendirilmektedir. Öğretmenlerin karşılanmasını beklediği gereksinimler arasında ücret, iş güvenliği, denetim, örgütsel politikalar ve çalışma koşulları gösterilmektedir. Bu faktörlerin karşılanmaması iş doyumsuzluğuna yol açabilmektedir (Lunenburg ve Ornstein,1992, s. 215).

Okulların, çocuğun ailesinden sonra sığınabileceği en güvenli yerler olması beklenir. Evinde şiddete maruz kalan çocuklar okulunda da genellikle şiddete maruz kalmaktadırlar (Milliyet, 2006). Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı’ nın (1998) yaptığı bir çalışmaya göre ülkemizde ailelerin üçte birinde aile içinde fiziksel şiddet vardır.

Türk Eğitim sisteminde; eğitim-öğretimin niteliğini önemli ölçüde düşürücü etkenlerden biri çocuğun hayata hazırlanmasında birinci derecede role ve öneme sahip okul ile aile arasında işbirliğinin yeterince kurulamayışıdır. Okul-aile birlikleri ve okul koruma dernekleri örgütlenmiş değildir. Veli görüşme günleri dışında, velilerle örgütlü bir koordinasyon söz konusu değildir (Aytaç, 2000, akt.Kolay, 2004, s.1-2). Birçok öğretmen toplumsal ve ailevi sorunların, okuldaki öğretim sürecini engellediğini düşünmektedirler. Öğrencilerin bir kısmı okula yeterince beslenmeden, sağlık sorunları, güvenlik ve sevgi gibi temel

gereksinimleri karşılanmamış olarak gelmektedirler. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük bölgelerde öğretmenlerin ailelerle ilgili yakınmalarından biri de, ailelerin okula sağladıkları desteğin yetersizliği ve okulların amacı ve yapmak istedikleriyle ilgilenmemeleridir (Rosental ve Sawyers, 1996, akt.Pehlivan, 2000, s.110).

Ailelerin okul etkinliklerine katılımı ve iş birliği sürecini engelleyen başlıca faktörler şunlardır (Kolay, 2004, s.3-4):

1. Ana- babaların kendi okul yaşantılarının olumsuzluğu: Birçok ana-babanın olumsuz okul yaşantılarına sahip olmaları, okula karşı olumsuz tutumlar geliştirmelerine yol açmaktadır.

2. Ailelerin ekonomik sorunları: Çoğu zaman ailelerin okula çağrılma nedenleri, kendilerinden ekonomik katkılar istenmesidir. Ekonomik sıkıntılar ailelerin okul etkinliklerine katılımında gönülsüz davranmalarına yol açmaktadır.

3. Ailelerin okula ayırabilecekleri zamanın kısıtlı olması,

4. Ailelerin eğitim düzeyinin düşük olması,

5.Öğretmenlerin olumsuz tutumları: Öğretmenlerin ailelerin okula katılımı için zamanlarının olmadığı ve bu tür etkinliklere yeterince ilgi duymadıkları şeklindeki algıları, okul-aile iş birliğinin en önemli engellerindendir. Oysa aileler, okula nasıl katkıda bulunabilecekleri konusunda öğretmenlerin yol göstermelerini ve kendilerini somut olarak yönlendirmelerini beklemektedirler.

Bunlardan başka, ev ve okul kültürünün farklılığı da, ailelerin okul etkinliklerine katılımını ve iş birliği sürecini engelleyen bir faktör olarak görülmektedir (Fiders ve Lewis, 1994, akt. Pehlivan, 2000, s.111).

Şiddet içerikli davranışlar, insanların kişilikleri arasındaki çatışmalardan ve onların çevrelerinden kaynaklanmaktadır. Yalnızca öğrencilerin davranışlarını değil, okul çevresinin de şiddet davranışına nasıl engel olduğu ya da tersine nasıl kötüleştirici özelliklere sahip olduğunu düşünmek de oldukça önemlidir. Levin'e (2006) göre çocukları şiddetten korumak için kullanılabilecek üç strateji

şöyledir: Önleme, disiplin ve çevre stratejileri. Önleme ve disiplin stratejilerine, öğrenciler arası çatışmalar yanında, okul dışından gelebilecek şiddete yönelten tazyikler karşısında da başvurulmalıdır. Önleme programları, öğrencileri, yönetimin kaba kuvvetiyle baş edebilme ve her türlü çatışmayı aşabilme becerilerini geliştirme konularında eğitir. Disiplin stratejileri kontrol ve şiddeti önleme yerine, güvenliği sağlayan cezalandırmalarla ilgili uygulamaları denetler. Çevre stratejisi ise, okul ve çevresindeki toplumun oluşturduğu güçlü yapıyla öğrencilerin şiddete maruz kalmasını önler. Okulun fiziksel yapısı da önemlidir. Şiddet uygulamaları ve çatışmalar, okulun, daha çok kalabalık alanlarında; mesela, kalabalık koridorlarında, oyun alanlarında ya da öğle yemekhanesinde, öğrencilerin tanıdığı, güvendiği ve çekindiği okul görevlileri yerine, kameraların ve güvenlik görevlileri gibi etkisi daha az olan denetleyicilerin bulunduğu bu bölgelerde gerçekleşmektedir.

Çevresel Etkenler

Okul yöneticileri dış çevreye müdahale edemedikleri için çevresel kaynaklı krizler büyük bir tehlike arzeder. Çevresel etkenler içinde yer alan doğal afetler, karşı konulması çok zor ya da olanaksız kriz durumları yaratabilirler. Bunlar arasında deprem, yangın, sel, fırtına ve benzerlerine bağlı olarak yaşanan, insanların yaşamlarını ciddi olarak tehdit edenler sayılabilir. Ülkemizin de pek çok kez felaket yaratan bu afetleri yaşadığını, eğitim örgütlerinin de bundan etkilendiğini biliyoruz. Aksoy ve Aksoy' un (2003, s.41) belirttiğine göre;

Unutulmaz yaralar açan 17 Ağustos 1999 İzmit ve peşinden gelen 12 Kasım 1999 Düzce depremleri de böyle bir durum ortaya çıkarmıştır. Depremi üzerinden yıllar geçmesine karşın doğrudan ya da dolaylı kriz durumu oluşturacak pek çok etkisi bulunmaktadır.

Okul binalarının sağlam olup olmaması okulda bulunanlar için hayati önem taşır. 17 Ağustos ve 12 Kasım depreminden sonra Türkiye'de büyük küçük herkes travmatik ve stres dolu bir ortama girmiş oldu. Yaşanan acıların büyüklüğü ve kaybın şiddetine göre psikiyatrik semptomlar depremin ilk gününden beri oluşmaya başladı. Yaşanan bu şaşkınlık ve sansasyonel ortam herkesin bazı ruhsal sıkıntılara girmesine neden oldu. Tabi bu kaygı ve travma

ortamından en çok çocuklar etkilendi. Çocukların depremde sonra oluşan bu sıra dışı durum karşısında gösterdiği tepkilerin değerlendirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir (www.psikolog.org.tr, 14.02.2006).

Okullarda öğrenci güvenliğini tehdit eden bir diğer değişken yangın tehlikesidir. Her okulun yangın durumunda neyi, nasıl, hangi yollarla karşılayacağı gibi ayrıntıları kapsayan yazılı birer acil durum yönergesinin bulunması önerilmektedir Tatbikat zamanı olarak okulun açık olduğu değişik zaman aralıkları seçilmelidir (Barhan, 2001, s.21).

Çevre, ilgi ve yararların bir araya getirdiği çeşitli gruplara bağlı bireyler topluluğu olduğuna göre, çevrede çeşitli grupların olması olağandır. Bu gruplar dengede olduğu sürece, okul yöneticisini zora sokan bir durum meydana gelmeyecektir. Fakat bunlardan biri veya birkaçı çevrede bir güç yapısı kurarsa, okul yöneticisi bu yapıyı iyi tanımak ve gözlemek zorundadır (Bursalıoğlu, 2000, s.52-53). Okulun fiziksel konumu ve çevredeki grupların çeşitliliği okullar arasındaki çevresel tehdidin boyutunu da farklılaştırır. Bu tür risk etmenlerine karşı etkili yöneticiler çevrenin güç yapısı, kültür grupları, ekonomik yapısı, tarihi ve dinamik nitelikleri konularında bilgi ve veri toplamalıdır (Aydın, 2000, s.188).

Ekonomik Nedenler

Okul ve ailelerin ekonomik durumlarında gözlenen yetersizlikler eğitim ve öğretim faaliyetlerini iki cepheden etkilemektedir. Ailelerin temel ihtiyaçlarını karşılayamaması aile ilişkilerinde gerginlik, sinirlilik, tedirginlik şeklinde yansıyarak çocuğun yaşamını sürdürme kaygılarının oluşmasına neden olabilmektedir (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 1999). Finansman gücü zayıf olan öğretim kurumlarında da hizmetlerin sunumunda ve alımında kaygı ve endişelerin yaşandığı görülen bir gerçektir.

Aksoy ve Aksoy' un (2003, s.41) belirttiğine göre,

Yeterli parasal girdi sağlayamayan ya da girdilerini iyi kullanamayan okullarda da ekonomik kriz durumu yaşanır ve krizin üstesinden gelinememesi durumunda okulun yaşamı tehlikeye düşer. Hem kamu bütçesinden finansman alan devlet okulları hem de özel kesimce finanse edilen özel öğretim kurumları ekonomik nedenlerin yol açtığı krizleri yaşayabilirler.

Örneğin finansal yetersizlik yüzünden ısınma sorunu, özel okullarda öğretmenlere maaş ödemesi yapılamaması, ailelerin yoksullukları nedeniyle bazı eğitim ihtiyaçları ile ödemelerini karşılayamamaları, sağlık ve temizlik konularında ortaya çıkan noksanlıklar ekonomik nedenli bir krize sebep olabilir. Aynı zamanda dış çevreden gelebilecek şiddet eylemlerine karşı okulun, emniyetini sağlamada çaresiz kalmasının da altında aslında finansal yetersizlik yatmaktadır (Aksoy ve Aksoy, 2003, s.41). Eğitimde özelleştirme uygulamaları neticesinde yetersiz eğitim teknolojileri, kalabalık sınıflar, ikili öğretim, öğretmenlerin çalışma yükünün artması, düşük öğretmen ücretleri gibi sonuçlar ortaya çıkacaktır. Bu ise devlet okullarında niteliğin daha da düşmesi, büyük kentlerde okullar arası eşitsizliklerin derinleşmesi, çalışan sınıf çocuklarının eğitim hakkına erişiminde eşitsizliklerin yaşanması anlamını taşır(Tural, 2006). Eğitim hizmetinin ticari bir mal olarak sunulması ve bu ticari anlayışa ailelerin ortak olması anlayışı oldukça yaygın bir hal almıştır. Eğitimde başarı olarak sınav başarısı anlaşılmakta, standartlar toplumdaki dezavantajlı kesimi zorlar bir duruma ulaşmıştır. Doğrudan ve dolaylı eğitim maliyetleri nedeniyle, gelir düzeyi düşük olan eğitim talebinde bulunan ailelerin eğitim dışında kalma oranları da artar.

Türkiye’ de gelişen bu olumsuz genel çevre ile ilgili özellikleri ve ilişkili boyutlarını, Tural (2006) şu şekilde betimlemektedir;

Okullara yeterli ödeneğin ayrılmaması, gerekli paranın okul içinde ve yakın çevrede yaratılması çaba ve arayışlarını artırmıştır. Bugün okullarda 40'a yakın mekanizma yoluyla öğrencilerden para toplanmaktadır. Okulun çevresi ve ailelerin gelir seviyelerine bağlı olarak devlet okulları; zengin devlet okulları ve yoksul okullar olarak ayrılmıştır. Artık eğitim sisteminde özel okullar, ayrıcalıklı devlet okulları, zengin devlet okulları, varoş okulları gerçeği vardır ve bunlar arasındaki eşitsizlikler giderek derinleşmektedir. Öte yandan küresel aktörlerin zorladığı yeni liberal eğitim politikaları eğitimsel amaç ve içeriği dönüştürmekte, taslağın gerekçesinde de belirtildiği gibi insana ekonominin 'aracı' olmaktan öte bir değer atfetmemektedir. Eğitimde özelleştirme, serbestleştirme-kuralsızlaştırma, ticarileştirme ve yerelleşme politikaları öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler, ders kitapları, öğretim programları üzerinde çok olumsuz etkiler yaratmaktadır. Kuşkusuz bu etkileri, çocuklar ve gençler, eğitim emekçileri ve ebeveynler daha yoğun hissetmektedir. Geleceğin belirsizliğinin ve işsizliğin yarattığı korku, çocuklar ve gençleri daha yüksek diplomalar, ayrıcalıklı okullara ve üniversitelere giriş için, acımasız bir rekabete sürüklemektedir. Bu süreç, bireyci,

yarararı, fırsatçı bireyler üretirken; bilinci ve istenci (iradesi) ile özgürleşen, dayanışma içinde olan, okuyan, düşünen ve sorgulayan, kolektif çalışan, kendi dışındakileri anlayan insan olmaktan uzaklaştırmaktadır.

2.1.6. Kriz Yönetimi ve Yöneticiler

Etkili kriz yönetimi, önceden krize karşı hazırlıklı olmayı zorunlu kılar. Kriz yönetimi, potansiyel kriz durumlarının önceden belirlenmesini, bunlarla nasıl başa çıkılacağına kararlaştırılmasını gerektirir. Örgütlerin, muhtemel krizlere karşı gerekli kaynakları ayırmaları, altyapı sistemlerini oluşturmaları ve donanımlarını güçlendirmeleri gerekir. Gerekli tedbirlerin alarak ilkel ve planlı hareket edebilmek karşılaşılabilecek tehlike ve riski azaltır. Kriz yönetiminin başarısı ya da başarısızlığı, etkili bir iletişim becerisine bağlıdır (Wyatt, 2002, s.31-35). Örgütlerde, etkili bir iletişim kültürünün oluşturulması, kriz yönetimin başarısında önemli bir etkidir.

Yöneticilerin kriz anındaki performansları, örgütü dağılmaktan kurtarır ve krizin yarattığı paniği gidererek kriz durumunun bir an önce atlatılmasını sağlar. Örgütsel etkililik açısından, yöneticilerin kriz yönetim becerilerine sahip olmaları önemlidir. Özellikle, kriz anlarında yöneticiler, gerekli kriz yönetim becerilerini ortaya koyarak, örgütün varlığını devam ettirmesini sağlayabilirler. Krizleri, olağan koşulların iş yapma ve karar verme kuralları ve alışkanlıkları ile çözmeye çalışanlar başarısız olmaya mahkumdurlar (Koçel, 1993, s.1-3).

Öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin çoğunluğunu etkileyebilecek, bireysel ve toplumsal müdahaleyi gerektirebilecek, durumlar olabilir. Örneğin bir öğrencinin ya da bir öğretmenin ölümü, okulda yaşanan şiddet olayı, doğa felaketleri, çevresel felaketler, su basması, yangınlar, çeşitli kazalar, gıda zehirlenmeleri, okulun içinde bulunduğu bölgeyi etkileyen sosyal ve ekonomik değişiklikler gibi durumsal/travmatik acil durumlar olabilir. Böyle olaylardan sonra okulun normal fonksiyonlarını yerine getirmesi beklenemez. Böyle bir duruma hazırlıksız yakalanmak, acele ve yanlış kararlara yol açabileceğinden durumu daha da kötüleştirebilir. Bu nedenle her okulun bir acil durum yönetimi ya da acil durum müdahale planına sahip olması ve acil durum sırasında ve

sonrasında etkin müdahale çalışmaları yapması gerekir. Okullarımızın yaşadığı acı olaylar eğitim kurumlarında kriz yönetimi ve acil durum planlamasının önemine dikkat çekmiştir. Aksoy ve Aksoy'un (2005) Demirtaş'dan (2000) aktardığına göre 17 Ağustos depreminden sonra Milli Eğitim Bakanlığı insan, araç-gereç kayıplarını saptamada ve bu kaostun eğitim alanında yarattığı boyutu değerlendirmede pek varlık gösterememiştir. Okullar acil durum planlaması ve kriz yönetimi gibi faaliyetlerle daha güvenli ortamlar oluşturabilmeyi amaç edinmelidir (Işık, 2004).

Yöneticilerin yönetim ile ilgili faaliyetlerinden biri de planlamadır. Planlama, geleceğe yönelik örgütsel bir karar alma sürecidir. Bu süreç örgütün geleceğe ilişkin beklenti ve kestirimlerini kapsar, bugünle gelecek arasında köprü kurarak bir örgütün gelecekteki durumunu etkiler. Karşılaşılabilecek olumsuzluklara karşı örgütün direncini önemli ölçüde artıran bir araçtır. Bir örgüt için hayati öneme sahip olağandışı durumların kontrol altında tutulmasında acil durum planlaması ve kriz yönetimi faaliyetlerinin nasıl yürütüldüğü önemlidir (Aksoy ve Aksoy 2003, s.38). Bir acil durumun etkili şekilde yönetilmesi, önce krize karşı hazırlıklı olmaya sonra da güçlü bir müdahale planına bağlıdır. "Acil durum planlaması", bir örgütün karşılaşılabileceği muhtemel tüm kriz alanlarının belirlenmesini ve gerekli prensiplerin oluşturulmasını sağlar. "Acil durum planlaması", potansiyel kriz durumlarının listelenmesini, kriz önleme politikalarının oluşturulmasını, her bir potansiyel kriz durumuyla baş etmede kullanılacak strateji ve taktiklerin formüle edilmesini, krizlerden kimlerin ne derece etkileneceğinin belirlenmesini, örgütün uğrayacağı zararı en aza indirmek için krizlerden etkileneceklerle etkili iletişim kanallarının oluşturulmasını ve krizle ilgili mevcut her şeyin değerlendirilmesini, test edilmesini içerir (Regester ve Larkin, 1997, akt.Sezgin, 2004, s.188).

Okullarımızda kriz müdahale planlaması ve kriz yönetimi bilgilerinin yeterince kullanılmıyor olması çok büyük bir eksikliktir. İçerisindeki bireylere güven vermeyen bir okulda bireylerin öğrenme etkinliklerinde bir düşüş gerçekleşir. Bu nedenle güvenli okullar için bu planlama ve hazırlık çalışmaları önemli bir temel oluşturmaktadır.

2.2. Günümüzde Okullarımızın Durumu, İzlenen Politikalar, Yazılı Basında Okul Güvenliği ve Yapılan Araştırmalar

Dünyadaki diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizdeki okullarda da doğal felaketler, saldırılar, şiddet olayları ve ekonomik krizler yaşanmaktadır. Doğal felaketlerin kontrol altında tutulması ve yönetilmesi oldukça zor olmaktadır.

Son yıllarda ülkemizde görülen deprem felaketleri acı sonuçlar ortaya çıkarmıştır. 17 Ağustos 1999'da meydana gelen depremde 142 öğretmen, 36 emekli öğretmen, 1073 ilköğretim ve 3001 ortaöğretim öğrencisi hayatlarını kaybetmiştir. 1 Mayıs 2003 yılında Bingöl ilimizde meydana gelen depremde ise bir ilköğretim okuluna ait yatakhane bulunan 84 öğrenci ve öğretmen hayatını kaybetmiştir (Aksoy ve Aksoy, 2005, s.541).

Okulların karşı karşıya kalabileceği her olay kriz olarak değerlendirilmemelidir. Yaşanan bir olay bir okulda kriz yaratıp acil müdahale gerektirebilirken, farklı bir çevre, kültür ve olanaklara sahip bir başka okulda küçük müdahaleler ile sorunun üstesinden gelinebilir ve sıradan bir olay olarak algılanabilir. Bazen de tam tersi bir şekilde krizin boyutu bazı okullarda daha da büyüyebilir. Bir okulda meydana gelen bir olay çabuk atlatılıp kriz meydana getirmezken, başka bir okulda daha büyük krizlerin yaşanmasına neden olabilir (Ek-1,2).

Son aylarda okullarımızda ve okulun yakın çevresinde yaşanan olaylarda her geçen gün birçok öğrenci ve öğretmen ölmekte ya da yaralanmaktadır. Bu olayların sayısındaki artış acil çözümler üretilmediği sürece olayların artarak devam edeceğinin işaretlerini vermektedir. İlköğretim okulları ve liselerde artan öğrenci kavgaları, velilerin sorun çözme amacıyla okulları basmaları, öğretmen ve öğrencilere şiddet uygulanması, çetelerin okulların içine kadar girmeleri gibi olaylar artık sıradan bir hale gelmiştir (Ek- 3,4,5,6,7,8,9,10).

Özellikle son yıllarda toplumdaki gelir adaletsizliğinin ve yoksullaşmanın artması, göç nedeniyle bazı şehirlerde oluşan çarpık yapılaşma, terör ve mafya olaylarının sayısındaki artış, işsizlik, geleceğe umutla bakamama, insanların birbirlerine ve kurumlara olan güven düzeyinin azalması, kültürel yozlaşma ve yabancılaşma, artan genç nüfus ve beraberinde getirdiği kalabalık sınıf ve

okullar, medyanın şiddet içerikli programlarındaki artış sıkça belirtilenler arasındadır. Bu tür olaylarla ilgili olarak gazetelerde yer alan bazı haber örnekleri (Ek-11,12,13,14,15,16,17,18,19)' da yer almaktadır.

Bir ilköğretim okulunun beş yıllık yöneticisi;

“Okulların önü çete dolu. İçeride önlesek de dışarıdakine karışamıyoruz” diyor. “Polis çağırınca bu kez çeteler okul önünden bir sokak arkaya geçiyor ve yine ticaretlerini yapıyorlar”. Bu sözler, yöneticilerin okulda ve okul kapısında yaşanan şiddet karşısında nasıl çaresiz kaldığını gözler önüne seriyor. Eğitimciler göre rehber öğretmenlerin azlığı büyük bir hata. Çünkü rehber öğretmenler şiddete eğilimli çocukları belirleyip sorunu baştan çözebilir. Ancak İstanbul İl Milli Eğitim Müdürüne göre sorun sadece rehber öğretmenler ile çözülemez, aileler de eğitilmeli (Sabah, 31 Mart 2006).

Okullardaki değişimler, çevrede gerçekleşen değişimlerin bir sonucudur. Okul toplumdan soyutlanamaz. Eğer bir toplumda suç ve şiddet olaylarında artış görülüyorsa bu aynı oranda okullara da yansımaktadır(Ek-20,21,22,23,24,25).

Bir ilköğretim okulu öğretmeni öğrencilerin şiddet potansiyeli özelliklerini şu şekilde yansıtmaktadır;

Çocukların çantalarından bıçaklar çıkıyor. “Babamın, ağabeyimin, yanlışlıkla unuttuğum” gibi cevaplar veriyor. Çocuğun birisi diğerini tehdit ediyor. “ Bir milyon vereceksin, vermezsen döverim” diyor. Okulların her birinde 30-40 tane Polat Alemdar var (Radikal, 24 Mart 2006).

Yine son zamanlarda okullarda meydana gelen şiddet olaylarına dair Sosyolog Nilüfer Narlı, göreceli yoksulluğun şiddeti tetiklediğini, psikiyatr Ayhan Akçan, iletişim yaygınlaştıkça fırsat eşitsizliğinin görünür olduğunu ve göçle gelen ailenin çocuğunun sıkıntı çekerek sıkıştığını, çıkış yolu bulamadığını belirtmektedir. Ayrıca Akçan; çocuklara yada yaşanan şiddete ilişkin kontrol mekanizmalarının olmayışını da büyük bir boşluk olarak değerlendirmektedir. Okullarda sivil toplum örgütlerinin etkin olmayışının ve gönüllünün bulunmadığının, projeleri destekleyecek finansmanın da zaten olmadığının altını çizmektedir (www.bianet .org, 02.12.2005).

Milliyet gazetesinin 27 Mart 2006 tarihli gazete haberine göre;

Uğur Dershaneleri Washington Direktörü Paul Brunson, Türkiye'de son günlerde okullarda artan şiddet olaylarının Amerika'daki okullarda 1980'li yıllarda başlayıp artan şiddet eylemleriyle benzerlik gösterdiğine dikkat çekti. Brunson, "Ancak o zaman Amerika reaksiyon göstermekte gecikmişti. Şimdi Türkiye, okullarda birden artan şiddet olaylarına karşı hassasiyet gösterip zamanında gereken önlemleri almalı ki, Amerika'nın düştüğü duruma düşmesin" dedi. İş ziyareti için geldiği İstanbul'da, hem bir eğitmen, hem de bir Amerikalı olarak Türkiye'de okullarda yaşanan şiddeti konuştuğumuz Brunson, şöyle devam etti:

'Uyuşturucu da artar'

'Başkan Ronald Reagan döneminde savunma giderlerine ayrılan gelirin çok fazla olması, işsizliğin artmasına ve bu paydan eğitime gitmesi gereken gelirin de yine savunmaya harcanmasına yol açtı. Zaten aynı dönemde okulda baş gösteren şiddet olaylarıyla paralel olarak okullarda uyuşturucu problemleri de artmıştı'.

Tüm eğitim bölgelerinde olduğu gibi Ankara ili Çankaya bölgesinde de okullar için güvenlik duygusunu zedeleyici ve krizlere yol açarak acil müdahale, tepki ve önlem gerektiren olaylar yaşanmaktadır. Haber başlıklarıyla dahi bu olaylar okullarda ciddi sorunların yaşanmakta olduğunu göstermektedir(Ek-26):

Bir ilköğretim okulunda yaşları 7-8 olan iki kız öğrenci arasında tuvalette yaşanan olay eğitimcileri de aileleri de şoke etti (Vatan, 1 Nisan 2006).

Kızılay'da Kocatepe Mimar Kemal Lisesi'nde iki öğrenci birbirini bıçakladı. Bir süredir ülke gündemini oluşturan okullardaki şiddet bu kez yüzünü Başkent'te gösterdi. Kocatepe Mimar Kemal Lisesi'nde 2 öğrenci bıçaklanarak hastaneye kaldırıldı (Milliyet, 3 Nisan 2006).

Türk Eğitim-Sen'in Hacettepe Sosyoloji Bölümü akademisyenleriyle birlikte yaptığı ankete göre; öğrenciler arasındaki taciz oranının yüzde 53.4'e ulaştığı tespit edilmiştir. Hacettepe Sosyoloji Bölümü akademisyenlerinin Türkiye'nin dört bir yanında ilköğretim yedi ve sekizinci sınıflarında okuyan 1136 öğrenciyle yaptığı anket sonuçlarına göre, öğrencilerin yüzde 21' inin mafya dizilerini hiç kaçırmadığı, komedi dizilerini takip eden öğrencilerin oranın yüzde 19.5 olduğu, atari salonu ya da internet kafelere giden öğrencilerin yüzde 66.5'inin savaş ve dövüş oyunları oynadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin yüzde 53.4'ü okulda arkadaşlarıyla oyun oynarken ya da teneffüslerde istemediği halde kendisine ayıp olduğunu düşündüğü davranışlarda bulunan çocukların olduğunu

düşündükleri tespit edilmiştir. Öğrenciler arasında görülen taciz türlerine göre, sözlü tacize maruz kaldıklarını ifade edenlerin oranı yüzde 47, fiziksel tacize maruz kalanların oranı yüzde 26, cinsel tacize uğradıklarını belirtenlerin oranının ise yüzde 27 olduğu sonucuna ulaşılmıştır . Erkeklerin kızlara yönelik yaptığı cinsel tacizde en çok rahatsızlık duyulan, yüzde 50 ile sarkıntılık, kaba davranış ve temaslar olduğu, bunu yüzde 19 ile etek kaldırma, eteğin altından bakma, yüzde 13 ile cinsellik içeren açık saçık konuşmalar, fıkralar ve laf atma izlemiştir. Hem kızlara, hem de erkeklere yönelik cinsellik içerikli taciz türlerinin dağılımında en çok rahatsızlık duyulunun yüzde 58 ile okul duvarlarına cinsel içerikli sözler yazılmasının olduğu tespit edilmiştir (Radikal, 25 Ağustos 2005).

Milli Eğitim Müdürlüğü Rehberlik Araştırma Merkezi'nin (RAM) Diyarbakır'daki okullardaki şiddet olaylarıyla ilgili araştırmasında, son sekiz ay içinde 528 olay yaşandığı, bunlara 3 bin 338 öğrencinin karıştığı tespit edilmiştir. Bu öğrencilerin 1037' si okulların disiplin kuruluna sevk edilmiştir. Milli Eğitim Bakanı ise son üç öğretim yılında ülke çapındaki okullarda gerçekleşen adli olaylar nedeniyle 59 öğrencinin hüküm giydiğini, 152 öğrenciye disiplin cezası verildiğini açıklamıştır (Radikal, 28 Nisan 2006).

Kocaeli Üniversitesi' nin (KOÜ) sekiz üniversitedeki araştırmasına göre, kız öğrencilerin yüzde 25.5'i en az bir kez öğretim elemanlarınca cinsel tacize uğramıştır. KOÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü'nce, yüksek lisans tezi hazırlamak amacıyla yapılan ankete, Marmara, Ege, Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi'nden yaklaşık 800 öğrenciden yanıt alınmıştır. Araştırmaya göre, kız öğrencilerin yüzde 25.5'i, en az bir kez öğretim elemanının cinsel tacizine maruz kaldığı, taciz şekillerinin, istenmeyen cinsel ilgi boyutundaki rahatsız edici bakışlar, müstehcen fıkra anlatma, ısrarla çıkma teklifi olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin 'toplumsal ilişkilerinin zarar göreceği' ve 'kendilerinin suçlanacağı' korkusuyla yüzde 98'i şikayetçi olmamıştır. Edilgen tavır sergileyen öğrencilerin, olayları unutmaya çalıştığı sonucuna varılan raporda, üniversitedeki yöneticilerin 'cinsel taciz ve cinsiyet ayrımcılığına' yönelik yasal düzenleme oluşturmaları, öğrencilerin cinsel taciz sorunlarını iletebileceği, birimlerin kurulması önerilmiştir (Radikal, 26 Eylül, 2005).

İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü' nün yaptığı bir araştırmada, çocuk ve öğrenci suçluluğu konusunda ortaya çıkan tablodaki sayılar düşündürücüdür. İstanbul Emniyet Müdürlüğü' nün verilerine göre, 2006' nın ilk 2.5 ayında öğrencilerin karıştığı toplam 392 olayda 20 öğrenci tutuklanmıştır. Milliyet'in "Okulda Şiddete Son" sloganıyla başlattığı forumda çarpıcı istatistikler açıklanmıştır (Milliyet, 27 Mart 2006):

Adli işlem gören öğrenciler ve yaş grupları

- Toplam olay: 392
- Adli işlem gören çocuk: 587
- 0-12 kız yaş grubu: 7
- 0-12 erkek yaş grubu: 17
- 13-18 kız yaş grubu: 35
- 13-18 erkek yaş grubu: 528
- Gasp (soygun): 15
- Öldürme: 3
- Ailesine teslim edilenler: 558
- Öğrenci olup kuruma teslim edilenler: 9
- Tutuklanan: 20

Öğrenciler tarafından işlenen suçlar

Üç ayda toplam 392 olay meydana geldi.

- Gasp ve soygun: 15
- Öldürme: 3
- Kaçırma: 1
- Polise ve devlet memuruna hakaret: 3
- 6136 S.K.M: 27
- Darp: 48
- Yaralama: 68
- Tehdit: 4
- İntihara teşebbüs: 3
- Dolandırıcılık ve yankesicilik: 14
- Oto ve otodan hırsızlık: 14
- Ev hırsızlığı: 9
- İş yeri hırsızlığı: 26
- Kapkaç: 2
- Ölümlü trafik kazası: 1
- Yaralamalı trafik kazası: 6
- Ehliyetsiz alkollü araç kullanma: 25
- Narkotik suç: 8
- Terör suçu: 1
- Mali kaçakçılık suçları: 29
- Cinsel suç: 4
- Tasnif dışı suçlar: 80

Yukarıdaki rakamlar incelendiğinde; toplam 392 olayda adli işlem gören toplam 587 öğrenciden 558'inin ailelerine teslim edildiği, 20 öğrencinin tutuklandığı ve 20 öğrencinin de öğrenim gördüğü kuruma teslim edildiği görülmektedir. Adli işlem gören 587 çocuktan 528 tanesinin 13-18 erkek yaş grubunda olduğu göze çarpmaktadır.

Bazı okullarımızda giriş ve çıkışların kontrol edilmesi için belirli bir yöntem olmaması ve okulda bulunma yetkisi olmayanların giriş çıkışta kaydının tutulmaması, istenmeyen durumlara neden olabilmektedir:

Bir İlköğretim okulu öğrencisi 'UNICEF görevlisiyim' diyen bir şahıs tarafından kaçırılarak tecavüze uğrarken(Ek-27), başka bir İlköğretim okulu 6'ncı sınıf öğrencisi arkadaşlarıyla okul bahçesinde top oynarken, duvardan atlayarak içeri giren 3 saldırgan tarafından bıçaklanmıştır(Ek-28). Yine Bir ilköğretim 4'üncü sınıf öğrencisinin de okul tuvaletinde 15 yaşındaki bir genç tarafından tacize uğrayıp, oral sekse zorlandığı iddiası velileri ayaklandırmıştır(Ek-29).

Okullardaki pek çok hizmet, araç ve gereç ailelerden alınan paralarla karşılanmaya başlamış, parasız eğitim paralı bir hal almıştır. Dershaneler sınava hazırlamada okulların önüne geçmiştir. Bu durum toplumsal eşitsizliği artırarak eğitim hakkının kullanılmasına engel olmaktadır(Aksoy ve Aksoy, 2005, s.547).

Yine Aksoy ve Aksoy' un (2005, s.542-544) belirttiğine göre;

Eğitim kurumları da ekonomik krizlerden doğrudan ve çok yönlü etkilenirler. Öncelikle çalışanların gelirleri ve satın alma güçlerindeki azalma onların verdiği hizmetin niteliğine etkide bulunabilir ve çalışanların işten ayrılması yada özel kesimde işten çıkarma / kapanmaya yol açabilir. Aileler öncelikle doğrudan maliyetler, daha sonra da dolaylı maliyetler nedeniyle eğitimden yararlanma konusunda daha çok zorluk yaşamaya başlar ve en düşük gelir grupları ve diğer dezavantajlı grupların üyelerinden başlayarak, eğitim dışında kalma yaygınlaşmaya başlar. Bu durumlarda, aksine bir gelişme yaşanması gerekirken, kamu bütçesinden eğitime ayrılan kaynaklar da hızla ve yüksek oranda azalma gösterir. Böyle dönemlerde eğitim kurumları yöneticilerinin özellikle dezavantajlı öğrencilerin durumlarıyla daha yakından ilgilenmeleri gerekebilecektir.

Eğitime kamusal kaynaklardan ayrılan bütçenin miktarı eğitim hakkının kullanılabilmesi konusunda temel bir ölçüt olmaktadır. Kamu kaynakları yerine özel finansmanın geliştirildiği ülkelerde varolan eşitsizlikler giderek yeni boyutlarla artış göstermektedir. Yoksul ve dezavantajlı kesimlerin eğitim olanaklarına ulaşması azalmakta, ulaşılan durumlarda da eğitimin niteliğine ilişkin yoğun tartışmalar yaşanmaktadır.

Finansman sorunları olan okullardaki olumsuz eğitim ortamları öğrencilerin gelecek beklentilerini ve başarılarını da olumsuz etkilemektedir. Eğitimdeki eşitsizlikler sonucunda öğretmen, öğrenci ve veliler ekonomik şiddetle karşı karşıya kalmaktadır(Tural, 2006, s.7).

Milliyet ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) işbirliğiyle düzenlenen "2005 Eğitim Çalıştayı' nda yatılı (YİBO) ve pansiyonlu (PİO) ilköğretim okullarıyla ilgili ortaya konulan sorunlar, Eğitim - Sen' in yaptığı araştırmaya konu olmuştur. YİBO ve PİO' lardaki sorunların haritasını çıkaran araştırmada 70 okul incelenmiştir. Araştırmaya göre, 299 YİBO ve 280 PİO'da 291 bin öğrenci öğrenim görmekte, 12 bin 450 öğretmen görev yapmaktadır. YİBO'larda bir dersliğe 30, bir öğretmene 23 öğrenci düşmektedir. Raporun çarpıcı bölümleri ise şöyledir (Milliyet, 21 Nisan 2005):

- Küçük öğrenciler, günlük temizliklerini tam olarak yapamıyor. Bitlenme ve uyuz gibi sağlık sorunları yaşıyor. Yurtlardaki banyolar yetersiz.
- Öğrencilerin cumartesi ve pazar günleri pansiyonda kalmaları okulların "açık cezaevi" olarak tanımlanmasına yol açıyor.
- Bu okullara atanan öğretmenlerin rehberlik ve danışmanlık alanlarında yetersiz olduğu, öğrencilerin eğitim teknolojilerinden yeterince yararlanamadığı görülüyor. Ailelerini özleyen öğrenciler okuldan kaçıyor.
- Yemekhane şartları hijyenik olmayıp personel yetersizliğinden dolayı öğrencilere temizlik yaptırılıyor. Yemekler 6 - 14 yaş çocuklarının dengeli beslenmesi açısından uygun değil.
- Çoğunda sağlık personeli ve rehber öğretmen bulunmuyor.

Barhan (2001) Ankara ili Çankaya, Keçiören ve Yenimahalle ilçeleri evreninden basit tesadüfi örneklem olarak Çankaya ilçesinden 5'er resmi ve özel, Keçiören ilçesinden 3'er resmi ve özel ve Yenimahalle ilçesinden 3 resmi, 1 özel okuldan (toplam 20 okul) yönetici ve öğretmenleri ile ilköğretim okullarında öğrenci güvenliğinin sağlanması konulu bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucuna göre; yönetici ve öğretmenlerin öğrenci güvenliğini sağlayıcı uygulamaları yeterli bulduğu, öğretmenlerin okullarda öğrencilere sigorta yaptırılmadığı konusunda görüş birliği içinde oldukları, yönetici ve

öğretmenlerin; dersliklerde öğrenci güvenliğinin sağlanması, okul dışından gelebilecek olası tehlikeler, okul binasının sağlamlığı, ilkyardım malzemelerinin kullanıma hazır bulundurulması, ilkyardım yapabilen personelin istihdam edilmesi, yangın tehlikesine karşı önlemler alınması, görev dağılımının yapılması, okulun gürültü kaynaklarından uzakta bulunması, öğrencilerin birbirlerine karşı kaba güç kullanma konularında farklı düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Yöneticilerin öğrenci güvenliğinin sağlanması konusunda bazı maddeler dışında ortak görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir. Bunlar; okulun ilkyardım malzemesine sahip olması, yangın tehlikesine karşı yeterli önlemlerin alınması, okulun gürültü kaynaklarından uzakta bulunması, öğrencilere fiziksel ceza verilmemesi, okulun ısıtma araçlarının öğrenci güvenliğini tehdit etmemesidir. Resmi ve özel okul öğretmenlerinin okullarında öğrenci güvenliğinin sağlanması uygulamaları hakkında farklı düşündükleri, özel okulların öğrenci güvenliğinin sağlanması uygulamalarını, resmi okullara göre daha yeterli düzeyde gerçekleştirdiklerinin düşünüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Kılınç (2001) okul yöneticilerinin öğrencilerin korku, kaygı ve varoluşsal soruları algılama düzeyleri konulu araştırmasında Kocaeli' nin tüm ilçelerinde 13 ilköğretim okulundan 530 öğrenciye ve 98 ilköğretim okulunun 230 yöneticisine anket uygulamıştır. Araştırma sonucuna göre; Yöneticilerle öğrencilerin 2 korku, 2 kaygı, 4 varoluşsal soruda ortak fikir içinde olduklarını; 21 korku, 31 kaygı, 30 varoluşsal soruda farklı düşündüklerini tespit etmiştir. Özellikle ön anket ve ankette verilen cevaplardan öğrencilerde vahşi hayvan korkusunun yoğun olarak bulunduğunu, yöneticilerin çocukların bu korkusunu anlayamadıklarını ve öğrencilerin aileleri ve arkadaşları tarafından sevilme konusunda daha çok kaygılandıklarını tespit etmiştir. Yöneticilerin çocuklar tarafından doğayı, çevreyi ve hayatı anlamaya yönelik soruların daha yüksek düzeyde sorulduğunu düşünmelerini, yöneticilerin öğrencilerin kaygılarını algılama düzeyleri ile kendini gerçekleştirmenin boyutlarından birisi olan zamanı iyi kullanma boyutu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu, zamanı iyi kullanma puanları yüksek olan yöneticilerin öğrencilerin kaygılarını daha çok anladığını tespit etmiştir.

Varol' un (1990) lise son sınıfı öğrencilerinin kaygı düzeylerini etkileyen bazı etmenler konulu bir araştırmasının sonucuna göre; anne-babaların eğitim durumu ile çocukların kaygı düzeyleri arasında önemli bir farkın olmadığını belirlerken, baba mesleği işçi, çiftçi, esnaf olan öğrencilerin kaygı düzeylerinin baba mesleği memur, subay ile serbest meslek olanlara göre yüksek olduğunu tespit etmiştir. Anne mesleğine göre ise anne mesleği ev hanımı, işçi, esnaf olan öğrencilerin kaygı düzeylerinin, anne mesleği serbest meslek olanlara göre daha yüksek olduğunu saptamıştır. Çocukların akademik başarılarıyla kaygıları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu ve okuldaki başarı durumları düşük olan çocukların kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Aral (1997) fiziksel istismar ve çocuk konulu bir çalışmada sosyo-ekonomik düzeyle kaygı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu tespit etmiştir. İlkokul öğrencileri üzerinde çalıştığı araştırma sonuçlarına göre kardeş sayısı arttıkça lise öğrencilerinin kaygı düzeylerinin arttığını, çocukların % 65.72'sinin anne ya da babası tarafından fiziksel istismar edildiklerini ve Varol (1990)' un çalışması ile benzer bir şekilde, okuldaki başarı durumları düşük olan çocukların kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Girgin (1990) farklı sosyo-ekonomik kesimden 13-15 yaş grubu öğrencilerde kaygı alanları ve kaygı düzeylerinin başarıyla ilişkisi konulu araştırmasında sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan çocukların kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu, üç farklı sosyo-ekonomik düzeydeki çocukların kaygı puanlarında farklılıklar görüldüğünü, alt sosyo-ekonomik düzeydeki çocukların kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Durmuş (2006) okullarda yaşanan şiddet olayları, nedenleri ve çözüm önerileri konulu bir araştırmasında 700 lise öğrencisine okullarda yaşanan şiddet olayları, nedenleri ve çözüm önerilerini sormuştur. Görüşlerine başvurulmuş 700 lise öğrencisinden 400'ü (yüzde 60) okullarda en çok kavga yaşandığını ifade etmiştir. Kavgaların nedeni olarak da büyük oranda kız-erkek arkadaşlığını gösterdikleri, şiddeti önlemek amacıyla en etkili önlemlerin okul yönetimleri ve öğretmenler tarafından alınabileceğini ifade ettikleri tespit edilmiştir. Kavgalardan sonra en çok yaşanan şiddet türünün; küfür, atışma ve

sözel saldırılar olduğu ortaya çıkmıştır. Görüşülen 700 öğrenciden yaklaşık 250'sinin (yüzde 38) sözel şiddetin yoğunluğundan bahsettiği tespit edilmiştir. Şiddetin nedeni sorulduğunda ise büyük çoğunluğun (yüzde 31) kavgaların nedeni olarak kız-erkek arkadaşlığını gösterdikleri, liselilerin çoğunlukla kız ya da erkek arkadaşlıklarıyla ilgili nedenlerle kavgalar ettikleri gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Büyük bir öğrenci grubu şiddetin nedeni olarak, şiddet olaylarını başlatan ve sürdürenlerin çoğunlukla iletişim becerilerinden yoksun, kendine güvensiz, başarısız, yalnızca kendilerini ve kendi çıkarlarını düşünen bencil insanların neden olduğunu savundukları tespit edilmiştir.

Tüfekçi (2005) Ankara Jandarma Çocuk Merkezine suç isnadıyla getirilen çocuklar üzerine sosyo-kültürel bir araştırmasında merkeze getirilen 87 çocuktan 67'sine gönüllülük esasına göre anket uygulamıştır. Çocukların yaşlarına bakıldığında en çok 16 yaşındaki çocuklara rastlanmıştır. Bunu 15 ve 17 yaşlarındaki çocuklar takip etmiştir. Bu üç yaş grubundaki çocuklar tüm çocukların % 74,7'sini oluşturmaktadır. Merkeze getirilen çocukların % 80,6'sı erkek çocuklardan, % 19,4'ü kız çocuklarından oluşmaktadır. Ailelere ilişkin bulgulara bakıldığında çocukların % 82,1'inin aileleriyle birlikte yaşadıkları ve ülkemizde yapılan diğer çalışmalarda da parçalanmış ailelerden gelme oranlarının diğer ülkelere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında ailelerdeki ortalama çocuk sayısının 4 olduğu, ailelerin % 56,7'sinin 4 veya daha fazla sayıda çocuğa sahip oldukları, ailelerin % 71,2'sinin aylık gelirinin 600 milyonun altında olduğu tespit edilmiştir. İsnad edilen suç tipi ile eylemin işlenme nedeni arasında da ilişki olduğu, mala ilişkin suç isnadıyla merkeze getirilen çocukların % 100'ünün eylemlerini ekonomik nedenlerle, şahsa ilişkin suç isnadıyla getirilen çocukların ise % 96,15'inin olayların gelişimi nedeniyle eylemlerini gerçekleştirdikleri görülmüştür. 17 çocuk okulda öğretmenlerinden şiddet gördüğünü belirtmiştir. Bu çocukların oranı okula gitmemiş çocuklar hariç tutulduğunda tüm çocukların % 26,98'idir. Okulda öğretmenlerinden şiddet gören çocukların okuldan kaçma durumlarına bakıldığında bu çocuklardan 12'sinin yani %70,6'sının okuldan kaçtıkları, okuldan kaçma nedenlerine bakıldığında da 4 çocuğun okula gitmek istemediği, 4 çocuğun öğretmenlerince dövüldüğü, 2 çocuğun okulda başarısız olduğundan, 2 çocuğun ise diğer nedenlerden dolayı okuldan kaçtıkları sonucuna ulaşmıştır.

Yılmaz (2005) İç Anadolu Bölgesi Ankara, Konya ili merkez ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan 408 öğretmene okullarının örgütsel güven düzeyini belirlemeyi amaçlayan, okullarda örgütsel güven ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmıştır. Öğretmenlerin görüşlerine göre okulların örgütsel güvenin yöneticiye güven, yeniliğe açıklık ve iletişim ortamı boyutlarının puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiğini, erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre okulu müdürlerini daha güvenilir bulduklarını, okulda var olan iletişim ortamının daha iyi olduğunu ve okulların yeniliğe daha fazla açık olduğunu düşündüklerini tespit etmiştir. Örgütsel güvenin çalışanlara duyarlılık alt boyutunun puanı cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediği, öğretmenlerin hizmet yılı değişkenine göre okulların örgütsel güvenin çalışanlara duyarlılık, yöneticiye güven, iletişim ortamı ve yeniliğe açıklık boyutu puanları arasında farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Eke (2004) okullarda gözlenen suç ve şiddetin yaygınlığı konusunda İstanbul'un 15 ilçesinden rastgele seçilen 43 okulda 3483 lise II. sınıf öğrencisine anket uygulamıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre kendini güvende hissetmediği için okula devamsızlık yapanların oranının yüzde 27.8 olduğu, son bir yıl içinde en az bir kez fiziksel kavgada bulunanlar grubun yaklaşık yarısını oluşturduğu tespit edilmiştir. Cinsiyete göre ise bu oranın erkeklerde %68.8, kızlarda ise %29.7 olduğu görülmüştür. Erkeklerin fiziksel bir kavgada bulunma riskinin kızlara göre 5 kat fazla olduğu saptanmıştır. Fiziksel kavga sonucunda yaralandığını belirtenlerin oranı %15.4 olduğu görülmüştür. Erkeklerde kavga sonucu yaralanma riskinin kızlara göre 3.6 kat daha fazla olduğu bulunmuştur. Hayatı boyunca en az bir kez bir başkasını yaralayanların oranı %26.3 olarak bulunmuştur. Erkeklerde hayatları boyunca kavga sonucu birisini yaralama riskinin kız öğrencilere göre 3.2 kat daha fazla olduğu bulunmuştur. Şiddet olayları sonucunda bir başkasını yaraladığını belirtenlerin yarıya yakını bunu ilk kez 13-15 yaşları arasında yaptıklarını belirtmişlerdir. 12 yaşından önce birisini yarayanların oranı ise %39 olarak saptanmıştır. Hayatı boyunca en az bir kez bıçak, çakı ya da benzeri kesici alet taşıyanların oranı %22.6 olarak bulunmuştur. Erkeklerin kesici alet taşıma riski kızlara göre 4.2 kat daha fazla olduğu saptanmıştır. Bıçak, çakı gibi kesici alet taşıyanların yaridan

çoğu (%55.2) ilk kez 13-15 yaşları arasında kesici alet taşıdıklarını belirtmiştir. Çalışmaya katılanların %10' unun çeteye girdiği, bunların yaklaşık %3'ünün çeteye kendi istekleri ile girdikleri ve halen üye olduklarını söyledikleri, İlk suç işleme yaşının ağırlıklı olarak 13-15 yaş (%42.6) arasında olduğu ve İlk suç işlediklerinde 7-9 yaşları arasında olduklarını belirtenlerin ise grubun beşte birini oluşturduğu tespit edilmiştir.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu (1998), aile içerisindeki ve toplumsal yaşam alanındaki bazı değişkenler ile bireylerin şiddet içeren davranışları ve şiddet eğilimleri arasında bir ilişkinin olup olmadığını ve eğer varsa ilişkilerin nicelik ve niteliklerini araştırmak amacıyla Türkiye genelinde Aile içinde ve toplumsal alanda şiddet konulu bir alan araştırması yapmıştır. Bu araştırmada Aile ve toplumsal yaşam alanlarındaki bazı değişkenler (ailenin ekonomik gelir düzeyi, bireylerin eğitim düzeyi, aile içi meslek yapısı, aile içindeki rol ve statü dağılımı, aile içi iletişim biçimi, gelecekle ilgili beklentiler gibi) ile aile içi şiddet arasındaki ilişki incelenmiştir. Çocuklu ailelerin çocuklarının yaramazlıkları karşısında uyguladıkları yöntemler arasında "açıklama ve ikna etme" çok yüksek oranlarla ilk sırada yer alırken, onu "azarlama, utandırma", "cezalandırma ve yoksun bırakma" ve "korkutma" nın izlediği tespit edilmiştir. Evde çocukların hiç dövülmediğini söyleyen ailelerin yüzde 55; çocuklarını ayda birden fazla ve çok şiddetli dövdüklerini söyleyenlerin yüzde 3, yılda 1-10 arası çok şiddetli dövdüklerini söyleyenlerin yüzde 1.5 oranında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ailelerin yüzde 40'ı ise çocuklarını hafif şiddette dövdüklerini belirttikleri, evde çocukları dövmeyi daha çok annelerin üstlendiği görülmüştür. 7-14 yaş grubundakilerin yarısına yakınının cinsiyet farkı olmaksızın, öğretmenlerinden, diğer öğrencilerden, okul dışındaki başka kimselerden bir biçimde rahatsız edici davranışlara maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Bu araştırma da aynı zamanda, şiddete maruz kalınan bir çocukluk yaşamının, sonraki yaşamda ailede ve toplumsal alanda bir şiddet uygulayıcısı olma şansını artırmakta olduğu ve büyük olasılıkla tüm bu alanlardaki şiddet zincirinin temel ve başlatıcı halkasını oluşturduğu ve bu açıdan Türkiye'deki şiddet eğilimlerini düşürmenin yolunun, çocuk eğitiminde şiddeti bir yöntem olarak kullanmaktan kaçınmak olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ailenin yapısal özelliklerinden olan birey sayısının 7' ye kadar artmasının şiddet ölçeğinden alınan puanları da

artırmakta olduğu, birey sayısı 7' yi aştığında şiddet ölçeği puanlarının gerilediği, aile içi dayanışma ile akrabalarla görüşme ve yardımlaşma oranları azaldıkça, şiddet ölçeği puanlarının yükseldiği, alkol ile şiddet arasında da açık bir ilişki görüldüğü, bireylerin eğitim düzeylerindeki artışa bağlı olarak, şiddet eğilimlerinin azaldığı, aynı şekilde gelecekle ilgili beklentilerdeki olumluluk düzeyine bağlı olarak da şiddet eğilimlerinin azaldığı, siyasal sistemle ilişkileri kötü olan bireylerin şiddet eğilimleri ile siyasal sistemle ilişkileri iyi olan bireylerin şiddet eğilimleri arasındaki farklılaşmaların anlamlı bulunduğu sonuçlar elde edilmiştir.

Çalışma ile ilgili bu araştırmalarda öğrenci güvenliğinin sadece bir veya birkaç boyutu incelenmiştir. Bu konular fiziki güvenliğ, korku ve kaygı, fiziksel istismar, şiddet, örgütsel güvenirlilik ile ilgilidir. Bu çalışma ile de korku ve kaygı konusu haricinde, Türkiye' deki ilköğretim okullarında ortaya çıkan ve basına yansıyan örnekler aracılığıyla okullarda güvenliğ duygusunu zedeleyici, krize yol açan nedenler üzerinde saptamalar yapılmıştır. Yukarıdaki diğer konuların yanında ayrıca, güvenliğ duygusunu etkileyen ekonomik ve çevresel faktörler de bir bütün olarak araştırılmış, ortak konularda sonuçlar genel itibarıyla benzerlik göstermiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve analizi açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Ankara ili Çankaya İlçesinde bulunan ilköğretim okullarında görevli yönetici ve öğretmenlerin; okulda karşılaşılan güvenlik duygusunu zedeleyen sorunlara ilişkin görüşlerini belirlemede tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada ilköğretim okullarında görevli okul yöneticileri ve öğretmenlerinin, okullarında güvenlik duygusunu zedeleyen sorunlar ve bu sorunların genel eğitim politikaları ve uygulama boyutları ile etkileşimine ilişkin görüşleri ortaya konulmaktadır. 2005-2006 öğretim yılında basına yansıyan, ilköğretim okullarında kriz nedeni olan olaylar belgesel taramanın genel tarama türü ile araştırılarak incelenmiştir.

Araştırmada ilköğretim okulu yöneticilerinin güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında varolma durumu ve güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklar hakkındaki görüşleri belirlenerek bu görüşlerin okulların sosyo-ekonomik düzeylerine, yönetici ve öğretmenlerin cinsiyet, eğitim, kıdemlerine göre betimlenmesi ve yorumlanması yapılmıştır.

Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Çankaya İlçesindeki sekiz ilköğretim okulunda görevli yönetici ve öğretmenler oluşturmaktadır(Çizelge 1).

Çizelge 1. Araştırmanın Çalışma Evreni ve Örneklemi

Okul adı	Okul çevresinin sosyo-ekonomik düzeyi	Yönetici ve öğretmen		Örneklemeye giren yönetici ve öğretmen		Toplam yönetici ve öğretmen		Örneklemeye giren yönetici ve öğretmen	
		sayısı	%'si	sayısı	%'si	grup sayısı	grup %'si	grup sayısı	grup %'si
Yücestepe İlköğretim Okulu	Yüksek	47	10	21	12	171	38	65	36
Namık Kemal İlköğretim Okulu	Yüksek	63	14	24	13				
Beytepe İlköğretim Okulu	Yüksek	61	13	20	11				
Mimar Kemal İlköğretim Okulu	Orta	67	15	28	16	167	37	63	35
Turhan Feyzioğlu İlköğretim Okulu	Orta	70	16	20	11				
Ahmet Yesevi İlköğretim Okulu	Orta	30	6	15	8				
Misak-ı Milli İlköğretim Okulu	Alt	48	11	22	12	114	25	52	29
Akşemsettin İlköğretim Okulu	Alt	66	15	30	17				
Toplam		452	100	180	100	452	100	180	100

Bu bölgenin seçilmesi araştırma açısından iki nedenle önemlidir. Bunlardan birincisi, bu ilçenin düşük, orta ve yüksek sosyo-ekonomik kesimleri bir arada bulunduran bir ilçe olmasıdır. İkincisi ise araştırmacının çevreye yakınlığı nedeniyle veri toplamadaki zaman ve ulaşım sınırlılığını azaltmak açısından uygun olmasıdır. Anketler elden dağıtım yoluyla okullara ulaştırılmıştır. Elden dağıtım yöntemi özellikle seçilmiştir. Bunun nedeni anketlerin geri dönüş oranını arttırmak ve anketlerin dağıtım ve toplanma süresini en aza indirmektir.

Araştırmada evrene ulaşmanın zaman ve ekonomik imkanlar açısından mümkün olmadığı düşünülerek, ilköğretim okulları sosyo-ekonomik düzeyleri açısından üçlü (alt-orta-yüksek) bir sınıflamaya tabi tutulup, oranlı küme örnekleme yöntemi ile bu üç gruptan okullar çalışma evrenindeki oranları ölçüsünde örneklem olarak alınmıştır (Çizelge 1). Bu amaçla, Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden toplam okul sayısı, okulların yönetici ve öğretmen sayıları, görüşme yoluyla sosyo-ekonomik özelliklere göre okulların dağılımını gösterir bilgiler alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada 2005-2006 öğretim yılı birinci döneminde basına yansıyan, ilköğretim okullarında kriz nedeni olan olaylar belgesel tarama yönteminde kullanılan genel tarama yaklaşımından yararlanılarak incelenmiştir. Araştırmacının verileri anket tekniği ile toplanmıştır. Anket dört ayrı bölümden oluşturulmuştur. İlk bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorulara, ikinci bölümde ise yönetici ve öğretmenlerin okullarda güvenlik duygusunu tehdit edebilecek etkenlere ilişkin görüşlerine, üçüncü bölümde güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran kaynaklara/etkenlere ilişkin görüşlere yer verilmiştir. Dördüncü bölümde ise güvenlik duygusunu geliştirmeye yol açacak türdeki bir okul çevresi için, MEB üst düzey yönetiminin, sendikaların, yöneticilerin, öğretmen, öğrenci ve velilerin davranışlarının nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşleri saptamaya yönelik açık uçlu bir soru sorulmuştur.

Ankette yer alacak soruların ilgili gruba uygun olmasını sağlamak , geri dönüş oranını yükseltmek ve cevaplardaki hata oranlarını azaltmak için araştırmacının yapılacağı gruba benzer küçük bir gruba (n=50) bir anket taslağı hazırlanarak ön uygulama yapılmıştır. Anketin geçerlik çalışması sürecinde Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim elemanları Prof.Dr. Kasım Karakütük, Prof. Dr. Nejla Kurul Tural , Prof. Dr. Ali Balcı, Prof. Dr. İnayet Pehlivan, Yrd. Doç. Dr.Yasemin Karaman Kepenekçi, Dr. Şakir Çinkır, Arş.Gör. Binali Tunç'dan görüş alınmıştır. Uzman görüşüne uygun olarak anket, okul yöneticileri ve öğretmenler için beşli likert tipi ölçek kullanılarak hazırlanmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda gelen eleştiriler ve ön uygulama sonrasında anket taslağında yer alan bazı sorular elenmiş, bazı soruların ise ilave edilmesine karar verilmiştir.

Veri toplama aracının güvenirlik düzeyini saptamak amacıyla Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Anketin Alpha güvenirlik değerinin .88 olduğu bulunmuştur. Bu değere bağlı olarak veri toplama aracının yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın uygulandığı Milli Eğitim Bakanlığı Resmi İlköğretim Okullarında anketlerin uygulanması için gerekli izin ve onay alınmıştır (Ek-31). Anketler bizzat araştırmacının okulları ziyareti ile yönetici ve öğretmenlere verilerek Haziran (2006) ayı içinde uygulanmıştır. Öğretmenlerden elde edilen yanıtlar bilgisayar ortamına geçirilmeden önce kontrol edilmiş, büyük ölçüde eksiklik içeren anketler elenmiş ve değerlendirmeye katılmamıştır.

Verilerin Analizi

Ön uygulamalar bittikten sonra 200 adet anket çoğaltılmıştır. Bunlardan 12 tanesi geri alınamamıştır. Toplanan anketlerden 8 tanesi yeterli ve güvenilir yanıtlanmamış olması nedeniyle değerlendirmeye alınmamıştır. Değerlendirmeye alınan toplam anket sayısı 180' dir. Bilgisayara aktarılan araştırma verileri üzerinde gerekli istatistiksel çözümler için SPSS (The Statistical Packet For The Social Science) Paket programı 11.5 versiyonu kullanılmıştır.

Okul yöneticisi ve öğretmenlerin ankette yer alan sorulara verdikleri yanıtların çözümlenmesinde aritmetik ortalama($\bar{x}$), standart sapma, frekans(f) ve yüzde(%) gibi betimsel istatistik değerleri hesaplanmıştır.

Anket yoluyla toplanan verilerin dağılımının normalliği basıklık ve çarpıklık katsayıları ile tespit edilmiştir. İki grubun görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını test etmek için ilişkisiz örneklem için T Testi; öğretmen ve yönetici görüşlerinin okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre, eğitim ve kıdem durumlarına göre karşılaştırılmasında F Testi (Tek Faktörlü Varyans Analizi) uygulanmıştır. Bu testin uygulanmasındaki amaç, sosyo-ekonomik düzey, eğitim ve kıdem durumlarının ikiden fazla değişkene sahip olması ve diğer test koşullarının sağlanmasıdır. Ural ve Kılıç'a (2005,s.57) göre;

Bu koşulda:

Veriler niceldir; bağımlı değişken ve bağımsız değişkene ait veriler sayısal olarak ifade edilebilmektedir.

Örnekleme oluşturan denekler birbirinden bağımsızdır; Araştırmanın örneklem seçimi sürecinde belirtildiği gibi örnekleme oluşturan denekler birbirinden bağımsız olarak seçilmiştir. Örneklem büyüklüğü (N) 10' dan az değildir 30' dan fazladır; Araştırmanın örnekleme (N= 180) olduğundan seçilen test amaca uygundur.

Yönetici ve öğretmen görüşlerinin okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre karşılaştırılması sonucu farklılık tespit edilmesi durumunda, farkın hangi iki veya daha fazla grup arasında olduğunu tespit edebilmek için çoklu karşılaştırma tekniklerinden post-hoc "Tukey" ve "Scheffe" testi kullanılmıştır.

Manidarlık-anlamlılık testinde $\alpha = .05$ anlamlılık düzeyi temel alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu zedeleyen olaylara ilişkin okul yöneticisi ve öğretmenlerin görüşlerini ortaya koymak amacıyla geliştirilmiş olan anket aracılığıyla toplanan verilerin analizleri sonucunda ortaya çıkan bulgular ve yorumları yer almaktadır. Önce okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre dağılımı ile çalışma grubunu oluşturan yönetici ve öğretmenlerden araştırmaya katılanların demografik özellikleri ile ilgili bulgular çizelgeler halinde verilmekte, sonra sırasıyla her alt probleme uygun olarak yapılan istatistiksel çözümlemeler sonucunda elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

4.1. Araştırmaya Katılan Yönetici ve Öğretmenlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan okul yöneticisi ve öğretmenlere ait demografik özellikler, görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri ve görüşme sonucunda kendilerinden alınan bilgiler verilmiştir.

4.1.1. Araştırmaya Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Bu başlık altında ankete katılan yönetici ve öğretmenlerin cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, mesleki kıdemi ve görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri hakkında bilgi verilmektedir.

Araştırmaya Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Cinsiyeti

Araştırmaya katılanların % 45 'ini erkek yönetici ve öğretmenler, %55' ini ise kadın öğretmenler oluşturmaktadır (Çizelge 2).

Çizelge 2. Ankete Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (n)	Yüzde (%)
Erkek	81	45
Kadın	99	55
Toplam	180	100

Araştırmaya Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Görev Durumu

Araştırmaya katılanların % 3.9' unu yöneticiler , % 96.1' ini ise öğretmenler oluşturmaktadır (Çizelge 3). Yöneticilerin sayısının az olmasının nedeni ise anketlerin eğitim öğretim yılının sonunda dağıtılması dolayısıyla araştırma yapılan okullardaki yöneticilerin bazılarına ulaşamaması, bazılarının işlerinin yoğunluğunu mazeret göstererek anketi yanıtlamak istememeleridir. Ayrı bir kategoride olmasa da yönetici görüşlerinin de öğretmenlerle benzer kaynaktan mezun olmaları ve yine eğitimci sıfatıyla okullarda bulunmaları nedeniyle araştırmada öğretmenler ile birlikte değerlendirilmeleri yoluna gidilmiştir.

Çizelge 3. Ankete Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Görev Durumuna Göre Dağılımı

Görev	Frekans (n)	Yüzde (%)
Yönetici	7	3.9
Öğretmen	173	96.1
Toplam	180	100

Araştırmaya Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Durumu

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin mesleki kıdemleri incelendiğinde araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin % 5' i (n=5) 5 yıl ve altı kıdeme sahiptir ve diğer kıdem gruplarına göre en düşük değerdir. Mesleki kıdemi 6–10 yıl arası olan yönetici ve öğretmenlerin %25 (n=45) olduğu ve diğer kıdem gruplarına göre belirgin bir yığılma olduğu görülmektedir. 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip yönetici ve öğretmenler % 20 (n=36); 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip yönetici ve öğretmenler % 17 (n=31); 21-25 yıl mesleki kıdeme sahip yönetici ve öğretmenler % 19 (n=34); 26 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler ise %14 (n=25) olarak belirlenmiştir. Buradan hareketle araştırmaya katılan ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin çoğunlukla (% 45 ve n=81) mesleğin 6-15 yılları arasında değişen kıdemlere sahip oldukları söylenebilir(Çizelge 4).

Çizelge 4. Ankete Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Mesleki Kıdeme Göre Dağılımı

Öğretmenlerin mesleki kıdemi	Frekans (n)	Yüzde (%)
5 yıl ve altı	9	5
6-10 yıl	45	25
11-15 yıl	36	20
16-20 yıl	31	17
21-25 yıl	34	19
26 yıl ve daha çok	25	14
Toplam	180	100

Araştırmaya Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Eğitim Durumu

Araştırmaya katılan 7 yöneticinin hepsi öğretmenlerin de çoğunlukta olduğu (%80.6 ve n=145) lisans düzeyinde eğitim alan grupta bulunmaktadır. Bunun yanında araştırmaya katılan ön lisans mezunu öğretmenlerin oranının %13.9 (n=25), araştırmaya katılan yüksek lisans mezunu öğretmenlerin oranının ise %5.6 (n=10) olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılanlar arasında doktora düzeyinde eğitim almış yönetici veya öğretmen bulunmamaktadır (Çizelge 5).

Çizelge 5. Ankete Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Mezun Oldukları Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Mezun Olunan Eğitim Kademesi	Frekans (n)	Yüzde (%)
Ön Lisans	25	13.9
Lisans	145	80.6
Yüksek Lisans	10	5.6
Doktora	-	-
Toplam	180	100

4.1.2. Araştırmaya Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Bulunduğu Çevrenin Sosyo-Ekonomik Durumu

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %29.4' ünün (n=53) alt düzeyde sosyo-ekonomik çevrede bulunan okullarda, %35' inin (n=63) orta düzeyde sosyo-ekonomik çevrede bulunan okullarda, %35.6' sının ise (n=64) yüksek düzeyde sosyo-ekonomik çevrede bulunan okullarda görev yaptıkları görülmektedir(Çizelge 6).

Çizelge 6. Ankete Katılan Yönetici ve Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Çevresinin Sosyo-Ekonomik Düzeylere Göre Dağılımı

Okulların Bulunduğu Sosyo- Ekonomik Çevre	Frekans (n)	Yüzde (%)
Alt	53	29.4
Orta	63	35
Yüksek	64	35.6
Toplam	180	100

4.2. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Olaylara İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında ankete katılan yönetici ve öğretmenlerin ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu zedeleyen olaylara ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Ankette verilen 55 yargıya ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerinin her biri ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

4.2.1. Araştırmaya Katılan Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında yaşanan güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında varolma durumuna ilişkin görüşlerin frekans ve yüzde dağılımı Çizelge 7’de gösterilmiştir. Buna göre okul yöneticisi ve öğretmenlerin % 41,1’lik kısmı yaralanmanın okullarında varolma durumuna kısmen katılmaktadırlar(madde 4). Bu görüşlerin aksine, son aylarda yazılı ve görsel medyayı meşgul eden bu olaylar ile ilişkili çok miktarda haberin yayınlanması, belki de olayların çok fazla abartıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 7. İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarda Varolma Durumuna İlişkin Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

NO	ETKENLER	KATILMA DÜZEYİNE GÖRE FREKANS VE YÜZDE					TOPLAM	$\bar{X}$	Ss
		Hiç Katılımı yorum	Çok az Katılıyo rum	Kısmen Katılıyo rum	Büyük Ölçüde Katılıyo rum	Tamamen Katılıyorum			
		n	n	n	n	n			
		%	%	%	%	%			
1	Okulumuzun yangınlara hazırlıksız olması	30	33	44	42	31	180	3,0	1,3
		16,7	18,3	24,4	23,3	17,2	100		
2	Okulumuzun doğal afetlere hazırlıksız olması	28	31	35	50	36	180	3,1	1,3
		15,6	17,2	19,4	27,8	20,0	100		
3	Okul binası ve diğer yapılarının sağlam olmaması	39	24	29	58	30	180	3,0	1,4
		21,7	13,3	16,1	32,2	16,7	100		
4	Okulumuzda meydana gelebilecek yaralanmalar	14	39	74	32	21	180	3,0	1,0
		7,8	21,7	41,1	17,8	11,7	100		
5	Okulumuzda meydana gelebilecek yiyecek zehirlenmeleri	47	39	51	26	17	180	2,5	1,2
		26,1	21,7	28,3	14,4	9,4	100		
6	Çevreden gelebilecek tehlikeler (gasp, kapkaç gibi)	23	25	30	58	44	180	3,4	1,3
		12,8	13,9	16,7	32,2	24,4	100		
7	Öğrencilerin okulumuza gidiş ve dönüşlerinin, çeteler yüzünden güvenli olmaması	34	23	35	56	32	180	3,1	1,3
		18,9	12,8	19,4	31,1	17,8	100		
8	Kar yağışı nedeniyle öğrencilerin okula - eve ulaşamaması	41	37	49	36	17	180	2,7	1,2
		22,8	20,6	27,2	20,0	9,4	100		
9	Okulumuzda yaşanabilecek öldürme olayları	74	28	30	33	15	180	2,3	1,3
		41,1	15,6	16,7	18,3	8,3	100		
10	Okulumuzda yaşanabilecek intihar olayları	64	59	33	16	8	180	2,1	1,1
		35,6	32,8	18,3	8,9	4,4	100		
11	Öğrenci servislerinde yaşanabilecek kazalar	20	49	40	51	20	180	3,0	1,2
		11,1	27,2	22,2	28,3	11,1	100		
12	Okulumuzun ilkyardım konusunda yeterli donanıma sahip olmaması	16	42	54	42	26	180	3,1	1,1
		8,9	23,3	30,0	23,3	14,4	100		
13	Okulumuzda ilkyardım konusunda bilgili/becerili personel olmaması	14	24	54	58	30	180	3,3	1,1
		7,8	13,3	30,0	32,2	16,7	100		
14	Okulumuzda güvenliği sağlamaya yönelik tatbikatların yapılmaması	25	47	49	31	28	180	2,9	1,2
		13,9	26,1	27,2	17,2	15,6	100		

15	Okulumuzdaki ısıtma araçlarının yeterli teknik nitelik taşınamaması	48	56	31	25	20	180	2,5	1,3
		26,7	31,1	17,2	13,9	11,1	100		
16	Öğrencilerin okulumuzda meydana gelebilecek kazalara karşı sağlık sigortalarının olmaması	15	30	22	47	66	180	3,6	1,3
		8,3	16,7	12,2	26,1	36,7	100		
17	Öğrencilerin birbirlerine karşı bedensel, duygusal, sözel ve cinsel tacizkar davranışları	18	28	54	62	18	180	3,1	1,1
		10,0	15,6	30,0	34,4	10,0	100		
18	Okulumuzun giriş ve çıkışlarının kontrolünün sağlanamaması	27	29	31	50	43	180	3,2	1,3
		15,0	16,1	17,2	27,8	23,9	100		
19	Okulumuzun bir acil durum yönetimi planının olmaması	28	28	77	32	15	180	2,8	1,1
		15,6	15,6	42,8	17,8	8,3	100		
20	Bütçe yetersizliği nedeniyle temizlik hizmetlerini yürütecek personel olmaması	20	30	51	50	29	180	3,2	1,2
		11,1	16,7	28,3	27,8	16,1	100		
21	Okulumuzda, öğrencilerin öğretmenler tarafından bedensel, duygusal ve cinsel istismarı	82	44	27	20	7	180	2,0	1,1
		45,6	24,4	15,0	11,1	3,9	100		
22	Okulumuzda kuralların açık olmaması	51	43	44	28	14	180	2,5	1,2
		28,3	23,9	24,4	15,6	7,8	100		
23	Öğrencilerin okul kurallarına uymamaları	13	26	53	54	34	180	3,3	1,1
		7,2	14,4	29,4	30,0	18,9	100		
24	Öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanamaması	16	30	53	51	30	180	3,2	1,1
		8,9	16,7	29,4	28,3	16,7	100		
25	Öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanamaması	9	45	51	52	23	180	3,1	1,1
		5,0	25,0	28,3	28,9	12,8	100		
26	Okulumuzun, öğrencileri risk ve acil durumlara karşı yeterince hazırlayamaması	7	45	51	52	23	180	3,1	1,0
		3,9	25,0	33,9	27,2	10,0	100		
27	Okulumuzda cezalandırıcı öğretmen davranışları	44	52	49	30	5	180	2,4	1,1
		24,4	28,9	27,2	16,7	2,8	100		
28	Okulumuzda tutarsız yönetim uygulamaları	32	62	38	38	10	180	2,6	1,1
		17,8	34,4	21,1	24,1	5,6	100		
29	Okulumuzda cezalandırıcı yönetim uygulamaları	52	51	40	28	9	180	2,3	1,1
		28,9	28,3	22,2	15,6	5,0	100		
30	Okulumuzun bir güvenlik programının olmaması	29	47	61	34	9	180	2,7	1,1
		16,1	26,1	33,9	18,9	5,0	100		
31	Okulumuzun kapalı devre kameralarla kontrol edilmesi	71	26	27	23	33	180	2,5	1,5
		39,4	14,4	15,0	12,8	18,3	100		
32	Okulumuzda yönetici-öğretmen işbirliğinin zayıf olması	33	49	36	45	17	180	2,8	1,2
		18,3	27,2	20,0	25,0	9,4	100		

Yönetici ve öğretmenlerin %32,2'lik kısmı okullarının çevreden gelebilecek tehlikelere “büyük ölçüde” açık olduğunu(madde 6) belirtmiştir. Okullarımız çevreden soyutlanamaz. Çevresel tehlikelerin bütün okullarımızın güvenliği için tehdit unsuru olduğu değerlendirilmekte, basılı ve görsel basından da takip ettiğimiz gibi ülkemizdeki genel sorunların okullara yansması olarak düşünülmektedir.

Yönetici ve öğretmenlerin %31,1'i de öğrencilerin okula gidiş ve dönüşlerinin çeteler yüzünden yine “büyük ölçüde” güvenli olmadığını(madde 7) belirtmiştir. Bunun nedeni olarak okulların fiziksel konumunun uygun olmaması ve çevredeki grupların çeşitliliğinin etkili olabileceği şeklinde bir değerlendirme yapılabilir.

Yönetici ve öğretmenlerin %41,1'i okullarında öldürme olaylarının(madde 9), % 35,6'sı da okullarında intihar olaylarının(madde 10) yaşanmasının bir tehdit olarak okullarında bulunmadığını belirtmiştir. Son aylarda yazılı ve görsel medyada bu olaylar ile ilişkili çok miktarda haber ile karşılaşmıştır.

Yönetici ve öğretmenlerin %32,2 'lik kısmı okullarında ilkyardım konusunda “büyük ölçüde” bilgili/becerili personelin olmadığını(madde 13) düşünmektedir. Bu görüş, okul çalışanlarının yeterli hizmet içi eğitim alamayışları ile ilişkilendirilebilir.

Yönetici ve öğretmenlerin %31,1'lik kısmının okullarındaki ısıtma araçlarının yeterli teknik nitelik taşımaması yargısına(madde 15) katılmadıklarını belirtirken, %36,7'lik kısmının ise öğrencilerin okullarında meydana gelebilecek kazalara karşı sağlık sigortalarının olmadığı görüşüne “tamamen” katıldıkları(madde 16) görülmüştür. Barhan tarafından 2001 yılında yapılan “İlköğretim Okullarında Öğrenci Güvenliğinin Sağlanması” konulu çalışmada öğretmenlerin okullarda öğrencilere sigorta yaptırılmadığı konusunda görüş birliği içinde oldukları bildirilmektedir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %34, 4'ü öğrencilerin birbirlerine karşı “büyük ölçüde” bedensel, duygusal, sözel ve cinsel tacizkar

davranışlarının olduğunu(madde 17) belirtmiştir. Son aylarda okullarda meydana gelen olaylar da bu durumu gözler önüne sermektedir.

Araştırmada yer alan öğretmenlerin %42,8' i okullarının bir acil durum yönetimi planının olmadığı yargısına “kısmen” düzeyinde katılırken, %8,3' ü tamamen katıldıklarını(madde 19) belirtmiştir. %45,6'lık kısmı okullarında öğrencilerin öğretmenler tarafından bedensel, duygusal ve cinsel istismarına katılmadıklarını, %3.9'u ise tamamen katıldıklarını(madde 21) belirtmiştir.

Araştırmaya katılanların %33,9'u okullarının öğrencileri risk ve acil durumlara karşı yeterince hazırlayamamasına “kısmen” katıldıklarını, %3,9'u “hiç” katılmadıklarını belirtirken, %10'u ise bu görüşe “tamamen” katıldıkları(madde 26) yönünde görüş belirtmiştir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %34,4'ü okullarında tutarsız yönetim uygulamaları olmadığını(madde 28) düşünürken, %5,6'sı ise okullarında tutarsız yönetim uygulamaları olduğuna tamamen katıldıklarını belirtmiştir. Bu maddeye %24,1 oranında da büyük ölçüde katıldığını belirten bir öğretmen grubu olmuştur. Okullarının bir güvenlik programının olmadığına en çok katılım (%33,9) “kısmen” düzeyinde olurken(madde 30), yönetici ve öğretmenlerin çoğu (%39,4) okullarının kapalı devre kameralarla kontrol edilmediğini(madde 31) düşünmektedirler.

Bu maddeler haricindeki; yangınlara hazırlıksız olma, doğal afetlere hazırlıksız olma, okul binası ve diğer yapılarının sağlam olmaması maddelerine ilişkin katılım oranların ise birbirine yakın değerlerde olduğu görülmüştür(çizelge 6). Barhan tarafından 2001 yılında yapılan “İlköğretim Okullarında Öğrenci Güvenliğinin Sağlanması” konulu çalışmada ise öğretmenlerin bu konularda birbirlerinden farklı düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenler; okullarında meydana gelebilecek yiyecek zehirlenmelerine %28,3 oranında “kısmen”, %26,1 oranında “hiç”, %9,4 oranında “tamamen” katıldıklarını belirtmiştir. Kar yağışı nedeniyle öğrencilerin okula - eve ulaşamaması maddesine %27,2 oranında “kısmen”,

%22,8 oranında “hiç”, %9,4 oranında “tamamen” katıldıklarını belirtmiştir. Öğrenci servislerinde yaşanabilecek kazalar ile ilgili olarak %28,3 oranında “büyük ölçüde”, %27,2 oranında “çok az”, %11,1 oranında ise “tamamen” düzeyinde görüşlerini belirtmiştir.

Araştırmaya katılanlar ilkyardım konusunda yeterli donanımına sahip olmama maddesine %30 oranında “kısmen”, %8,9 oranında “hiç”, %14,4 oranında “tamamen” düzeyinde katılmıştır. Güvenliği sağlamaya yönelik tatbikatların yapılmaması ile ilgili olarak %27,2 oranında “kısmen”, %13,9 oranında “hiç”, %15,6 oranında “tamamen” düzeyinde katılım olmuştur. Giriş ve çıkışlarının kontrolünün sağlanamaması maddesine ise %27,8 oranında “büyük ölçüde katılıyorum”, %15 oranında “hiç katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtilmiştir. Bütçe yetersizliği nedeniyle temizlik hizmetlerini yürütecek personel olmaması maddesine %28,3 oranında “kısmen” düzeyinde katılım olmuştur. Kuralların açık olmaması maddesine % 28,3 oranında hiç katılım olmamış, %7,8 oranında ise tamamen katılım olmuştur. Yönetici ve öğretmenler öğrencilerin okul kurallarına uymamalarına maddesine “büyük ölçüde” katılım göstermiştir. Öğrencilerin sosyal ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanamaması maddesine %29,4 “kısmen”, %28,3 “büyük ölçüde” katılım olmuştur. Cezalandırıcı öğretmen davranışları olduğuna %28,9 oranında “çok az”, Cezalandırıcı yönetim uygulamaları olduğuna da %34,9 oranında yine “çok az” düzeyinde katılım olmuştur.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenler; anket maddelerine ilave olarak, ilköğretim okullarında yaşanan ve güvenlik duygusunu tehdit edebileceği düşünülen ankette yer verilenler dışında bir etkenin okullarda varolma durumuna ilişkin bir görüş belirtmemiştir.

4.2.2. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara Ait Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlere ait görüşlerin frekans ve yüzde dağılımı **çizelge 8**'de gösterilmiştir. Buna göre okul yöneticisi ve öğretmenleri %56,1 oranında büyük bir katılım ile, eğitime ayrılan parasal kaynağın az olmasını “büyük ölçüde” güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan kaynaklar arasında görmektedirler(madde 33). Burada, öğretmenlerin karşılanmasını beklediği gereksinimlerden olan ücretlerinin ve çalışma koşullarının yetersiz olmasının iş doyumsuzluğuna yol açabileceğini düşünülebilir. Yönetici ve öğretmenlerin %32,8'inin eğitimin özelleştirilmesi yönünde izlenen politikalar ve özel okullara teşviklerin artmasına(madde 42) “kısmen” düzeyinde katılım gösterdikleri görülmüştür. %26,1'i büyük ölçüde, %16,7'si de tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Dolayısıyla bu maddede de yüksek bir katılım olduğu göze çarpmaktadır.

Yönetici ve öğretmenlerin %38,3'ü, ailelerin gelir dağılımlarında uçurumun olmasını “tamamen” katılarak, güvenlik duygusunu tehdit edebilecek kaynaklardan birisi olarak belirtmiştir(madde 34). Bu sonuç ailelerin temel ihtiyaçlarını karşılayamamasının aile ilişkilerinde gerginlik ve tedirginliğe yol açtığı ve çocuğun yaşamını sürdürme kaygılarının oluşmasına neden olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Düşük gelir düzeyindeki ailelerin çocuklarının okula yeterince beslenmeden, sağlık sorunları, güvenlik ve sevgi gibi temel gereksinimleri karşılanmamış olarak gelmeleri yönetici ve öğretmenler tarafından yakından görülmektedir. Girgin tarafından 1990 yılında yapılan “Farklı sosyo-ekonomik kesimden 13-15 yaş grubu öğrencilerde kaygı alanları ve kaygı düzeylerinin başarıyla ilişkisi” konulu çalışmada sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan çocukların kaygı düzeylerinin yüksek olduğu, üç farklı sosyo-ekonomik düzeydeki çocukların kaygı puanlarında farklılıklar görüldüğü, alt sosyo-ekonomik düzeydeki çocukların kaygı düzeylerinin yüksek olduğu bildirilmiştir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %38,3'ü okulların teknolojik düzeylerindeki farklılıkların okullarında yaşanan güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklardan olduğuna “tamamen” katılmışlardır(madde 36). Finansman gücü zayıf olan öğretim kurumlarının, hizmetlerin sunumunda ve alımında kaygı ve endişe yaşayabileceğini söyleyebiliriz. Yönetici ve öğretmenlerin %32,8'i ise okulların fiziki şartlarının kötü olmasına “büyük ölçüde” katılmışlardır(madde 51).

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin %35'i toplumun eğitim düzeyinin düşmesine(madde 38) ve %38,9'u aile içindeki huzursuzluklara(madde 44) “büyük ölçüde” katılım göstermişlerdir. Ayrıca bu maddeye hiç katılmadığını belirten olmamıştır. Bu konuya ilişkin öğretmen görüşlerinin yüksekliğini, öğretmenlerin toplumsal ve ailevi sorunların okuldaki öğretim sürecini engellediğini düşünmelerini bizzat yakından görebilmeleri ile yorumlayabiliriz. Yönetici ve öğretmenlerin %36,1 ve %38,9'u ise ders araç ve gereçlerinin yetersiz olması(madde 40) ile ailelerin çocuklarına karşı şiddet kullanmalarına(madde 46), “kısmen katıldıklarını belirtmiştir.

Yönetici ve öğretmenler %57,2 gibi çok büyük bir katılım oranı ile görsel ve yazılı basının sürekli şiddet içeren yayın yapmasının, ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklar arasında olduğuna ilişkin açıklamaya “tamamen” katıldıklarını(madde 47) belirtmiştir. Türk Eğitim-Sen'in Hacettepe Sosyoloji Bölümü akademisyenleriyle birlikte 2005 yılında yaptığı anket sonucuna göre de, öğrencilerin yüzde 21' inin mafya dizilerini hiç kaçırmadığı bildirilmektedir. Bu sonuç öğretmenlerin okullardaki gözlemleri ile ilişkilendirilebilir.

Yönetici ve öğretmenlerin %77,7'si öğrenci başarısızlığının güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklar arasında olmasına “kısmen”, “büyük ölçüde” ve “tamamen” düzeylerinde katıldıklarını(madde 53) belirtmiştir. Durmuş 2006 yılında “Okullarda yaşanan şiddet olayları, nedenleri ve çözüm önerileri” konulu bir çalışmada büyük bir öğrenci grubunun şiddetin nedeni olarak, şiddet olaylarını başlatan ve sürdürenlerin çoğunlukla iletişim becerilerinden yoksun, kendine güvensiz, başarısız, yalnızca kendilerini ve

kendi çıkarlarını düşünen bencil insanların neden olduğunu savunduklarını bildirmiştir. Bu grup öğrenciler ile araştırmaya katılan öğrencilerin görüşleri arasında benzerlik olduğunu düşündürmektedir. Ancak burada öğrenci başarısızlığının neden ve hangi yolla şiddete yol açtığını, öğrenci başarısızlığını tek başına öğrenciye ait bir sonuç olarak ele almanın öğretmenlerin yanıtları arasında yer almadığının da görülmesi gerekir. “Öğrenci başarısızlığı şiddet kaynakları arasında yer alıyor” demek başarısız öğrencilerin bencil, yalnız kendini düşünenler olduğunu söyledikleri sonucunu çıkarmamıza da yol açmaktadır. Burada yer alan sonucun bir değişken olarak öğrenci başarısızlığının, güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel bir kaynak olarak görülmesidir.

Yönetici ve öğretmenlerin %37,8'i ise okullarda katılım sorunu olmasına(madde 50) “büyük ölçüde” katıldıklarını belirtmiştir. İletişim, karar verme, liderlik gibi yönetim stratejilerinin herhangi birindeki bozulma veya sorunların katılımı engellediği düşünülebilir. Ailelerin ekonomik sorunları da katılımı engelleyici bir faktör olarak değerlendirilebilir. Çoğu zaman ailelerin okula çağırılma nedenleri, kendilerinden ekonomik katkılar istenmesidir. Ekonomik sıkıntıların ailelerin katılımını engellediği düşünülebilir.

Araştırmaya katılanların şu maddelerde ise kısmen ve daha yüksek düzeylerde katılım gösterdikleri göze çarpmaktadır: Öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olmasına %56,1 oranında “büyük ölçüde” ve “tamamen” katılım olmuştur. Nitelikli öğretmen yetiştirmede gerileme ile ilgili olarak, araştırmaya katılanların % 17,8'i “kısmen”, %63,4' ü ise “büyük ölçüde” ve “tamamen” katılıyorum şeklinde görüş belirtmiştir. Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmıyor olması maddesine %63,3 oranında “kısmen” ve “büyük ölçüde”, %16,7 oranında “tamamen” katılım olmuştur. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenler sınıfların çok kalabalık olmasına %67,7 oranında “kısmen, büyük ölçüde ve tamamen” düzeylerinde katılım göstermiştir. Aynı şekilde büyük kentlerde okullar arası eşitsizliklerin derinleşmesi maddesine de %93,8 oranında “kısmen, büyük ölçüde ve tamamen” düzeylerinde, aile-okul işbirliğinin zayıf olmasına ise %90 oranında “kısmen, büyük ölçüde ve tamamen” düzeylerinde katılım olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılanlardan sosyal politikaların (eğitim, sağlık, sosyal

güvenlik) arka planda kalması maddesine “hiç katılmıyorum” şeklinde görüş belirten olmamıştır. Bu maddeye % 18,9’u “kısmen”, %73,4’ü “büyük ölçüde” ve “tamamen” düzeylerinde katıldıklarını belirtmiştir. Eğitimde eşitsizliklerin olması maddesi ile ilgili olarak da hiç katılmıyorum” şeklinde görüş belirtilmemiştir. Bu maddeye %20 “kısmen”, %75 “büyük ölçüde” ve “tamamen” düzeylerinde katılım görülmüştür. Yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olmasına %73,4 oranında “kısmen, büyük ölçüde ve tamamen” düzeylerinde katılım olduğu görülmüştür(çizelge8).

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenler okullarda rehberlik hizmetinin yetersiz olmasına %10,6 oranında “hiç”, %11,1 oranında “tamamen” katıldıklarını belirtirken, çoğunluğun %78,3 oranında aradaki düzeyler olan “çok az, kısmen ve büyük ölçüde katılıyorum” düzeylerinde katıldıkları görülmüştür. Tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması maddesinde ise %33,9 oranında “büyük ölçüde ve tamamen katılıyorum” düzeylerinde, %76,1 oranında ise “hiç, çok az ve kısmen katılıyorum” düzeylerinde katılım olmuştur.

Araştırmaya katılanlar, eğitime ayrılan parasal kaynağın az olması maddesi ile görsel ve yazılı basının sürekli şiddet içeren yayın yapması maddelerine yüksek oranlarda katılımında bulunmuşlardır. Gerçekten de eğitime ayrılan kamusal kaynaklar sürekli gerileme göstermektedir (Temelli, [2004]). Bu iki konunun, güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklara ilişkin önemli risk faktörleri içeriyor olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Ayrıca, araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenler, anket maddelerine ilave olarak ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklara ilişkin başka görüş belirtmemişlerdir.

Çizelge 8. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara Ait Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

NO	KAYNAKLAR	KATILMA DÜZEYİNE GÖRE FREKANS VE YÜZDE					TOPLAM	$\bar{X}$	Ss
		Hiç Katılıyorum	Çok az Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum			
		n	n	n	n	n			
		%	%	%	%	%			
33	Eğitime ayrılan parasal kaynağın az olması	1	18	18	42	101	180	4,2	1,0
		6,0	10	10	23,3	56,1	100		
34	Ailelerin gelir dağılımlarında uçurumun olması	8	17	30	56	69	180	3,8	1,1
		4,4	9,4	16,7	31,1	38,3	100		
35	Öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olması	11	20	48	53	48	180	3,5	1,1
		6,1	11	1	26,7	29,4	100		
36	Okulların teknolojik düzeylerindeki farklılıklar	5	20	34	52	69	180	3,8	1,1
		2,8	11,1	18,9	28,9	38,3	100		
37	Nitelikli öğretmen yetiştirmede gerileme	15	19	32	59	55	180	3,6	1,2
		8,3	10,6	17,8	32,8	30,6	100		
38	Toplumsal eğitim düzeyinin düşmesi	4	23	42	63	48	180	3,7	1,0
		2,2	12,8	23,3	35,0	26,7	100		
39	Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmıyor olması	10	26	60	54	30	180	3,3	1,0
		5,6	14,4	33,3	30,0	16,7	100		
40	Ders araç ve gereçlerinin yetersiz olması	9	30	65	49	27	180	3,3	1,0
		5,8	16,7	36,1	27,2	15,0	100		
41	Sınıfların çok kalabalık olması	23	35	44	35	43	180	3,2	1,3
		12,8	19,4	24,4	19,4	23,9	100		
42	Eğitimin özelleştirilmesi yönünde izlenen politikalar ve özel okullara teşviklerin artması	21	23	59	47	30	180	3,2	1,2
		11,7	12,8	32,8	26,1	16,7	100		
43	Büyük kentlerde okullar arası eşitsizliklerin derinleşmesi	3	8	42	62	65	180	3,9	,96
		1,4	4,4	23,3	34,4	36,1	100		

44	Aile içindeki huzursuzluklar	-	13	50	70	47	180	3,8	,89
		-	7,2	27,8	38,9	26,1	100		
45	Aile-okul işbirliğinin zayıf olması	6	12	56	58	48	180	3,7	1,0
		3,3	6,7	31,1	32,2	26,7	100		
46	Ailelerin çocuklarına karşı şiddet kullanmaları	1	15	70	56	38	180	3,6	,92
		,6	8,3	38,9	31,1	21,1	100		
47	Görsel ve yazılı basının sürekli şiddet içeren yayın yapması	3	6	27	41	103	180	4,3	,95
		1,7	3,3	15,0	22,8	57,2	100		
48	Sosyal politikaların (eğitim, sağlık, sosyal güvenlik) arka planda kalması	-	14	34	64	68	180	4,0	,93
		-	7,8	18,9	35,6	37,8	100		
49	Eğitimde eşitsizliklerin olması	-	9	36	65	70	180	4,0	,88
		-	5,0	20,0	36,1	38,9	100		
50	Okullarda katılım sorunu olması	1	27	50	68	34	180	3,5	,97
		,6	15,0	27,8	37,8	18,9	100		
51	Okulların fiziki şartlarının kötü olması	7	28	45	59	441	180	3,5	1,1
		3,9	15,6	25,0	32,8	22,8	100		
52	Yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olması	13	35	57	50	25	180	3,2	1,1
		7,2	19,4	31,7	27,8	13,9	100		
53	Öğrenci başarısızlığı	11	29	69	51	20	180	3,2	1,0
		6,1	16,1	38,3	28,3	11,1	100		
54	Okullarımızda rehberlik hizmetinin yetersiz olması	19	47	41	53	20	180	3,0	1,1
		10,6	26,1	22,8	29,4	11,1	100		
55	Tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması	45	44	48	20	23	180	2,6	1,3
		25,0	24,4	26,7	11,1	12,8	100		

4.2.3. Güvenlik Duygusunu Geliştirmeye Yol Açacak Türdeki Bir Okul Çevresi İçin, Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin MEB Üst Düzey Yönetimi, Sendikalar, Yöneticiler, Öğretmenler, Öğrenci ve Velilerden Bekledikleri Davranışlara İlişkin Görüşler

Yönetici ve öğretmenlere aileler, çocuklar ve eğitimciler açısından güvenlik duygusunu geliştirmeye yol açacak türdeki bir okul çevresi için, MEB üst düzey yönetiminin, sendikaların, yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrenciler ve velilerinin neler yapmaları gerektiğine ilişkin olarak belirtmek istedikleri görüşleri açık uçlu olarak sorulmuştur. Bazı yönetici ve öğretmenler yanıt vermişler ve çeşitli görüşler sunmuşlardır. Bu soruya yanıt veren yönetici ve öğretmenlerin düşünceleri ve demografik özellikleri Çizelge 9'da gösterilmiştir:

Çizelge 9. Güvenlik Duygusunu Geliştirmeye Yol Açacak Türdeki Bir Okul Çevresi İçin Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin; MEB Üst Düzey Yönetimi, Sendikalar, Yöneticiler, Öğretmenler, Öğrenci ve Velilerden Bekledikleri Davranışlar

	NO	GÖRÜŞ	Okulun Sosyo-Ekonomik Çevresi			
			ALT	ORTA	YÜKSEK	Görüş Frekansı
Yönetici	1	Okul yöneticileri okul-aile işbirliği konusunda çalışma yapabilir	7	8	10	25
	2	Okul yöneticileri adaletli olmalıdır	4	6	5	15
	3	Okul yöneticileri görevinin gerektirdiği niteliklere sahip olmalıdır	13	10	4	27
	4	Okul yöneticileri okullara özel güvenlik görevlileri getirmelidir	3	8	11	22
	5	Okulun gerekli yerlerine güvenlik kameraları yerleştirilmelidir	6	9	13	28
	6	Öğrenciler sosyal faaliyetlere yönlendirilmelidir	11	7	7	25
	7	Yöneticiler aile-öğretmen-öğrenci üçgenini dengede tutmalılar, işbirliğini artırıcı faaliyetlerde bulunmalılardır	8	6	9	23
	8	Öğretmenlere okul güvenliği konusunda eğitici seminerler düzenlenebilir	8	11	12	31
Öğretmen	9	Öğretmenler öğrenciler ile bilgilendirici diyaloglara girebilmelidir	6	15	7	28
	10	Ahlaki ve manevi değerler öğrencilere öğretilmeli ve sevdirmelidir	6	8	7	21
	11	Öğretmenler bu konuları derslerde de işlemeli ve örnek olmalıdır	8	14	7	29
	12	Öğrencilerin sevgi ve saygı duyguları güçlendirilmelidir	7	11	8	26
	13	Öğrenciler sorunlarını korkmadan ve çekinmeden iletebilmelidir	6	5	6	17
	14	Öğretmenler öğrencileri sevmeli ve adil olmalıdır	3	5	4	12

Veli	15	Aileler çocuklarını iyi yetiştirmeli, takip ve kontrol etmelidir	18	13	9	40
	16	Aileler çocuklarına şiddet uygulamamalı, okul ile işbirliği yapmalıdır	12	9	8	29
	17	Veliler saygılı olmalıdır	2	1	1	4
MEB	18	MEB kuralları iyi denetlemelidir	1	3	2	6
	19	MEB Eğitime bütçeden daha fazla pay ayrılmalıdır	13	11	11	35
	20	Eğitim sistemi baştan yapılandırılmalıdır	6	5	5	16
	21	Tüm ilgililer nemelazımcılıktan kurtulabilmeli, işsizlik ve nüfus artışı öncelikle ortadan kaldırılmalıdır	1	3	3	7
	22	MEB görsel ve yazılı basında şiddet içeren yayınların denetlenmesi için çalışmalara başlamalıdır	10	11	13	34
	23	Okullar şehir merkezinde olmamalıdır	3	4	2	9
	24	Kuralların yaptırım gücü olmalıdır	2	4	3	9
	25	MEB okullardaki giriş ve çıkış saatlerindeki güvenliğin artırılmasına yönelik önlemler almalı ve güvenliği sağlamaya yönelik ek ödenek ayırmalıdır	2	2	1	5
	26	Çocuklar televizyonun kötülüklerinden korunmalı, birtakım sahneler yasaklanmalıdır	11	14	10	35
Sendika	27	Sendikalar daha aktif olmalı, yaptırım gücü olmalıdır	7	5	9	21
	28	Sendikalar şiddetin sonuçlarını ortaya koyan gerçek olaylar broşürü hazırlayıp tüm ilgililere ulaştırmalıdır	1	2	-	3
	29	Sendikalar eğitime yönelik çalışmalarını ön plana çıkarmalıdır	4	9	8	21
	30	Sendikalar Milli Eğitim Bakanlığı ve Okullarla koordineli çalışmalı, kamu oyu oluşturmalıdır	-	1	1	2
	31	Sendikalar ortak hareket etmeli, kavga yerine uzlaşma tercih edilmelidir	3	5	2	9

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin **yöneticilerden bekledikleri davranışlar** arasında en çok görüş belirtilen madde öğretmenlere okul güvenliği konusunda eğitici seminerler verilmesi olmuştur(Çizelge 9). Bu konunun eksikliği hissedilen bir ihtiyaç olmasıyla yorumlanabilir. Daha çok yüksek sosyo ekonomik çevredeki okullardan katılanlar okulun gerekli yerlerine güvenlik kameraları yerleştirilmesi gerektiği(13 katılım), düşük sosyo ekonomik çevreden katılanlar ise yöneticilerinin görevinin gerektirdiği niteliklere sahip olmaları konularına ilişkin diğer maddelere oranla daha fazla görüş belirtmiştir(13 katılım). "Yöneticiler görevinin gerektirdiği niteliklere sahip olmalıdır" görüşüne olan katılım sayısı alt kesimden üst kesime doğru azalış göstermiştir. "Okul yöneticileri okullara özel güvenlik görevlileri getirmelidir" ve "Öğretmenlere okul güvenliği konusunda eğitici seminerler düzenlenebilir" görüşlerine olan katılım sayısı da alt kesimden üst kesime doğru artış göstermiştir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin **öğretmenlerden bekledikleri davranışlar** arasında en çok görüş belirtilen madde; ahlaki ve manevi değerlerin derslerde de işlenmesi ve öğretmenlerin örnek olmaları olmuştur(29 katılım). Bu maddeye en fazla katılım orta sosyo ekonomik çevre okullarındaki katılımcılardan olmuştur(14 katılım). Öğretmenlerin öğrenciler ile bilgilendirici diyaloglara girebilmeleri görüşüne de en fazla orta sosyo ekonomik çevre okullardaki katılımcılardan olmak üzere(15 katılım), ikinci en çok görüş belirtilen madde olmuştur(28 katılım). Öğrencilerin sevgi ve saygı duygularının güçlendirilmesi görüşü de 26 katılım ile oldukça fazla katılımın olduğu üçüncü maddedir. Bu maddeye de en fazla katılım orta sosyo ekonomik çevre okullarındaki katılımcılardan olmuştur(11 katılım). "Öğretmenler öğrencileri sevmelidir" görüşüne; alt sosyo ekonomik çevreden 3, orta sosyo ekonomik çevreden 5, yüksek sosyo ekonomik çevreden 4 katılım ile en az katılımın olduğu görülmüştür(12 katılım).

Araştırmaya katılanlardan, **velilere yönelik** olarak ise; ailelerin çocuklarını iyi yetiştirmeleri, takip ve kontrol etmeleri görüşüne en fazla katılım olmuştur(40 katılım). Bu görüşe olan katılım sayısı alt kesimden üst kesime doğru azalış göstermiştir. Ailelerin çocuklarına şiddet uygulamamaları ve okul

ile işbirliği yapmaları görüşüne 29 katılım olmuş ve bu görüşe olan katılım sayısı da alt kesimden üst kesime doğru azalış göstermiştir. "Veliler saygılı olmalıdır" görüşüne çok az katılım olmuştur(4 katılım).

Araştırmaya katılanların **Mili Eğitim Bakanlığı'**ndan bekledikleri arasında en fazla katılımın olduğu görüş, eğitime bütçeden daha fazla pay ayrılması gerektiği olmuştur(35 katılım). Bu görüşe yönelik olarak sosyo ekonomik çevreler arasındaki katılım oranları birbirine yakındır. "Çocuklar televizyonun kötülüklerinden korunmalı, birtakım sahneler yasaklanmalıdır" görüşüne 35 katılım olmuş, bu görüşe en fazla katılım ise orta sosyo ekonomik çevreden(14 katılım), en az katılım ise yüksek sosyo ekonomik çevreden olmuştur. Görsel-yazılı basında şiddet içeren yayınların denetlenmesi için çalışmalara başlanması gerektiği görüşüne de oldukça fazla katılım olmuştur(34 katılım). Bu görüşe olan katılım sayısı alt kesimden üst kesime doğru artış göstermiştir(Çizelge 9).

Yönetici ve öğretmenler, **sendikalara yönelik** olarak da; sendikaların aktif olmaları, yaptırım gücüne sahip olmaları gerektiğini belirtmişlerdir(21 katılım). Bu görüşe en fazla katılım yüksek sosyo ekonomik çevreden olmuştur. Sendikaların eğitime yönelik çalışmalarını ön plana çıkarmaları gerektiği görüşüne de 21 katılım olmuştur. Bu görüşe, diğerlerine göre alt sosyo ekonomik çevreden çok az katılımın olduğu dikkat çekmektedir. Sendikaların ortak hareket edip, kavga yerine uzlaşmayı tercih etmesi gerektiği görüşüne 9 katılım olmuştur. En fazla katılım orta sosyo ekonomik çevreden gelmiştir. "Sendikalar şiddetin sonuçlarını ortaya koyan gerçek olaylar broşürü hazırlayıp tüm ilgililere ulaştırmalıdır" ve "Sendikalar Milli Eğitim Bakanlığı ve okullarla koordineli çalışmalı, kamuoyu oluşturmalıdır" görüşlerine çok az katılım olduğu görülmüştür(3 ve 2 katılım).

4.3. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Olaylara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması

Ankette belirtilen görüşler arasında anlamlı bir farkın olup olmadığının araştırılması için (SPSS 11.5 istatistik paket programı yardımıyla) t -testi ve Tek Faktörlü Varyans Analizi (One Way Anova) kullanılmıştır. Bağımsız değişkene ilişkin iki veya daha fazla grubun bağımlı bir değişkene göre ortalamalarının karşılaştırılarak ortalamalar arasındaki farkın belirli bir güven düzeyinde (%95, %99 gibi) anlamlı (önemli) olup olmadığını test etmek için kullanılmak üzere, F testinin koşullarının sağlandığı görülmüştür.

4.3.1. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması (T- Testi)

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında varolma durumuna ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre değişip değişmediğini saptamaya yönelik yapılan t-testinin istatistiksel sonuçları Çizelge 10'da gösterilmiştir. Buna göre sadece “Okulumuzun bir güvenlik programının olmaması”, (madde 30, $P < .05$) maddesinde cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin “Okulumuzun bir güvenlik programının olmaması” maddesine ilişkin görüşe katılım oranları ($\bar{x}=2,88$), kadın öğretmenlerden daha fazladır ($\bar{x}=2,55$). Diğer maddelerde ise t-testi sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür(Çizelge 10).

Çizelge 10. Cinsiyete Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (T-testi sonuçları)

No	Maddeler	Kadın		Erkek		sd	t	p
		$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss			
1	Okulumuzun yangınlara hazırlıksız olması	3,12	1,31	2,98	1,35	178	,66	,505
2	Okulumuzun doğal afetlere hazırlıksız olması	3,23	1,39	3,14	1,32	178	,41	,680
3	Okul binası ve diğer yapılarının sağlam olmaması	3,13	1,42	3,03	1,40	178	,44	,657
4	Okulumuzda meydana gelebilecek yaralanmalar	3,10	1,09	2,96	1,07	178	,84	,397
5	Okulumuzda meydana gelebilecek yiyecek zehirlenmeleri	2,62	1,32	2,55	1,22	178	,36	,713
6	Çevreden gelebilecek tehlikeler (gasp, kapkaç gibi)	3,38	1,38	3,45	1,28	178	-,36	,717
7	Öğrencilerin okulumuza gidiş ve dönüşlerinin, çeteler yüzünden güvenli olmaması	3,05	1,45	3,29	1,26	178	-1,19	,234
8	Kar yağışı nedeniyle öğrencilerin okula - eve ulaşamaması	2,64	1,35	2,82	1,18	178	-,94	,346
9	Okulumuzda yaşanabilecek öldürme olayları	2,26	1,41	2,50	1,36	178	-1,17	,243
10	Okulumuzda yaşanabilecek intihar olayları	2,14	1,18	2,13	1,06	178	,03	,974
11	Öğrenci servislerinde yaşanabilecek kazalar	2,96	1,25	3,06	1,14	178	-,50	,612
12	Okulumuzun ilkyardım konusunda yeterli donanıma sahip olmaması	3,12	1,10	3,09	1,27	178	,12	,899
13	Okulumuzda ilkyardım konusunda bilgili/becerili personel olmaması	3,38	1,14	3,34	1,15	178	,22	,824
14	Okulumuzda güvenliği sağlamaya yönelik tatbikatların yapılmaması	2,94	1,31	2,93	1,21	178	,05	,953
15	Okulumuzdaki ısıtma araçlarının yeterli teknik nitelik taşıyamaması	2,54	1,37	2,48	1,25	178	,32	,745
16	Öğrencilerin okulumuzda meydana gelebilecek kazalara karşı sağlık sigortalarının olmaması	3,81	1,26	3,46	1,41	178	1,74	,083
17	Öğrencilerin birbirlerine karşı bedensel, duygusal, sözel ve cinsel tacizkar davranışları	3,17	1,13	3,20	1,12	178	-,22	,822
18	Okulumuzun giriş ve çıkışlarının kontrolünün sağlanamaması	3,24	1,32	3,35	1,46	178	-,55	,579

19	Okulumuzun bir acil durum yönetimi planının olmaması	2,95	1,10	2,77	1,16	178	1,07	,285
20	Bütçe yetersizliği nedeniyle temizlik hizmetlerini yürütecek personel olmaması	3,12	1,18	3,32	1,27	178	-1,09	,277
21	Okulumuzda, öğrencilerin öğretmenler tarafından bedensel, duygusal ve cinsel istismarı	1,91	1,13	2,17	1,24	178	-1,43	,154
22	Okulumuzda kuralların açık olmaması	2,48	1,28	2,53	1,25	178	-,24	,809
23	Öğrencilerin okul kurallarına uymamaları	3,45	1,14	3,30	1,17	178	,83	,403
24	Öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanamaması	3,30	1,15	3,23	1,22	178	,38	,701
25	Öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanamaması	3,21	1,17	3,17	1,02	178	,23	,813
26	Okulumuzun, öğrencileri risk ve acil durumlara karşı yeterince hazırlayamaması	3,17	1,07	3,11	,97	178	,39	,696
27	Okulumuzda cezalandırıcı öğretmen davranışları	2,45	1,16	2,43	1,05	178	,13	,894
28	Okulumuzda tutarsız yönetim uygulamaları	2,57	1,14	2,67	1,19	178	-,59	,555
29	Okulumuzda cezalandırıcı yönetim uygulamaları	2,33	1,18	2,46	1,21	178	-,75	,451
30	Okulumuzun bir güvenlik programının olmaması.	2,55	1,10	2,88	1,07	178	-2,03	,043*
31	Okulumuzun kapalı devre kameralarla kontrol edilmesi	2,53	1,59	2,59	1,49	178	-,24	,806
32	Okulumuzda yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olması.	2,74	1,19	2,86	1,34	178	-,61	,540

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

4.3.2. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara Ait Görüşlerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması (T-testi)

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklara ait görüşlerinin cinsiyete göre farklılığını test eden analiz (t- testi) sonuçları Çizelge 11’ de gösterilmiştir. Buna göre “Aile-okul işbirliğinin zayıf olması”, (madde 45, $P < .05$), “Okulların fiziki şartlarının kötü olması”, (madde 51, $P < .05$), “Okullarımızda rehberlik hizmetinin yetersiz olması”, (madde 54, $P < .05$), “Tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması”, (madde 55, $P < .05$) maddelerinde cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Anlamlı farklılık bulunan maddelerde genelde erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre katılma oranları daha fazladır. Kadın öğretmenlerin “Aile-okul işbirliğinin zayıf olması”, görüşüne katılma oranı ($\bar{x}=3,86$), erkek öğretmenlerden daha fazladır ($\bar{x}=3,54$). Erkek öğretmenlerin “Okulların fiziki şartlarının kötü olması” görüşüne katılma oranı ($\bar{x}=2,88$), kadın öğretmenlerden daha fazladır ($\bar{x}=2,55$). Erkek öğretmenlerin “Okullarımızda rehberlik hizmetinin yetersiz olması” görüşüne katılma oranı ($\bar{x}=3,24$), kadın öğretmenlerden daha fazladır ($\bar{x}=2,87$). Yine aynı şekilde erkek öğretmenlerin “Tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması” maddesine ilişkin görüşe katılma oranı ($\bar{x}=2,86$), kadın öğretmenlerden daha fazladır ($\bar{x}=2,42$).

Çizelge 11. Cinsiyete Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (T-testi sonuçları)

No	Maddeler	Kadın		Erkek		sd	t	p
		$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss			
33	Eğitime genel bütçeden ayrılan parasal kaynağın az olması	4,13	1,04	4,38	,99	178	-1,64	,103
34	Ailelerin gelir dağılımlarında uçurumun olması	3,87	1,18	3,91	1,12	178	-,20	,841
35	Öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olması	3,58	1,19	3,60	1,14	178	-,10	,914
36	Okulların teknolojik düzeylerindeki farklılıklar	3,83	1,14	3,95	1,09	178	-,66	,506
37	Nitelikli öğretmen yetiştirmede gerileme	3,60	1,30	3,74	1,17	178	-,72	,472
38	Toplumsal eğitim düzeyinin düşmesi	3,62	1,09	3,81	1,02	178	-1,18	,238
39	Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmıyor olması	3,36	1,06	3,39	1,13	178	-,19	,849
40	Ders araç ve gereçlerinin yetersiz olması.	3,28	1,02	3,33	1,14	178	-,31	,754
41	Sınıfların çok kalabalık olması	3,22	1,36	3,22	1,33	178	,00	1,00
42	Eğitimin özelleştirilmesi yönünde izlenen politikalar ve özel okullara teşviklerin artması	3,18	1,27	3,29	1,14	178	-,62	,531
43	Büyük kentlerde okullar arası eşitsizliklerin derinleşmesi	4,05	,88	3,91	1,05	178	,94	,344
44	Aile içindeki huzursuzluklar	3,86	,91	3,80	,88	178	,49	,624
45	Aile-okul işbirliğinin zayıf olması	3,86	,99	3,54	1,06	178	2,11	,036*
46	Ailelerin çocuklarına karşı şiddet kullanmaları	3,62	,95	3,65	,89	178	-,20	,840
47	Görsel ve yazılı basının sürekli şiddet içeren yayın yapması	4,36	,95	4,23	,96	178	,89	,370
48	Sosyal politikaların (eğitim, sağlık, sosyal güvenlik) arka planda kalması	4,08	,88	3,97	,99	178	,74	,455
49	Eğitimde eşitsizliklerin olması	4,14	,82	4,02	,96	178	,87	,381
50	Okullarda katılım sorunu olması	3,59	,97	3,59	,98	178	,02	,982
51	Okulların fiziki şartlarının kötü olması	3,38	1,14	3,75	1,05	178	-2,22	,027*
52	Yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olması	3,08	1,11	3,38	1,13	178	-1,79	,074
53	Öğrenci başarısızlığı	3,24	,96	3,19	1,13	178	,28	,775
54	Okullarımızda rehberlik hizmetinin yetersiz olması	2,87	1,14	3,24	1,23	178	-2,07	,039*
55	Tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması	2,42	1,34	2,86	1,24	178	-2,25	,025*

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

4.3.3. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Varyans Analizi)

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında varolma durumuna ilişkin görüşlerinin yönetici ve öğretmenlerin eğitim durumlarına göre ANOVA sonucu Çizelge 12’ de görülmektedir. Çizelge 12’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında meydana gelebilecek yaralanmalar konusundaki görüşleri, eğitim durumları ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 5,24, p < .05$]. Okullarında yaralanma olaylarının var olmasına yüksek lisans mezunu öğretmenler ($\bar{x}=4,00$), lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x}=3,02$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında meydana gelebilecek yiyecek zehirlenmeleri konusundaki görüşleri, eğitim durumları ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 11,71, p < .05$]. Okullarında yiyecek zehirlenmesi olaylarının yaşanmasına yüksek lisans mezunu öğretmenler ($\bar{x}=4,30$), lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x}=2,57$) ve ön lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x}=2,16$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında çevreden gelebilecek tehlikelerin varlığı konusundaki görüşleri, eğitim durumları ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 3,43, p < .05$]. Okullarında çevreden gelebilecek tehlikelerin varlığı konusunda yüksek lisans mezunu öğretmenler ($\bar{x}=4,40$), lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x}=3,31$) ve ön lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x}=3,60$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında yaşanabilecek öldürme olayları konusundaki görüşleri, eğitim durumları ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 3,5, p < .05$]. Okullarında öldürme olaylarının yaşandığına yüksek lisans mezunu öğretmenler ($\bar{x}=3,50$), lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x}=2,31$) ve ön lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x}=2,28$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Bu farklılığın nedeni, eğitim düzeyinin algısal farklılık oluşturabileceği ile ilişkilendirilebilir. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarının ilkyardım konusunda yeterli donanıma sahip

olmaması konusundaki görüşleri, eğitim durumları ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 4,38, p < .05$]. Okullarının ilkyardım konusunda yeterli donanıma sahip olmadığına yüksek lisans mezunu öğretmenler ($\bar{x} = 4,00$), lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x} = 3,00$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında ilkyardım konusunda bilgili/becerili personelin varlığı konusundaki görüşleri, eğitim durumları ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 4,07, p < .05$]. Okullarının ilkyardım konusunda bilgili/becerili personelin olmamasına yüksek lisans mezunu öğretmenler ($\bar{x} = 4,10$), lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x} = 3,25$) göre daha fazla katılmaktadırlar.

Araştırma bulgularına dikkat edildiğinde yüksek lisans mezunu öğretmenlerin görüşlere katılım oranları, lisans ve ön lisans mezunlarına göre daha fazladır. Eğitim düzeyi arttıkça duyarlılık ve olayları önemseme düzeyinin de arttığı şeklinde bir yorumlama yapılabilir. Aynı zamanda araştırmaya katılan öğretmenlerden yüksek lisans eğitimi alanların daha çok genç öğretmenler olması ve sosyo ekonomik düzeyi düşük ve orta seviyeli okullarda görevli olmaları da bu sonuçta etkili olabileceği değerlendirilmektedir.

Çizelge 12. Eğitim Durumlarına Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları)

Görüşler	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	S	sd	F	P	Anlamlı Fark (Tukey Testi)
1.Okulumuzun yangınlara hazırlıksız olması	Ön Lisans	25	3,24	1,09	2 177	2,56	,08	
	Lisans	145	2,97	1,3				
	Y. Lisans	10	3,90	0,73				
	Toplam	180	3,06	1,33				
2.Okulumuzun yangınlara hazırlıksız olması	Ön Lisans	25	3,06	1,33	2 177	2,05	,13	
	Lisans	145	3,00	1,29				
	Y. Lisans	10	3,17	1,38				
	Toplam	180	3,19	1,35				
3.Okul binası ve diğer yapılarının sağlam olmaması	Ön Lisans	25	3,28	1,54	2 177	1,05	,35	
	Lisans	145	3,02	1,40				
	Y. Lisans	10	3,60	1,07				
	Toplam	180	3,08	1,41				
4.Okulumuzda meydana gelebilecek yaralanmalar	Ön Lisans	25	2,72	1,02	2 177	5,24	,00**	
	Lisans	145	3,02	1,07				YL ile
	Y. Lisans	10	4,00	,94				L ile
	Toplam	180	3,03	1,08				
5.Okulumuzda meydana gelebilecek yiyecek zehirlenmeleri	Ön Lisans	25	2,16	1,06	2 177	11,71	00**	YL ile
	Lisans	145	2,57	1,24				YL ile
	Y. Lisans	10	4,30	,82				
	Toplam	180	2,59	1,27				
6.Çevreden gelebilecek tehlikeler (gasp, kapkaç gibi)	Ön Lisans	25	3,60	1,38	2 177	3,43	,03*	YL ile
	Lisans	145	3,31	1,34				YL ile
	Y. Lisans	10	4,40	,51				
	Toplam	180	3,41	1,33				
7.Öğrencilerin okulumuza gidiş ve dönüşlerinin, çeteler yüzünden güvenli olmaması	Ön Lisans	25	3,40	1,52	2 177	2,66	,07	
	Lisans	145	3,06	1,36				
	Y. Lisans	10	4,00	,81				
	Toplam	180	3,16	1,37				

8. Kar yağıışı nedeniyle öğrencilerin okula - eve ulaşamaması	Ön Lisans	25	2,60	1,29	2 177	,54	,57	
	Lisans	145	2,72	1,29				
	Y. Lisans	10	3,10	,99				
	Toplam	180	2,72	1,27				
9. Okulumuzda yaşanabilecek öldürme olayları	Ön Lisans	25	2,28	1,30	2 177	3,5	,03*	YL ile
	Lisans	145	2,31	1,37				YL ile
	Y. Lisans	10	3,50	1,50				
	Toplam	180	2,37	1,39				
10. Okulumuzda yaşanabilecek intihar olayları	Ön Lisans	25	2,32	1,10	2 177	1,37	,25	
	Lisans	145	2,07	1,10				
	Y. Lisans	10	2,60	1,50				
	Toplam	180	2,13	1,13				
11. Öğrenci servislerinde yaşanabilecek kazalar	Ön Lisans	25	3,20	1,15	2 177	,73	,48	
	Lisans	145	2,95	1,21				
	Y. Lisans	10	3,30	1,15				
	Toplam	180	3,01	1,20				
12. Okulumuzun ilkyardım konusunda yeterli donanıma sahip olmaması	Ön Lisans	25	3,40	1,00	2 177	4,38	,01**	
	Lisans	145	3,00	1,18				YL ile
	Y. Lisans	10	4,00	1,15				L ile
	Toplam	180	3,11	1,18				
13. Okulumuzda ilkyardım konusunda bilgili/becerili personel olmaması	Ön Lisans	25	3,72	1,10	2 177	4,07	,01**	
	Lisans	145	3,25	1,13				YL ile
	Y. Lisans	10	4,10	,99				L ile
	Toplam	180	3,36	1,14				
14. Okulumuzda güvenliği sağlamaya yönelik tatbikatların yapılmaması	Ön Lisans	25	3,12	1,01	2 177	1,84	,16	
	Lisans	145	2,86	1,30				
	Y. Lisans	10	3,60	1,26				
	Toplam	180	2,94	1,27				
15. Okulumuzda ki ısıtma araçlarının yeterli teknik nitelik taşınamaması	Ön Lisans	25	2,88	1,50	2 177	1,16	,31	
	Lisans	145	2,44	1,28				
	Y. Lisans	10	2,60	1,26				
	Toplam	180	2,51	1,31				
16. Öğrencilerin okulumuzda meydana gelebilecek kazalara karşı sağlık sigortalarının olmaması	Ön Lisans	25	3,92	1,18	2 177	1,06	,34	
	Lisans	145	3,64	1,36				
	Y. Lisans	10	3,20	1,31				
	Toplam	180	3,66	1,34				

17.Öğrencilerin birbirlerine karşı bedensel, duygusal, sözel ve cinsel tacizkar davranışları	Ön Lisans	25	2,96	1,17	2	1,55	,21	
	Lisans	145	3,19	1,13				
	Y. Lisans	10	3,70	,67				
	Toplam	180	3,18	1,12				
18.Okulumuzun giriş ve çıkışlarının kontrolünün sağlanamaması	Ön Lisans	25	3,44	1,35	2	,30	,73	
	Lisans	145	3,25	1,40				
	Y. Lisans	10	3,50	1,26				
	Toplam	180	3,29	1,38				
19.Okulumuzun bir acil durum yönetimi planının olmaması	Ön Lisans	25	2,64	,90	2	,97	,37	
	Lisans	145	2,89	1,18				
	Y. Lisans	10	3,20	,63				
	Toplam	180	2,87	1,13				
20.Bütçe yetersizliği nedeniyle temizlik hizmetlerini yürütecek personel olmaması	Ön Lisans	25	3,32	1,14	2	,70	,49	
	Lisans	145	3,16	1,24				
	Y. Lisans	10	3,60	1,07				
	Toplam	180	3,21	1,22				
21.Okulumuzda, öğrencilerin öğretmenler tarafından bedensel, duygusal ve cinsel istismarı	Ön Lisans	25	2,08	1,38	2	,55	,57	
	Lisans	145	2,00	1,14				
	Y. Lisans	10	2,40	1,26				
	Toplam	180	2,03	1,18				
22.Okulumuzda kuralların açık olmaması	Ön Lisans	25	2,72	1,27	2	,77	,46	
	Lisans	145	2,44	1,27				
	Y. Lisans	10	2,80	1,13				
	Toplam	180	2,50	1,26				
23.Öğrencilerin okul kurallarına uymamaları	Ön Lisans	25	3,52	1,22	2	,62	,53	
	Lisans	145	3,34	1,14				
	Y. Lisans	10	3,70	1,25				
	Toplam	180	3,38	1,15				
24.Öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanamaması	Ön Lisans	25	3,32	1,02	2	1,11	,33	
	Lisans	145	3,22	1,22				
	Y. Lisans	10	3,80	,78				
	Toplam	180	3,27	1,18				

25. Öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanamaması	Ön Lisans	25	3,08	,90	2 177	,51	,59	
	Lisans	145	3,19	1,13				
	Y. Lisans	10	3,50	1,17				
	Toplam	180	3,19	1,10				
26. Okulumuzun, öğrencileri risk ve acil duruma karşı yeterince hazırlayamaması	Ön Lisans	25	3,44	1,08	2 177	1,40	,24	
	Lisans	145	3,08	1,01				
	Y. Lisans	10	3,30	1,15				
	Toplam	180	3,14	1,03				
27. Okulumuzda cezalandırıcı öğretmen davranışları	Ön Lisans	25	2,40	,86	2 177	,03	,96	
	Lisans	145	2,44	1,16				
	Y. Lisans	10	2,50	1,08				
	Toplam	180	2,44	1,11				
28. Okulumuzda tutarsız yönetim uygulamaları	Ön Lisans	25	2,48	1,08	2 177	,47	,62	
	Lisans	145	2,62	1,19				
	Y. Lisans	10	2,90	,87				
	Toplam	180	2,62	1,16				
29. Okulumuzda cezalandırıcı yönetim uygulamaları	Ön Lisans	25	2,36	1,11	2 177	,60	,54	
	Lisans	145	2,37	1,23				
	Y. Lisans	10	2,80	,91				
	Toplam	180	2,39	1,19				
30. Okulumuzun bir güvenlik programının olmaması	Ön Lisans	25	3,00	1,19	2 177	1,56	,21	
	Lisans	145	2,63	1,09				
	Y. Lisans	10	3,00	,81				
	Toplam	180	2,70	1,10				
31. Okulumuzun kapalı devre kameralarla kontrol edilmesi	Ön Lisans	25	2,20	1,32	2 177	,89	,41	
	Lisans	145	2,63	1,61				
	Y. Lisans	10	2,40	1,07				
	Toplam	180	2,56	1,55				
32. Okulumuzda yönetici-öğretmen işbirliğinin zayıf olması	Ön Lisans	25	2,88	1,20	2 177	1,31	,27	
	Lisans	145	2,74	1,26				
	Y. Lisans	10	3,40	1,34				
	Toplam	180	2,80	1,26				

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

4.3.4.Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara Ait Görüşlerin Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Varyans Analizi)

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklara ilişkin görüşlerinin yönetici ve öğretmenlerin eğitim durumlarına göre ANOVA sonucu Çizelge 13' de görülmektedir. Çizelge 13' de görüldüğü gibi araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Sadece; öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olması konusundaki görüşe [$F_{(2-177)} = 2,05$, $p < .05$]; yüksek lisans mezunu öğretmenler ($\bar{x}=4,00$), lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x}=3,60$) ve ön lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x}=3,32$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Yine benzer şekilde Yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olması konusundaki görüşe [$F_{(2-177)} = 2,74$, $p < .05$]; yüksek lisans mezunu öğretmenler ($\bar{x}=3,90$), ön lisans mezunu öğretmenlere ($\bar{x}=2,92$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Burada bir duyarlılık farklılığının olduğundan söz edilebilir. Yani eğitim düzeyindeki artış, okul içindeki sorunları görme, başkalarınca sorun olmadığı düşünülebilecek durumları sorun olarak algılama özelliği kazandırıyor şeklinde değerlendirilebilir.

Çizelge 13. Eğitim Durumlarına Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları)

Görüşler	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	S	sd	F	P	Anlamlı Fark (Tukey Testi)
33. Eğitime genel bütçeden ayrılan parasal kaynağın az olması	Ön Lisans	25	4,16	1,02	2 177	,43	,65	
	Lisans	145	4,27	1,02				
	Y. Lisans	10	4,00	1,15				
	Toplam	180	4,24	1,02				
34. Ailelerin gelir dağılımlarında uçurumun olması	Ön Lisans	25	3,72	1,24	2 177	1,05	,35	
	Lisans	145	3,95	1,12				
	Y. Lisans	10	3,50	1,26				
	Toplam	180	3,89	1,15				
35. Öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olması	Ön Lisans	25	3,32	1,31	2 177	2,05	,13	YL ile
	Lisans	145	3,60	1,15				
	Y. Lisans	10	4,20	,78				ÖL ile
	Toplam	180	3,59	1,17				
36. Okulların teknolojik düzeylerindeki farklılıklar	Ön Lisans	25	3,80	1,22	2 177	,13	,87	
	Lisans	145	3,91	1,10				
	Y. Lisans	10	3,80	1,22				
	Toplam	180	3,88	1,12				
37. Nitelikli öğretmen yetiştirmede gerileme	Ön Lisans	25	3,52	1,26	2 177	,48	,61	
	Lisans	145	3,71	1,22				
	Y. Lisans	10	3,40	1,57				
	Toplam	180	3,66	1,24				
38. Toplumun eğitim düzeyinin düşmesi	Ön Lisans	25	3,56	1,04	2 177	,82	,44	
	Lisans	145	3,75	1,06				
	Y. Lisans	10	3,40	1,17				
	Toplam	180	3,71	1,06				
39. Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmıyor olması	Ön Lisans	25	3,20	1,11	2 177	2,66	,07	
	Lisans	145	3,45	1,07				
	Y. Lisans	10	2,70	1,05				
	Toplam	180	3,37	1,09				

40. Ders araç ve gereçlerinin yetersiz olması	Ön Lisans	25	3,40	,91	2 177	,11	,89	
	Lisans	145	3,28	1,10				
	Y. Lisans	10	3,30	1,05				
	Toplam	180	3,30	1,07				
41. Sınıfların çok kalabalık olması	Ön Lisans	25	2,80	1,29	2 177	1,72	,18	
	Lisans	145	3,26	1,36				
	Y. Lisans	10	3,60	1,17				
	Toplam	180	3,22	1,34				
42. Eğitimin özelleştirilmesi yönünde izlenen politikalar ve özel okullara teşviklerin artması	Ön Lisans	25	3,08	1,35	2 177	,93	,39	
	Lisans	145	3,22	1,20				
	Y. Lisans	10	3,70	1,05				
	Toplam	180	3,23	1,21				
43. Büyük kentlerde okullar arası eşitsizliklerin derinleşmesi	Ön Lisans	25	3,64	1,03	2 177	2,06	,12	
	Lisans	145	4,03	,96				
	Y. Lisans	10	4,20	,42				
	Toplam	180	3,98	,96				
44. Aile içindeki huzursuzluklar	Ön Lisans	25	3,80	,95	2 177	,16	,84	
	Lisans	145	3,85	,88				
	Y. Lisans	10	3,70	1,05				
	Toplam	180	3,83	,89				
45. Aile-okul işbirliğinin zayıf olması	Ön Lisans	25	3,40	1,08	2 177	1,67	,19	
	Lisans	145	3,75	1,03				
	Y. Lisans	10	4,00	,81				
	Toplam	180	3,72	1,03				
46. Ailelerin çocuklarına karşı şiddet kullanmaları	Ön Lisans	25	3,60	,86	2 177	1,67	,19	
	Lisans	145	3,63	,94				
	Y. Lisans	10	3,80	,78				
	Toplam	180	3,63	,92				
47. Görsel ve yazılı basının sürekli şiddet içeren yayın yapması	Ön Lisans	25	4,32	,90	2 177	,05	,94	
	Lisans	145	4,29	,99				
	Y. Lisans	10	4,40	,51				
	Toplam	180	4,30	,95				

48. Sosyal politikaların (eğitim, sağlık, sosyal güvenlik) arka planda kalması	Ön Lisans	25	3,80	1,04	2 177	,90	,40	
	Lisans	145	4,06	,94				
	Y. Lisans	10	4,10	,31				
	Toplam	180	4,03	,93				
49. Eğitimde eşitsizliklerin olması	Ön Lisans	25	4,00	,91	2 177	,40	,66	
	Lisans	145	4,08	,89				
	Y. Lisans	10	4,30	,67				
	Toplam	180	4,08	,88				
50. Okullarda katılım sorunu olması	Ön Lisans	25	3,40	1,08	2 177	,99	,37	
	Lisans	145	3,60	,98				
	Y. Lisans	10	3,90	,31				
	Toplam	180	3,59	,97				
51. Okulların fiziki şartlarının kötü olması	Ön Lisans	25	3,52	1,12	2 177	,26	,76	
	Lisans	145	3,53	1,14				
	Y. Lisans	10	3,80	,78				
	Toplam	180	3,55	1,12				
52. Yönetici-öğretmen işbirliğinin zayıf olması	Ön Lisans	25	2,92	1,18	2 177	2,74	,06	YL ile
	Lisans	145	3,22	1,12				
	Y. Lisans	10	3,90	,87				ÖL ile
	Toplam	180	3,21	1,12				
53. Öğrenci başarısızlığı	Ön Lisans	25	3,04	,84	2 177	,45	,63	
	Lisans	145	3,24	1,06				
	Y. Lisans	10	3,30	1,25				
	Toplam	180	3,22	1,04				
54. Rehberlik hizmetinin yetersiz olması	Ön Lisans	25	2,72	1,40	2 177	1,69	,18	
	Lisans	145	3,06	1,16				
	Y. Lisans	10	3,50	,97				
	Toplam	180	3,04	1,19				
55. Tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması	Ön Lisans	25	2,68	1,37	2 177	1,60	,20	
	Lisans	145	2,66	1,31				
	Y. Lisans	10	1,90	,99				
	Toplam	180	2,62	1,31				

$p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

4.3.5. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması (Varyans Analizi)

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında var olma durumuna ilişkin görüşlerinin yönetici ve öğretmenlerin kıdemlerine göre ANOVA sonucu Çizelge 14' de görülmektedir. Çizelge 14' de görüldüğü gibi araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarının yangınlara hazırlıksız olması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 7,24, p < .05$]. Okullarının yangınlara hazırlıksız olduğuna 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 3,61$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 2,89$) ve 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x} = 2,74$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarının doğal afetlere hazırlıksız olması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 6,81, p < .05$]. Okullarının doğal afetlere hazırlıksız olduğuna 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 3,70$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 3,13$) ve 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x} = 2,79$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okul binası ve diğer yapılarının sağlamlığı konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 5,32, p < .05$]. Okul binası ve diğer yapılarının sağlam olmadığına 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 3,57$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x} = 2,74$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında meydana gelebilecek yaralanmalar konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 9,29, p < .05$]. Okullarında yaralanma olaylarının yaşandığına 21-30 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 2,56$), 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 3,37$) ve 11-20 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x} = 3,17$) göre daha az katılmaktadırlar.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında meydana gelebilecek yiyecek zehirlenmeleri konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 15,3, p < .05$]. Okullarında yiyecek zehirlenmesi

olaylarının yaşandığına 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,20$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,64$) ve 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=1,96$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Yalnız her bir kıdem grubunun kendi aralarında anlamlı bir görüş farklılığı göze çarpmaktadır. Dikkat edilirse kıdem azaldıkça okulda yiyecek zehirlenmeleri olduğuna ilişkin görüşlerde de artış görülmektedir. Bu durumu, araştırma kapsamındaki okullarda genç öğretmenlerin daha çok sosyo-ekonomik düzeyi düşük ve orta seviyeli okullarda görevli olmaları ile yorumlayabiliriz. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında yaşanan öldürme olayları konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 6,56$, $p < .05$]. Okullarında öldürme olaylarının yaşandığına 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=2,81$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=1,89$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Yine aynı şekilde bu durumu da genç öğretmenlerin daha çok sosyo-ekonomik düzeyi düşük ve orta seviyeli okullarda görevli olmaları ile ilişkilendirebiliriz.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında öğrenci servislerinde yaşanabilecek kazalar konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 4,60$, $p < .05$]. Okullarında öğrenci servislerinde kazaların yaşandığına 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,40$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,75$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Bunun 1-10 yıl kıdemli öğretmenlerin gözlem ve farkında olma durumları ile olaya tanık olma yada karşılaşma gibi özellikleri ile ilişkili olduğu düşünülebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarının ilkyardım konusunda yeterli donanımına sahip olmaması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 7,72$, $p < .05$]. Okullarının ilkyardım konusunda yeterli donanımına sahip olmadığına 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,59$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=3,02$) ve 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,75$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında ilkyardım konusunda bilgili/becerili personel olmaması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 5,43$, $p < .05$]. Okullarında ilkyardım konusunda bilgili/becerili personel olmadığına 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,77$), 11-20

yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=3,13$) ve 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=3,25$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında güvenliği sağlamaya yönelik tatbikat yapılmaması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 9,24$, $p < .05$]. Okullarında güvenliği sağlamaya yönelik tatbikatların yapılmadığına 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,53$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,73$) ve 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,63$) göre daha fazla katılmaktadırlar.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında öğrencilerin birbirlerine karşı bedensel, duygusal, sözel ve cinsel tacizkar davranışları konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 7,94$, $p < .05$]. Okullarında öğrencilerin birbirlerine karşı bedensel, duygusal, sözel ve cinsel tacizkar davranışlar gösterdiğine 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,46$) ile 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,36$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,72$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Bu görüş farklılığı kıdemlere göre öğretmenlerin farkında olma ve gözlem özelliklerinin de değişmesi ile yorumlanabilir. Türk Eğitim-Sen' in Hacettepe Sosyoloji Bölümü akademisyenleriyle birlikte yaptığı anket sonuçlarına göre de; öğrenciler arasındaki taciz oranı yüzde 53.4' e ulaştığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında giriş ve çıkışlarının kontrolünün sağlanamaması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 5,69$, $p < .05$]. Okullarında giriş ve çıkışlarının kontrolünün sağlanamadığına 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,74$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,87$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında bir acil durum yönetimi planının olmaması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 7,39$, $p < .05$]. Okullarının bir acil durum yönetimi planının olmadığına 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,22$) ile 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=2,97$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,44$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında bütçe yetersizliği nedeniyle temizlik hizmetlerini yürütecek personel olmaması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)}$]

=4,03, $p<.05$]. Okullarında bütçe yetersizliği nedeniyle temizlik hizmetlerini yürütecek personel olmadığına 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,59$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,98$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında öğrencilerin öğretmenler tarafından bedensel, duygusal ve cinsel istismarı konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 3,22$, $p<.05$]. Okullarında bütçe yetersizliği nedeniyle temizlik hizmetlerini yürütecek personel olmadığına 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=2,37$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=1,86$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında öğrencilerin okul kurallarına uymamaları konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 5,75$, $p<.05$].

Okullarında öğrencilerin okul kurallarına uymadığına, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,75$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=3,03$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanamaması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 7,93$, $p<.05$]. Okullarında öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanamadığına, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,72$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,86$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanamaması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 9,43$, $p<.05$]. Okullarında öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanamadığına, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,70$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,05$) ile 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,87$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında öğrencilerin risk ve acil durumlara karşı yeterince hazırlanamaması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 8,77$, $p<.05$]. Okullarının öğrencileri risk ve acil durumlara karşı yeterince hazırlayamamasına, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,59$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,82$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında cezalandırıcı öğretmen davranışları konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 9,63$, $p<.05$]. Okullarında cezalandırıcı öğretmen

davranışlarının olduğuna, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=2,96$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=2,30$) ile 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,12$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Yine aynı şekilde, araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında tutarsız yönetim uygulamaları konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 6,33$, $p < .05$]. Okullarında tutarsız yönetim uygulamaları olduğuna, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,05$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=2,54$) ile 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,31$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Yine aynı şekilde, araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında cezalandırıcı yönetim uygulamaları konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 11,1$, $p < .05$]. Okullarında cezalandırıcı yönetim uygulamaları olduğuna, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=1,30$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=1,07$) ile 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=1,03$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Yine aynı şekilde, araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında bir güvenlik programının olmaması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 6,66$, $p < .05$]. Okullarında bir güvenlik programının olmadığına, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,14$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=2,54$) ile 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,48$) göre daha fazla katılmaktadırlar.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdemlerine göre görüşleri incelendiğinde, anket maddelerinde anlamlılık görülen maddelere katılımın düşük kıdeme sahip öğretmenlerde, yüksek kıdemli öğretmenlere göre daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Bu farklılık, araştırmaya katılan genç öğretmenlerin çoğunluğunun araştırma kapsamındaki sosyo-ekonomik düzeyi düşük ve orta seviyeli okullarda görevli olmaları, eğitimden beklentilerinin yüksek olması, ideallerinin diğerlerine göre daha fazla olması ile yorumlanabilir. Aynı zamanda genç öğretmenlerin daha enerjik ve hareketli olmasını, olaylar ile karşılaşma ve tanık olma, gözlem yapabilme imkanlarına yüksek kıdemli öğretmenlerden daha fazla sahip olmaları ile de ilişkilendirebiliriz.

Çizelge 14. Kıdemlerine Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları)

Görüşler	Kıdem	N	$\bar{X}$	S	sd	F	P	Anlamlı Fark (Tukey Testi)
1.Okulumuzun yangınlara hazırlıksız olması	1-10 yıl	54	3,61	1,32	2 177	7,24	,001**	
	11-20 yıl	68	2,89	1,30				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,74	1,23				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,06	1,33				
2.Okulumuzun doğal afetlere hazırlıksız olması	1-10 yıl	54	3,70	1,31	2 177	6,81	,001**	
	11-20 yıl	68	3,13	1,34				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,79	1,28				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,19	1,35				
3.Okul binası ve diğer yapılarının sağlam olmaması	1-10 yıl	54	3,57	1,12	2 177	5,32	,006**	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,00	1,37				
	21-30 yıl	58	2,74	1,58				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,08	1,41				
4.Okulumuzda meydana gelebilecek yaralanmalar	1-10 yıl	54	3,37	1,01	2 177	9,29	,000**	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,17	1,02				21-30 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,56	1,07				
	Toplam	180	3,03	1,08				
5.Okulumuzda meydana gelebilecek yiyecek zehirlenmeleri	1-10 yıl	54	3,20	1,29	2 177	15,3	,000**	Her ikisi ile
	11-20 yıl	68	2,64	1,24				Her ikisi ile
	21-30 yıl	58	1,96	,99				Her ikisi ile
	Toplam	180	2,59	1,27				
6.Çevreden gelebilecek tehlikeler (gasp, kapkaç gibi)	1-10 yıl	54	3,66	1,24	2 177	2,09	,127	
	11-20 yıl	68	3,44	1,32				
	21-30 yıl	58	3,15	1,41				
	Toplam	180	3,41	1,33				
7.Öğrencilerin okulumuza gidiş ve dönüşlerinin, çeteler yüzünden güvenli olmaması	1-10 yıl	54	3,31	1,17		,73	,480	
	11-20 yıl	68	3,17	1,42				
	21-30 yıl	58	3,00	1,48				
	Toplam	180	3,16	1,37				

8.Kar yağı nedeniyle öğrencilerin okula - eve ulaşamaması	1-10 yıl	54	2,87	1,27	2	1,40	,248	
	11-20 yıl	68	2,80	1,36				
	21-30 yıl	58	2,50	1,15				
	Toplam	180	2,72	1,27				
9.Okulumuzda yaşanabilecek öldürme olayları	1-10 yıl	54	2,81	1,49	2	6,56	,002**	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	2,42	1,36				
	21-30 yıl	58	1,89	1,18				1-10 yıl ile
	Toplam	180	2,37	1,39				
10.Okulumuzda yaşanabilecek intihar olayları	1-10 yıl	54	2,33	1,34	2	1,63	,199	
	11-20 yıl	68	2,14	1,04				
	21-30 yıl	58	1,94	,99				
	Toplam	180	2,13	1,13				
11.Öğrenci servislerinde yaşanabilecek kazalar	1-10 yıl	54	3,40	1,20	2	4,60	,011*	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	2,91	1,20				
	21-30 yıl	58	2,75	1,12				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,01	1,20				
12.Okulumuzun ilkyardım konusunda yeterli donanıma sahip olmaması	1-10 yıl	54	3,59	1,10	2	7,77	,001**	
	11-20 yıl	68	3,02	1,13				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,75	1,17				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,11 11	1,18 127				
13.Okulumuzda ilkyardım konusunda bilgili/becerili personel olmaması	1-10 yıl	54	3,77	1,02	2	5,43	,005**	
	11-20 yıl	68	3,13	1,07				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	3,25	1,23				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,36	1,14				
14.Okulumuzda güvenliği sağlamaya yönelik tatbikat yapılmaması	1-10 yıl	54	3,53	1,25	2	9,24	,000**	
	11-20 yıl	68	2,73	1,24				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,63	1,15				1-10 yıl ile
	Toplam	180	2,94	1,27				
15.Okulumuzda- ki ısıtma araç larının yeterli teknik nitelik taşınamaması	1-10 yıl	54	2,66	1,33	2	,54	,582	
	11-20 yıl	68	2,48	1,23				
	21-30 yıl	58	2,41	1,40				
	Toplam	180	2,51	1,31				
16.Öğrencilerin okulumuzda meydana gelebilecek kazalara karşı sağlık sigortalarının olmaması	1-10 yıl	54	3,83	1,39	2	,64	,528	
	11-20 yıl	68	3,57	1,28				
	21-30 yıl	58	3,60	1,36				
	Toplam	180	3,66	1,34				

17.Öğrencilerin birbirlerine karşı bedensel, duygusal, sözel ve cinsel tacizkar davranışları	1-10 yıl	54	3,46	1,14	2 177	7,94	,000**	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,36	,92				21-30 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,72	1,19				
	Toplam	180	3,18	1,12				
18.Okulumuzun giriş ve çıkışlarının kontrolünün sağlanamaması	1-10 yıl	54	3,74	1,29	2 177	5,69	,004*	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,29	1,22				
	21-30 yıl	58	2,87	1,53				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,29	1,38				
19.Okulumuzun bir acil durum yönetimi planının olmaması	1-10 yıl	54	3,22	1,12	2 177	7,39	,001**	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	2,97	1,03				21-30 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,44	1,12				
	Toplam	180	2,87	1,13				
20.Bütçe yetersizliği nedeniyle temizlik hizmetlerini yürütecek personel olmaması	1-10 yıl	54	3,59	1,15	2 177	4,03	,019*	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,10	1,24				
	21-30 yıl	58	2,98	1,19				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,21	1,22				
21.Okulumuzda, öğrencilerin öğretmenler tarafından bedensel, duygusal ve cinsel istismarı	1-10 yıl	54	2,37	1,24	2 177	3,22	,042*	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	1,91	1,01				
	21-30 yıl	58	1,86	1,26				1-10 yıl ile
	Toplam	180	2,03	1,18				
22.Okulumuzda kuralların açık olmaması	1-10 yıl	54	2,75	1,31	2 177	2,39	,094	
	11-20 yıl	68	2,52	1,23				
	21-30 yıl	58	2,24	1,21				
	Toplam	180	2,50	1,26				
23.Öğrencilerin okul kurallarına uymamaları	1-10 yıl	54	3,75	,98	2 177	5,75	,004**	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,39	1,17				
	21-30 yıl	58	3,03	1,19				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,38	1,15				
24.Öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanamaması	1-10 yıl	54	3,72	1,29	2 177	7,93	,001**	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,26	1,04				
	21-30 yıl	58	2,86	1,09				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,27	1,18				

25. Öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanamaması	1-10 yıl	54	3,70	1,20	2 177	9,43	,000**	
	11-20 yıl	68	3,05	1,02				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,87	,93				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,19	1,10				
26. Okulumuzun, öğrencileri risk ve acil durumlara karşı yeterince hazırlayamaması	1-10 yıl	54	3,59	,87	2 177	8,77	,000**	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,05	,96				
	21-30 yıl	58	2,82	1,11				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,14	1,03				
27. Okulumuzda cezalandırıcı öğretmen davranışları	1-10 yıl	54	2,96	1,30	2 177	9,63	,000**	
	11-20 yıl	68	2,30	,96				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,12	,91				1-10 yıl ile
	Toplam	180	2,44	1,11				
28. Okulumuzda tutarsız yönetim uygulamaları	1-10 yıl	54	3,05	1,21	2 177	6,33	,002**	
	11-20 yıl	68	2,54	1,12				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,31	1,04				1-10 yıl ile
	Toplam	180	2,62	1,16				
29. Okulumuzda cezalandırıcı yönetim uygulamaları	1-10 yıl	54	2,92	1,30	2 177	11,1	,000**	
	11-20 yıl	68	2,38	1,07				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	1,91	1,03				1-10 yıl ile
	Toplam	180	2,39	1,19				
30. Okulumuzun bir güvenlik programının olmaması	1-10 yıl	54	3,14	,99	2 177	6,66	,002**	
	11-20 yıl	68	2,54	1,02				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,48	1,17				1-10 yıl ile
	Toplam	180	2,70	1,10				
31. Okulumuzun kapalı devre kameralarla kontrol edilmesi	1-10 yıl	54	2,48	1,43	2 177	,11	,891	
	11-20 yıl	68	2,61	1,59				
	21-30 yıl	58	2,56	1,62				
	Toplam	180	2,56	1,55				
32. Okulumuzda yönetici-öğretmen işbirliğinin zayıf olması	1-10 yıl	54	3,07	1,32	2 177	2,42	,092	
	11-20 yıl	68	2,79	1,20				
	21-30 yıl	58	2,55	1,24				
	Toplam	180	2,80	1,26				

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

4.3.6. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara Ait Görüşlerin Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması (Varyans Analizi)

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklara ilişkin görüşlerinin yönetici ve öğretmenlerin kıdem durumlarına göre ANOVA sonucu Çizelge 15' de görülmektedir. Çizelge 15'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin nitelikli öğretmen yetiştirmede gerileme konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 3,87, p < .05$]. Nitelikli öğretmen yetiştirmede gerileme görüşüne, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 4,05$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 3,50$) ve 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x} = 3,50$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmıyor olması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 6,85, p < .05$]. Eğitimde yeni teknolojiler kullanılmıyor görüşüne, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 3,75$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x} = 3,01$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ders araç ve gereçlerinin yetersiz olması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 6,32, p < .05$]. Ders araç ve gereçlerinin yetersiz olması görüşüne, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 3,72$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 3,17$) ve 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x} = 3,06$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin sınıfların çok kalabalık olması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 9,05, p < .05$]. Ders araç ve gereçlerinin yetersiz olması görüşüne, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 3,72$) ile 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 3,27$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x} = 2,68$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin aile-okul işbirliğinin zayıf olması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 3,07, p < .05$]. Aile-okul işbirliğinin zayıf olması görüşüne, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x} = 4,00$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x} = 3,53$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okulların fiziki şartlarının kötü olması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı

farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 3,58$, $p < .05$]. Okulların fiziki şartlarının kötü olması görüşüne, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,87$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=3,50$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin yönetici-öğretmen işbirliğinin zayıf olması konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 4,25$, $p < .05$]. Yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olması görüşüne, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,55$), 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=2,94$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin öğrenci başarısızlığı konusundaki görüşleri, kıdemleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 4,71$, $p < .05$]. Öğrenci başarısızlığı görüşüne, 1-10 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,57$), 11-20 yıl kıdemli öğretmenler ($\bar{x}=3,11$) ile 21-30 yıl kıdemli öğretmenlere ($\bar{x}=3,01$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Diğer maddeler hakkında belirtilen görüşlerde ise, kıdem durumuna göre farklılığının olmadığı tespit edilmiştir.

Çizelge 15. Kıdemlerine Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşuları Artıran Temel Kaynaklara Ait Görüşlerin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları)

Görüşler	Kıdem	N	$\bar{X}$	S	sd	F	P	Anlamlı Fark (Tukey Testi)
33. Eğitime genel bütçeden ayrılan parasal kaynağın az olması	1-10 yıl	54	4,37	,95	2 177	,81	,445	
	11-20 yıl	68	4,13	1,04				
	21-30 yıl	58	4,25	1,06				
	Toplam	180	4,24	1,02				
34. Ailelerin gelir dağılımlarında uçurumun olması	1-10 yıl	54	4,03	1,04	2 177	1,24	,291	
	11-20 yıl	68	3,94	1,02				
	21-30 yıl	58	3,70	1,36				
	Toplam	180	3,89	1,15				
35. Öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olması	1-10 yıl	54	3,64	,91	2 177	2,45	,089	
	11-20 yıl	68	3,77	1,14				
	21-30 yıl	58	3,32	1,36				
	Toplam	180	3,59	1,17				
36. Okulların teknolojik düzeylerindeki farklılıklar	1-10 yıl	54	4,03	,97	2 177	1,46	,234	
	11-20 yıl	68	3,94	1,06				
	21-30 yıl	58	3,68	1,30				
	Toplam	180	3,88	1,12				
37. Nitelikli öğretmen yetiştirmede gerileme	1-10 yıl	54	4,05	1,05	2 177	3,87	,023*	
	11-20 yıl	68	3,50	1,22				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	3,50	1,36				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,66	1,24				
38. Toplumsal eğitim düzeyinin düşmesi	1-10 yıl	54	3,81	,95	2 177	,36	,695	
	11-20 yıl	68	3,66	1,07				
	21-30 yıl	58	3,67	1,16				
	Toplam	180	3,71	1,06				
39. Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmıyor olması	1-10 yıl	54	3,75	,97	2 177	6,85	,001**	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,38	1,05				
	21-30 yıl	58	3,01	1,14				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,37	1,09				

40. Ders araç ve gereçlerinin yetersiz olması	1-10 yıl	54	3,72	,91	2 177	6,32	,002**	1-10 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,17	1,07				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	3,06	1,10				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,30	1,07				
41. Sınıfların çok kalabalık olması	1-10 yıl	54	3,72	1,25	2 177	9,05	,000**	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,27	1,33				21-30 yıl ile
	21-30 yıl	58	2,68	1,27				
	Toplam	180	3,22	1,34				
42. Eğitimin özelleştirilmesi yönünde izlenen politikalar ve özel okullara teşviklerin artması	1-10 yıl	54	3,37	1,10	2 177	,48	,615	
	11-20 yıl	68	3,17	1,23				
	21-30 yıl	58	3,17	1,29				
	Toplam	180	3,23	1,21				
43. Büyük kentlerde okullar arası eşitsizliklerin derinleşmesi	1-10 yıl	54	4,12	,91	2 177	1,08	,341	
	11-20 yıl	68	3,98	,95				
	21-30 yıl	58	3,86	1,01				
	Toplam	180	3,98	,96				
44. Aile içindeki huzursuzluklar	1-10 yıl	54	3,68	,86	2 177	1,25	,288	
	11-20 yıl	68	3,94	,87				
	21-30 yıl	58	3,86	,94				
	Toplam	180	3,83	,89				
45. Aile-okul işbirliğinin zayıf olması	1-10 yıl	54	4,00	,84	2 177	3,07	,048*	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,66	1,10				
	21-30 yıl	58	3,53	1,07				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,72	1,03				
46. Ailelerin çocuklarına karşı şiddet kullanmaları	1-10 yıl	54	3,70	,96	2 177	,96	,384	
	11-20 yıl	68	3,70	,89				
	21-30 yıl	58	3,50	,92				
	Toplam	180	3,63	,92				
47. Görsel ve yazılı basının sürekli şiddet içeren yayın yapması	1-10 yıl	54	4,29	1,00	2 177	1,10	,333	
	11-20 yıl	68	4,42	,81				
	21-30 yıl	58	4,17	1,06				
	Toplam	180	4,30	,95				
48. Sosyal politikaların (eğitim, sağlık, sosyal güvenlik) arka planda kalması	1-10 yıl	54	3,96	,97	2 177	,34	,709	
	11-20 yıl	68	4,10	,83				
	21-30 yıl	58	4,01	1,03				
	Toplam	180	4,03	,93				

49. Eğitimde eşitsizliklerin olması	1-10 yıl	54	3,96 30	,93	2 177	1,35	,261	
	11-20 yıl	68	4,22	,78				
	21-30 yıl	58	4,05	,94				
	Toplam	180	4,08	,88				
50. Okullarda katılım sorunu olması	1-10 yıl	54	3,66	,95	2 177	1,47	,231	
	11-20 yıl	68	3,69	,91				
	21-30 yıl	58	3,41	1,06				
	Toplam	180	3,59	,97				
51. Okulların fiziki şartlarının kötü olması	1-10 yıl	54	3,87	,97	2 177	3,58	,030*	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,33	1,17				
	21-30 yıl	58	3,50	1,12				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,55	1,12				
52. Yönetici-öğretmen işbirliğinin zayıf olması	1-10 yıl	54	3,55	1,14	2 177	4,25	,016*	21-30 yıl ile
	11-20 yıl	68	3,17	1,06				
	21-30 yıl	58	2,94	1,13				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,21	1,12				
53. Öğrenci başarısızlığı	1-10 yıl	54	3,57	,90	2 177	4,71	,010**	
	11-20 yıl	68	3,11	1,15				1-10 yıl ile
	21-30 yıl	58	3,01	,96				1-10 yıl ile
	Toplam	180	3,22	1,04				
54. Rehberlik hizmetinin yetersiz olması	1-10 yıl	54	3,31	1,11	2 177	2,54	,081	
	11-20 yıl	68	3,02	1,17				
	21-30 yıl	58	2,81	1,26				
	Toplam	180	3,04	1,19				
55. Tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması	1-10 yıl	54	2,79	1,12	2 177	,71	,489	
	11-20 yıl	68	2,51	1,33				
	21-30 yıl	58	2,58	1,46				
	Toplam	180	2,62	1,31				

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

4.3.7. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Karşılaştırılması (Varyans Analizi)

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında var olma durumuna ilişkin görüşlerinin okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre ANOVA sonucu Çizelge 16' da görülmektedir. Çizelge 16' da görüldüğü gibi araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin görüşleri arasında okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre bütün maddelerde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. **Sadece; Öğrencilerin okulumuzda meydana gelebilecek kazalara karşı sağlık sigortalarının olmaması görüşünde** [$F_{(2-177)} = 1,27$, $p > .05$]; Alt düzey çevre ($\bar{x}=3,75$), Orta düzey çevre ($\bar{x}=3,44$) ve Yüksek düzey çevre ($\bar{x}=3,76$) okullarda görevli yönetici ve öğretmenler tarafından belirtilen **görüşler arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.** Hepsi katılma yönünde bir görüş belirtmektedir. Bunu ise, her sosyo-ekonomik çevredeki okulda görevli yönetici ve öğretmenler tarafından “meydana gelebilecek kazalara karşı öğrencilerin sağlık sigortalarının olmaması” görüşünün genel kabul görmüş olmasına ve çoğunluk tarafından da eksikliğin hissedildiği önemli bir konu olmasına bağlayabiliriz.

Burada **anlamlı farklılığın en fazla olduğu ve en dikkat çekici olduğu** maddeleri incelediğimizde ise; Çizelge 16'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında meydana gelebilecek yiyecek zehirlenmeleri konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 35,21$, $p < .05$]. Okullarında yiyecek zehirlenmesi olaylarının yaşanabileceğine alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,62$) , orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=2,33$) ile yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=2,00$) göre daha fazla katılmaktadır. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarına çevreden gelebilecek tehlikeler (gasp, kapkaç gibi) konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 30,96$, $p < .05$]. Okullarında çevresel tehlikeler (gasp,

kapkaç gibi) yaşanabileceğine alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=4,13$) ile orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,71$), yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=2,53$) göre daha fazla katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında yaşanabilecek öldürme olayları konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 36,00$, $p < .05$]. Okullarında öldürme olaylarının yaşandığına alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,49$), orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=2,12$) ile yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=1,68$) göre daha fazla katılmaktadır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarının ilkyardım konusunda yeterli donanıma sahip olmaması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 36,00$, $p < .05$]. Tüm sosyo-ekonomik çevrelerin bu madde hakkındaki görüşleri birbirine göre anlamlıdır. Okullarının ilkyardım konusunda yeterli donanıma sahip olmamasına alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,84$), orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,25$), yüksek sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=2,35$) düzeyinde aritmetik ortalamaları ile katılmaktadırlar. Yine aynı şekilde araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarının giriş ve çıkışlarının kontrolünün sağlanamaması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 26,86$, $p < .05$]. Tüm sosyo-ekonomik çevrelerin bu madde hakkındaki görüşleri birbirine göre manidardır. Okullarında giriş ve çıkışların kontrolünün sağlanamamasına alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=4,20$), orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,28$), yüksek sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=2,54$) düzeyinde aritmetik ortalamaları ile katılmaktadırlar. Yine aynı şekilde araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarında öğrencilerin okul kurallarına uymamaları konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 32,04$, $p < .05$]. Tüm sosyo-ekonomik çevrelerin bu madde hakkındaki görüş farklılıkları manidardır. Okullarında öğrencilerin okul kurallarına uymamalarına alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=4,16$), orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,44$), yüksek sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=2,68$) düzeyinde aritmetik ortalamaları ile katılmaktadırlar. Sosyo ekonomik düzey düştükçe öğretmenlerin, okul kurallarına uyumun azaldığını düşündükleri değerlendirilmektedir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında cezalandırıcı öğretmen davranışları konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 30,98$, $p < .05$]. Okullarında cezalandırıcı öğretmen davranışlarının olduğuna alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=4,32$), orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=2,07$) ile yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=2,07$) göre daha fazla katılmaktadır. Yine aynı şekilde araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin okullarında cezalandırıcı yönetim uygulamaları konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 26,55$, $p < .05$]. Okullarında cezalandırıcı yönetim uygulamaları olduğuna alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,24$), orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=2,23$) ile yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=1,84$) göre daha fazla katılmaktadır.

Belirtilen görüşlerin okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre ortaya çıkan sonuçlara göre, aynı zamanda okulların kendisinde de anlamlı farklılık olduğu şeklinde bir yorum yapılabilir. Okulların içinde bulundukları çevrenin yaşam standartlarının düşük olması, öğretmenlerin güvenlik duygularını da azalttığı şeklinde yorumlayabiliriz.

Çizelge 16. Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre, Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları)

Görüşler	Sosyo-Ekonomik Çevre	N	$\bar{X}$	S	sd	F	P	Anlamlı Fark (Tukey Testi)
1.Okulumuzun yangınlara hazırlıksız olması	Alt	53	3,71	1,18	2 177	18,87	,000**	Yüksek ile
	Orta	63	3,22	1,33				Yüksek ile
	Yüksek	64	2,35	1,11				
	Toplam	180	3,06	1,33				
2.Okulumuzun doğal afetlere hazırlıksız olması	Alt	53	3,96	1,15	2 177	19,43	,000**	Her ikisi ile
	Orta	63	3,22	1,32				Her ikisi ile
	Yüksek	64	2,53	1,20				Her ikisi ile
	Toplam	180	3,19	1,35				
3.Okul binası ve diğer yapılarının sağlam olmaması	Alt	53	3,88	,89	2 177	15,91	,000**	
	Orta	63	2,98	1,46				Alt ile
	Yüksek	64	2,53	1,42				Alt ile
	Toplam	180	3,08	1,41				
4.Okulumuzda meydana gelebilecek yaralanmalar	Alt	53	3,69	,93	2 177	18,06	,000**	
	Orta	63	2,92	1,09				Alt ile
	Yüksek	64	2,60	,93				Alt ile
	Toplam	180	3,03	1,08				
5.Okulumuzda meydana gelebilecek yiyecek zehirlenmeleri	Alt	53	3,62	1,00	2 177	35,21	,000**	
	Orta	63	2,33	1,35				Alt ile
	Yüksek	64	2,00	,81				Alt ile
	Toplam	180	2,59	1,27				
6.Çevreden gelebilecek tehlikeler (gasp, kapkaç gibi)	Alt	53	4,13	1,03	2 177	30,96	,000**	Yüksek ile
	Orta	63	3,71	1,15				Yüksek ile
	Yüksek	64	2,53	1,24				
	Toplam	180	3,41	1,33				
7.Öğrencilerin okulumuza gidiş ve dönüşlerinin, çeteler yüzünden güvenli olmaması	Alt	53	3,84	,96		30,06	,000**	Yüksek ile
	Orta	63	3,50	1,29				Yüksek ile
	Yüksek	64	2,25	1,25				
	Toplam	180	3,16	1,37				

8.Kar yağışı nedeniyle öğrencilerin okula - eve ulaşamaması	Alt	53	3,24	1,20	2 177	6,67	,002**	
	Orta	63	2,46	1,21				Alt ile
	Yüksek	64	2,56	1,28				Alt ile
	Toplam	180	2,72	1,27				
9.Okulumuzda yaşanabilecek öldürme olayları	Alt	53	3,49	1,06	2 177	36,00	,000**	
	Orta	63	2,12	1,41				Alt ile
	Yüksek	64	1,68	,99				Alt ile
	Toplam	180	2,37	1,39				
10.Okulumuzda yaşanabilecek intihar olayları	Alt	53	2,81	1,25	2 177	16,18	,000**	
	Orta	63	1,96	,99				Alt ile
	Yüksek	64	1,75	,89				Alt ile
	Toplam	180	2,13	1,13				
11.Öğrenci servislerinde yaşanabilecek kazalar	Alt	53	3,71	,86	2 177	16,63	,000**	
	Orta	63	2,88	1,15				Alt ile
	Yüksek	64	2,54	1,24				Alt ile
	Toplam	180	3,01	1,20				
12.Okulumuzun ilkyardım konusunda yeterli donanıma sahip olmaması	Alt	53	3,84	,92	2 177	31,98	,000**	Her ikisi ile
	Orta	63	3,25	1,19				Her ikisi ile
	Yüksek	64	2,35	,89				Her ikisi ile
	Toplam	180	3,11	1,18				
13.Okulumuzda ilkyardım konusunda bilgili/becerili personel olmaması	Alt	53	3,90	,71	2 177	18,30	,000**	Yüksek ile
	Orta	63	3,52	1,17				Yüksek ile
	Yüksek	64	2,76	1,13				
	Toplam	180	3,36	1,14				
14.Okulumuzda güvenliği sağlamaya yönelik tatbikat yapılmaması	Alt	53	3,75	,95	2 177	22,27	,000**	Her ikisi ile
	Orta	63	2,87	1,19				Her ikisi ile
	Yüksek	64	2,34	1,22				Her ikisi ile
	Toplam	180	2,94	1,27				
15.Okulumuzda-ki ısıtma araçlarının yeterli teknik nitelik taşınamaması	Alt	53	3,28	1,13	2 177	16,29	,000**	
	Orta	63	2,38	1,34				Alt ile
	Yüksek	64	2,01	1,14				Alt ile
	Toplam	180	2,51	1,31				
16.Öğrencilerin okulumuzda meydana gelebilecek kazalara karşı sağlık sigortalarının olmaması	Alt	53	3,75	1,11	2 177	1,27	,283	
	Orta	63	3,44	1,47				
	Yüksek	64	3,76	1,36				
	Toplam	180	3,66	1,34				

17. Öğrencilerin birbirlerine karşı bedensel, duygusal, sözel ve cinsel tacizkar davranışları	Alt	53	3,64	,87	2 177	11,79	,000**	Yüksek ile
	Orta	63	3,30	1,15				Yüksek ile
	Yüksek	64	2,70	1,10				
	Toplam	180	3,18	1,12				
18. Okulumuzun giriş ve çıkışlarının kontrolünün sağlanamaması	Alt	53	4,20	,90	2 177	26,86	,000**	Her ikisi ile
	Orta	63	3,28	1,37				Her ikisi ile
	Yüksek	64	2,54	1,28				Her ikisi ile
	Toplam	180	3,29	1,38				
19. Okulumuzun bir acil durum yönetimi planının olmaması	Alt	53	3,37	,76	2 177	7,94	,000**	
	Orta	63	2,63	1,03				Alt ile
	Yüksek	64	2,70	1,34				Alt ile
	Toplam	180	2,87	1,13				
20. Bütçe yetersizliği nedeniyle temizlik hizmetlerini yürütecek personel olmaması	Alt	53	3,84	,76	2 177	16,68	,000**	Her ikisi ile
	Orta	63	3,25	1,36				Her ikisi ile
	Yüksek	64	2,64	1,11				Her ikisi ile
	Toplam	180	3,21	1,22				
21. Okulumuzda, öğrencilerin öğretmenler tarafından bedensel, duygusal ve cinsel istismarı	Alt	53	2,88	,89	2 177	24,57	,000**	
	Orta	63	1,68	1,14				Alt ile
	Yüksek	64	1,67	1,08				Alt ile
	Toplam	180	2,03	1,18				
22. Okulumuzda kuralların açık olmaması	Alt	53	3,13	1,11	2 177	12,42	,000**	
	Orta	63	2,46	1,38				Alt ile
	Yüksek	64	2,03	1,03				Alt ile
	Toplam	180	2,50	1,26				
23. Öğrencilerin okul kurallarına uymamaları	Alt	53	4,16	,77	2 177	32,04	,000**	Her ikisi ile
	Orta	63	3,44	1,10				Her ikisi ile
	Yüksek	64	2,68	1,05				Her ikisi ile
	Toplam	180	3,38	1,15				
24. Öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanamaması	Alt	53	3,98	,95	2 177	22,47	,000**	Her ikisi ile
	Orta	63	3,30	1,11				Her ikisi ile
	Yüksek	64	2,65	1,10				Her ikisi ile
	Toplam	180	3,27	1,18				

25. Öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanamaması	Alt	53	3,86	,94	2 177	25,34	,000**	Her ikisi ile
	Orta	63	3,25	1,10				Her ikisi ile
	Yüksek	64	2,57	,86				Her ikisi ile
	Toplam	180	3,19	1,10				
26. Okulumuzun, öğrencileri risk ve acil durumlara karşı yeterince hazırlayamaması	Alt	53	3,60	,74	2 177	15,54	,000**	Yüksek ile
	Orta	63	3,26	1,11				Yüksek ile
	Yüksek	64	2,64	,94				
	Toplam	180	3,14	1,03				
27. Okulumuzda cezalandırıcı öğretmen davranışları	Alt	53	3,32	,97	2 177	30,98	,000**	
	Orta	63	2,07	,97				Alt ile
	Yüksek	64	2,07	,94				Alt ile
	Toplam	180	2,44	1,11				
28. Okulumuzda tutarsız yönetim uygulamaları	Alt	53	3,35	1,03	2 177	19,28	,000**	
	Orta	63	2,46	1,08				Alt ile
	Yüksek	64	2,17	1,04				Alt ile
	Toplam	180	2,62	1,16				
29. Okulumuzda cezalandırıcı yönetim uygulamaları	Alt	53	3,24	1,07	2 177	26,55	,000**	
	Orta	63	2,23	1,21				Alt ile
	Yüksek	64	1,84	,85				Alt ile
	Toplam	180	2,39	1,19				
30. Okulumuzun bir güvenlik programının olmaması	Alt	53	3,32	,82	2 177	21,16	,000**	Her ikisi ile
	Orta	63	2,77	1,05				Her ikisi ile
	Yüksek	64	2,12	1,06				Her ikisi ile
	Toplam	180	2,70	1,10				
31. Okulumuzun kapalı devre kameralarla kontrol edilmesi	Alt	53	2,24	1,26	2 177	5,84	,003**	Yüksek ile
	Orta	63	2,30	1,52				Yüksek ile
	Yüksek	64	3,07	1,67				
	Toplam	180	2,56	1,55				
32. Okulumuzda yönetici-öğretmen işbirliğinin zayıf olması	Alt	53	3,54	1,13	2 177	15,29	,000**	
	Orta	63	2,53	1,20				Alt ile
	Yüksek	64	2,43	1,18				Alt ile
	Toplam	180	2,80	1,26				

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

4.3.8. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara Ait Görüşlerinin Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Karşılaştırılması (Varyans Analizi)

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklara ilişkin görüşlerinin yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre ANOVA sonucu Çizelge 17’ de görülmektedir. Çizelge 17’ de görüldüğü gibi araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin görüşleri arasında **8 maddede tüm sosyo-ekonomik düzeylerde görüşler birbirine benzemekte olup, anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.** Sosyo-ekonomik düzeylerine göre okullar arasında ortak görüş belirtilen maddeler şunlardır: Eğitime ayrılan parasal kaynağın az olması, Nitelikli öğretmen yetiştirmede gerileme, Büyük kentlerde okullar arası eşitsizliklerin derinleşmesi, Aile içindeki huzursuzluklar, Görsel ve yazılı basının sürekli şiddet içeren yayın yapması, Sosyal politikaların (eğitim, sağlık, sosyal güvenlik) arka planda kalması, Eğitimde eşitsizliklerin olması, Tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması.

Burada **anlamlı farklılığın olduğu** maddeleri incelediğimizde ise; Çizelge 17’ de görüldüğü gibi araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, ailelerin gelir dağılımlarında uçurumun olması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 4,07$, $p < .05$]. Ailelerin gelir dağılımlarında uçurumun olduğuna alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=4,20$), yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=3,60$) göre daha fazla katılmaktadır. Bu durum, öğretmenlerin öğrenci ve aileleri yakından gözlemliyor olmaları ile ilişkilendirilebilir. Bal’ın araştırma sonuçlarına göre de ekonomik ve sosyal anlamda yoksunluk içinde olan ailelerde, çocukların suça yönelmelerini teşvik eden olumsuz koşullar mevcuttur. Bal (2004), suç davranışının temel nedeni olarak yoksulluğu göstermekte, diğer bütün nedenlerin bu bağımsız değişken etrafında toplandığını vurgulamaktadır. Açlık sınırlarında hayatta kalmaya çalışan ailelerde çocukların, yetişkinlere ve topluma karşı tepki olarak suç davranışını geliştirdiğini ifade etmektedir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik

çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 4,52$, $p < .05$]. Öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olduğuna alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x} = 3,88$), yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x} = 3,26$) göre daha fazla katılmaktadır. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okulların teknolojik düzeylerinde farklılıklar olması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 3,62$, $p < .05$]. Okulların teknolojik düzeylerinde farklılıklar olduğuna orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x} = 4,19$), alt sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x} = 3,69$) göre daha fazla katılmaktadır. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, toplumun eğitim düzeyinin düşmesi konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 4,69$, $p < .05$]. Toplumun eğitim düzeyinin düştüğüne, alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x} = 4,07$), orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x} = 3,60$) ile yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x} = 3,51$) göre daha fazla katılmaktadır. Yine aynı şekilde alt sosyo-ekonomik çevrede görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin diğer çevrelerdeki öğretmenlerden farklı olmasının, eğitim düzeyi düşük öğrenci ailelerini ve ait oldukları çevreyi yakından gözlemlemeleri sonucunda ortaya çıkmasının olası olabileceği düşünülebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmıyor olması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 4,90$, $p < .05$]. Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmadığına; alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x} = 3,69$), yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x} = 3,07$) göre daha fazla katılmaktadır. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, ders araç ve gereçlerinin yetersiz olması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 12,3$, $p < .05$]. Ders araç ve gereçlerinin yetersiz olduğuna; alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x} = 3,47$) ile orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x} = 3,66$), yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x} = 2,81$) göre daha fazla katılmaktadır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, sınıfların çok kalabalık olması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 20,7$, $p < .05$]. Sınıfların çok kalabalık olduğuna; alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x} = 3,73$) ile orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x} = 3,58$),

yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=2,43$) göre daha fazla katılmaktadır. Bu durumun sebepleri olarak, büyük şehirlere göç, çarpık yapılaşma, çok çocukluluk gösterilebilir. Doğal olarak yüksek sosyo-ekonomik çevrelerde bu faktörlere pek rastlanmaması, okulların fiziki şartları ile birlikte sınıf mevcutlarının da arzu edilen seviyelerde olmasına neden olduğu düşünülmektedir. Yavuzer (1988), yaptığı bir araştırmada suçlu çocukların % 27'sinin göç eden çocuklar olduğunu, 1971 yılında yapılan bir başka araştırmaya göre de 1181 suçlu çocuğun % 59'unun da gecekonduda yaşadığını belirtmektedir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, eğitimin özelleştirilmesi yönünde izlenen politikalar ve özel okullara teşviklerin artması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)}=8,16, p<.05$]. Eğitimin özelleştirilmesi yönünde politikalar izlendiğine ve özel okullara teşviklerin artmış olmasına; alt ve orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,65$), yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=2,81$) göre daha fazla katılmaktadır. Bu sonucu, alt sosyo ekonomik çevre okullarında görevli öğretmenlerin özelleştirme yönündeki politikalardan daha fazla etkilenmeleri ve bu durumu daha yakından gözlemlmeleri ile yorumlayabiliriz. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, aile-okul işbirliğinin zayıf olması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)}=5,43, p<.05$]. Aile-okul işbirliğinin zayıf olduğuna; alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=4,05$), yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=3,43$) göre daha fazla katılmaktadır. Burada, yüksek sosyo-ekonomik çevrede aile-okul etkileşiminin daha çok olduğu şeklinde bir yorum yapılabilir. Bunu da ailelerin eğitimden beklentileri ile ilişkilendirebiliriz.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, ailelerin çocuklarına karşı şiddet kullanmaları konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)}=9,13, p<.05$]. Ailelerin çocuklarına karşı şiddet kullandıklarına; alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=4,07$), orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,47$) ile yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=3,43$) göre daha fazla katılmaktadır. Aile içi şiddetin önemli nedenlerinden birinin ekonomik olduğu

iddiaları dikkate alındığında alt sosyo-ekonomik çevrede ailelerin bu problemlerini çocuklarına yansıttıkları değerlendirilmektedir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okullarda katılım sorunu olması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 5,38, p < .05$]. Okullarda katılım sorunu olduğuna; alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,73$) ile orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,79$), yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=3,28$) göre daha fazla katılmaktadır. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, okulların fiziki şartlarının kötü olması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 6,52, p < .05$]. Okulların fiziki şartlarının kötü olduğuna; alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,90$), yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=3,18$) göre daha fazla katılmaktadır. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 7,81, p < .05$]. Yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olduğuna; alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,69$), orta sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,11$) ile yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=2,92$) göre daha fazla katılmaktadır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, rehberlik hizmetinin yetersiz olması konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 7,65, p < .05$]. Rehberlik hizmetinin yetersiz olduğuna; alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,50$), yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=2,67$) göre daha fazla katılmaktadır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin, öğrenci başarısızlığı konusundaki görüşleri, okulların sosyo-ekonomik çevreleri ile anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-177)} = 4,07, p < .05$]. Öğrenci başarısızlığının güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynak olduğuna; alt sosyo-ekonomik çevre ($\bar{x}=3,49$), yüksek sosyo-ekonomik çevreye ($\bar{x}=2,95$) göre daha fazla katılmaktadır. Çünkü alt sosyo-ekonomik çevrede başarısızlığı tehdit eden faktörlerin çok olması ve bunu gözlemleyen öğretmenlerin görüşlerinin de farklı olacağı düşünülmektedir. Yoksul bölgelerdeki öğrencilerin okul dışı eğitim seçeneklerinin olmayışı da bu kapsamda değerlendirilebilir.

Çizelge 17. Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara Ait Görüşlerinin Karşılaştırılması (Varyans Analizi Sonuçları)

Görüşler	Sosyo-Ekonomik Çevre	N	$\bar{X}$	S	sd	F	P	Anlamlı Fark (Tukey Testi)
33. Eğitime genel bütçeden ayrılan parasal kaynağın az olması	Alt	53	4,39	,79	2 177	2,87	,059	
	Orta	63	4,36	1,00				
	Yüksek	64	4,00	1,18				
	Toplam	180	4,24	1,02				
34. Ailelerin gelir dağılımlarında uçurumun olması	Alt	53	4,20	,79	2 177	4,07	,019*	Yüksek ile
	Orta	63	3,92	1,14				
	Yüksek	64	3,60	1,34				Alt ile
	Toplam	180	3,89	1,15				
35. Öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olması	Alt	53	3,88	,86	2 177	4,52	,012*	Yüksek ile
	Orta	63	3,68	1,11				
	Yüksek	64	3,26	1,35				Alt ile
	Toplam	180	3,59	1,17				
36. Okulların teknolojik düzeylerindeki farklılıklar	Alt	53	3,69	,99	2 177	3,62	,029*	Orta ile
	Orta	63	4,19	,98				Alt ile
	Yüksek	64	3,75	1,29				
	Toplam	180	3,88	1,12				
37. Nitelikli öğretmen yetiştirmede gerileme	Alt	53	3,98	,93	2 177	2,54	,082	
	Orta	63	3,58	1,36				
	Yüksek	64	3,48	1,32				
	Toplam	180	3,66	1,24				
38. Toplumsal eğitim düzeyinin düşmesi	Alt	53	4,07	,54	2 177	4,69	,010**	
	Orta	63	3,60	1,14				Alt ile
	Yüksek	64	3,51	1,23				Alt ile
	Toplam	180	3,71	1,06				
39. Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmıyor olması	Alt	53	3,69	,84	2 177	4,90	,008**	Yüksek ile
	Orta	63	3,41	1,14				
	Yüksek	64	3,07	1,15				Alt ile
	Toplam	180	3,37	1,09				

40. Ders araç ve gereçlerinin yetersiz olması	Alt	53	3,47	,77	2 177	12,3	,000**	
	Orta	63	3,66	1,07				Yüksek ile
	Yüksek	64	2,81	1,11				Orta ile
	Toplam	180	3,30	1,07				
41. Sınıfların çok kalabalık olması	Alt	53	3,73	,88	2 177	20,7 6	,000**	Yüksek ile
	Orta	63	3,58	1,27				Yüksek ile
	Yüksek	64	2,43	1,39				
	Toplam	180	3,22	1,34				
42. Eğitimin özelleştirilmesi yönünde izlenen politikalar ve özel okullara teşviklerin artması	Alt	53	3,24	,78	2 177	8,16 7	,000**	
	Orta	63	3,65	1,10				Yüksek ile
	Yüksek	64	2,81	1,45				Orta ile
	Toplam	180	3,23	1,21				
43. Büyük kentlerde okullar arası eşitsizliklerin derinleşmesi	Alt	53	4,15	,69	2 177	1,21	,299	
	Orta	63	3,96	1,01				
	Yüksek	64	3,87	1,09				
	Toplam	180	3,98	,96				
44. Aile içindeki huzursuzluklar	Alt	53	3,86	,62	2 177	,50	,603	
	Orta	63	3,90	,91				
	Yüksek	64	3,75	1,06				
	Toplam	180	3,83	,89				
45. Aile-okul işbirliğinin zayıf olması	Alt	53	4,05	,71	2 177	5,43	,005**	Yüksek ile
	Orta	63	3,73	1,05				
	Yüksek	64	3,43	1,16				Alt ile
	Toplam	180	3,72	1,03				
46. Ailelerin çocuklarına karşı şiddet kullanmaları	Alt	53	4,07	,75	2 177	9,13	,000**	Alt ile
	Orta	63	3,47	,93				Alt ile
	Yüksek	64	3,43	,94				
	Toplam	180	3,63	,92				
47. Görsel ve yazılı basının sürekli şiddet içeren yayın yapması	Alt	53	4,22	,97	2 177	,37	,687	
	Orta	63	4,38	,88				
	Yüksek	64	4,29	1,01				
	Toplam	180	4,30	,95				
48. Sosyal politikaların (eğitim, sağlık, sosyal güvenlik) arka planda kalması	Alt	53	3,86	,92	2 177	1,92	,148	
	Orta	63	4,00	,89				
	Yüksek	64	4,20	,97				
	Toplam	180	4,03	,93				

49. Eğitimde eşitsizliklerin olması	Alt	53	4,03	,78	2 177	,14	,864	
	Orta	63	4,12	,92				
	Yüksek	64	4,09	,93				
	Toplam	180	4,08	,88				
50. Okullarda katılım sorunu olması	Alt	53	3,73	,71	2 177	5,38	,005**	Yüksek ile
	Orta	63	3,79	,98				Yüksek ile
	Yüksek	64	3,28	1,09				
	Toplam	180	3,59	,97				
51. Okulların fiziki şartlarının kötü olması	Alt	53	3,90	,90	2 177	6,52	,002**	Yüksek ile
	Orta	63	3,61	1,12				
	Yüksek	64	3,18	1,18				Alt ile
	Toplam	180	3,55	1,12				
52. Yönetici-öğretmen işbirliğinin zayıf olması	Alt	53	3,69	1,03	2 177	7,81	,001**	
	Orta	63	3,11	1,19				Alt ile
	Yüksek	64	2,92	1,02				Alt ile
	Toplam	180	3,21	1,12				
53. Öğrenci başarısızlığı	Alt	53	3,49	,77	2 177	4,07	,019*	Yüksek ile
	Orta	63	3,26	1,15				
	Yüksek	64	2,95	1,07				Alt ile
	Toplam	180	3,22	1,04				
54. Rehberlik hizmetinin yetersiz olması	Alt	53	3,50	,95	2 177	7,65	001**	Yüksek ile
	Orta	63	3,03	1,26				
	Yüksek	64	2,67	1,18				Alt ile
	Toplam	180	3,04	1,19				
55. Tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması	Alt	53	2,47	,84	2 177	1,09	,336	
	Orta	63	2,55	1,36				
	Yüksek	64	2,81	1,56				
	Toplam	180	2,62	1,31				

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma amacıyla ilişkili olarak anketlerle okul yöneticisi ve öğretmenlerden toplanan nicel verilerle ulaşılan sonuçlar ve araştırmacının önerileri yer almaktadır.

5.1. SONUÇLAR

Araştırmanın alt problemleriyle ilişkili olarak araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır:

5.1.1. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin, İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Olaylara İlişkin Görüşleri Konusundaki Sonuçlar

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarda varolma durumuna ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan sonuçlar şunlar olmuştur:

1. Öğrencilerin, öğretmenleri tarafından bedensel, duygusal ve cinsel istismara uğramaları söz konusu değildir. Öğrencilerin birbirlerine karşı bedensel, duygusal, sözel ve cinsel tacizkar davranışların yaşandığı görülmektedir.
2. Öğretmenlere göre, okullarında öldürme ve intihar olayları genellikle yaşanmamaktadır.
3. Öğrencilerin okullarında meydana gelebilecek kazalara karşı sosyal güvencelerinin olmadığı düşünülmektedir..
4. Öğretmenler, okullarında tutarsız yönetim uygulamaları ve cezalandırıcı yönetim uygulamaları olduğunu, öğretmenlerin cezalandırıcı davranışlarına ise pek rastlanmadığını düşünmektedirler.

5. Okullar çevreden gelebilecek tehlikelere açıktır ve öğrencilerin okula gidiş ve dönüşleri çeteler yüzünden yeterince güvenli değildir.
6. Öğretmenler, okullarında ilkyardım konusunda bilgili/becerili personel olmadığını düşünmektedirler.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklara ait görüşlerinden ortaya çıkan sonuçlar ise şunlar olmuştur:

1. Yönetici ve öğretmenlere göre genel bütçeden eğitime ayrılan parasal kaynak çok azdır.
2. Görsel-yazılı basının sürekli şiddet içeren yayınlar yaptığı ve bundan öğrencilerin dolayısıyla eğitimciler ve ailelerin de etkilendiği düşünülmektedir.
3. Öğretmenlere göre, ailelerin gelirleri arasında büyük farklılık vardır ve bu durumdan öğrencilerin olumsuz etkilendiği düşünülmektedir.
4. Okulların fiziki şartları çok kötü olduğu ve okulların teknolojik düzeylerinde de farklılıklar olduğu düşünülmektedir.
5. Öğretmenlere göre toplumun eğitim düzeyi düşmektedir ve okullarda katılım sorunu vardır.
6. Aile içinde huzursuzlukların yaşandığı ve öğrenciler üzerinde olumsuz yansımalarının görüldüğü düşünülmektedir.

5.1.2. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin, İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okullarında Varolma Durumuna İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet, Eğitim, Kıdem ve Okulların Sosyo-Ekonomik Düzey Durumlarına İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında varolma durumuna ilişkin görüşleri **cinsiyete** göre incelenmiş ve buna göre, sadece “Okulların bir güvenlik

programının olmaması” görüşünde cinsiyetlere göre farklılık bulunmuştur. Erkek öğretmenler okullarının güvenlik programının olmadığına ilişkin görüşe, kadın öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Diğer maddelerde ise cinsiyete göre belirtilen görüşler arasında farklılık yoktur.

Yönetici ve öğretmenlerin **eğitim durumuna** göre ise; Yaralanma ve yiyecek zehirlenmesi olaylarının yaşanması, ilkyardım konusunda yeterli donanıma sahip olunmaması ve ilkyardım konusunda yeterince bilgili/becerili personelin bulunmaması ve çevreden gelebilecek tehlikelere karşı açık olunması konularında yüksek lisans mezunu öğretmenler; lisans mezunu ve ön lisans mezunu öğretmenlere göre daha fazla katılım göstermiştir.

Yüksek lisans mezunlarının, lisans ve ön lisans mezunlarından farklı düşünmelerinin nedeni eğitim düzeyleri ile ilişkilendirilebilir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında varolma durumuna ilişkin görüşleri **kıdeme** göre incelenmiş ve buna göre, öğretmenlerin mesleki kıdemi azaldıkça maddelere katılımları daha fazla olmuştur.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin ilköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olan etkenlerin okullarında varolma durumuna ilişkin görüşleri **Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeyine** göre incelenmiş ve **bütün maddelerde anlamlı farklılık olduğu** görülmüştür. **Sadece;** “Öğrencilerin okulumuzda meydana gelebilecek kazalara karşı sağlık sigortalarının olmaması” görüşünde; tüm sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda görevli yönetici ve öğretmenler tarafından belirtilen görüşler arasında **farklılık olmadığı** tespit edilmiştir. Tüm sosyo-ekonomik düzey gruplarında yer alan okullarda öğrencilerin kazalara karşı sosyal güvenceleri yoktur. Bu sonuç, her sosyo-ekonomik çevredeki okulda görevli yönetici ve öğretmenler tarafından bu konunun genel kabul görmüş olmasına ve çoğunluk tarafından da eksikliğin hissedildiği önemli bir konu olması ile yorumlanmıştır. Okul çevresinin sosyo-ekonomik düzeyi düştükçe okulların da buna paralel olarak çevresel ve finansal sorunlar yaşadıkları değerlendirilmektedir.

5.1.3. Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin İlköğretim Okullarında Yaşanan Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklara Ait Görüşlerinin Cinsiyet, Eğitim, Kıdem ve Okulların Sosyo-Ekonomik Düzey Durumlarına İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklara ait görüşleri **cinsiyete** göre incelenmiş ve sonucunda; aile-okul işbirliğinin zayıf olması, okulların fiziki şartlarının kötü olması, rehberlik hizmetinin yetersiz olması, tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması konularında cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin **eğitim durumuna** göre görüşleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Sadece; öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olması konusundaki görüşe yüksek lisans mezunu öğretmenler, hem lisans mezunu öğretmenlere, hem de ön lisans mezunu öğretmenlere göre daha fazla katılmıştır. Öğretmenlerin eğitim düzeyleri yükseldikçe yaşam standartlarının da yükseldiği, dolayısıyla hayattan beklentileri de değişmektedir şeklinde bir değerlendirme yapılabilir. Yine benzer şekilde yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olması konusundaki görüşe de yüksek lisans mezunu öğretmenler, ön lisans mezunu öğretmenlere göre anlamlı bir farklılıkla daha fazla katılım göstermiştir. Ön lisans mezunu öğretmenlerin yaş ortalaması yüksek lisans mezunlarından daha yüksektir. Okul yöneticilerinin de genellikle ileri yaş gruplarında oldukları düşünülürse, ön lisans mezunları ile okul yöneticilerinin daha rahat iletişim kurabildikleri değerlendirilmektedir.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynaklara ait görüşleri **kıdeme** göre incelenmiş ve burada da öğretmenlerin mesleki kıdemi azaldıkça maddelere katılımları daha fazla olmuştur.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin görüşleri **okulların sosyo-ekonomik düzeyine** göre incelenmiş ve sonuç olarak; **8 maddede** (eğitime ayrılan parasal kaynağın az olması, nitelikli öğretmen yetiştirmede gerileme,

büyük kentlerde okullar arası eşitsizliklerin derinleşmesi, aile içindeki huzursuzluklar, görsel ve yazılı basının sürekli şiddet içeren yayın yapması, sosyal politikaların (eğitim, sağlık, sosyal güvenlik) arka planda kalması, eğitimde eşitsizliklerin olması, tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması) **tüm sosyo-ekonomik düzeylerde görüşler birbirine benzemektedir ve anlamlı bir farklılık yoktur.** Bu maddelere bakıldığında günümüzde yaşanan temel sorunlar ile ilgili oldukları ve görsel-yazılı basınla da sıkça gündemde yerini alan problemleri içerdikleri görülmektedir. Görüşler arasında **farklılığın olduğu** maddelere bakıldığında, **alt sosyo-ekonomik çevre;** ailelerin gelir dağılımlarında uçurumun olduğuna, öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olduğuna, eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmadığına, aile-okul işbirliğinin zayıf olduğuna, okulların fiziki şartlarının kötü olduğuna, öğrenci başarısızlığının güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynak olduğuna, rehberlik hizmetinin yetersiz olduğuna ilişkin görüşler **yüksek sosyo-ekonomik çevreye** göre daha fazla görülmektedir. **Alt sosyo-ekonomik çevre;** toplumun eğitim düzeyinin düştüğüne, ailelerin çocuklarına karşı şiddet kullandıklarına ve yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olduğuna ilişkin görüşlere ise **orta sosyo-ekonomik çevre** ile **yüksek sosyo-ekonomik çevreye** göre daha fazla katılmıştır. **Alt sosyo-ekonomik çevre** ile **orta sosyo-ekonomik çevre;** Ders araç ve gereçlerinin yetersiz olduğuna, sınıfların çok kalabalık olduğuna ve okullarda katılım sorunu olduğuna ilişkin görüşlere **yüksek sosyo-ekonomik çevreye** göre daha fazla katılmıştır. Son olarak **orta sosyo-ekonomik çevre;** okulların teknolojik düzeylerinde farklılıklar olduğuna **alt sosyo-ekonomik çevreye göre,** eğitimin özelleştirilmesi yönünde politikalar izlendiğine ve özel okullara teşviklerin artmış olması görüşüne ise **yüksek sosyo-ekonomik çevreye** göre daha fazla katılım göstermiştir.

Okul çevresinin sosyo-ekonomik düzeyi düştükçe okullarda buna paralel olarak çevresel ve finansal sorunlar görülmektedir. Toplumun sorunlarından okullar da etkilenmektedir. Ailelerin, okul ve öğretmenlerin sorunları eğitimin amacına ulaşmasını engellemektedir. Çocuklar aynı zamanda görsel ve yazılı basının ve çevresel etkenlerin de olumsuz etkilerine maruz kalmaktadır.

5.2. ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarına göre bazı öneriler geliştirilmiştir. Bu bölümde, araştırma amacıyla ilişkili olarak belirlenen öneriler alt başlıklar halinde yer almaktadır. Bunlar:

5. 2. 1. Milli Eğitim Bakanlığına İlişkin Öneriler

Çocuğun sağlıklı gelişiminde temel amaç onun fiziksel, zihinsel yönden olduğu kadar sosyal ve duygusal yönden de ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Çözüm aileden başlanabilir. Okul-aile birliklerinin ve üyelerinin sorumlulukları genişletilebilir. Okul-çevre ve özellikle aile iş birliğinin önemi ve geliştirilmesi için okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin çeşitli eğitimlerle bilgi ve beceri kazanmaları sağlanabilir.

Muhtaç öğrencilere tüm toplumun sahip çıkması için gerekli çalışmalar başlatılabilir. Yoksul ailelerin çocuklarına yönelik eğitim-öğrenme araç/gereç ve materyalleri ücretsiz dağıtılabilir.

Aile içi şiddetin önüne geçecek mekanizmalar oluşturulabilir, aile ve çocuk eğitim kurumları geliştirilerek yaygınlaştırılabilir. Ayrıca davranış bozuklukları sergileyen çocuklara, psikolojik destek verilebilir, bunun için de gerekli maddi olanaklar seferber edilebilir.

Okullarda yaşanan şiddet olayları hem psikolojik, hem de sosyolojik bir sorun olarak ele alınabilir. Yaz aylarında öğretmenlerle öğrencilerin birlikte çalışacağı sosyal sorumluluk projeleri uygulanabilir.

Eğitim ve öğretim kurumlarının programlarına şiddetin önlenmesine yönelik duyarlılık artırıcı ve medya okur-yazarlığını geliştirici yönde dersler konulabilir. Bunlar hayata geçirilerek, aile-okul işbirliği daha etkin bir şekilde gerçekleştirilebilir.

Göç eden ailelerin çocuklarının yeni toplumsal çevrelerine uyum sağlamaları için gerekli psikolojik destek sağlanabilir.

Milli eğitimin temel amacı olan milli, manevi, ahlaki, kültürel ve evrensel değerlerin çocuklara özümsetilebilmesi için okuldaki denetimler sıklaştırılabilir.

Yazılı ve görsel basının öğrencileri tahrik eden yayınlarını önleyici tedbirler alınabilir. Televizyonlarda eğitim programlarının sayısının artırılması için çalışma başlatılabilir.

Kriz ve problem durumunda ailelerin kolaylıkla yardım alabilecekleri "aile danışma merkezleri" kurulabilir, telefon hizmeti sunulabilir.

5. 2. 2. Okul Yönetimleri İçin Öneriler

Okul etkinliklerinin anlamlı olmasında okul idaresi ve öğretmenin velilerle işbirliği yapmasının önemi büyüktür. Ancak bu halkaya öğrenci de dahil edilebilir. Okul yönetimleri ailelerle çok sıkı işbirliği içinde olmalıdır. Bu yüzden okul-aile, aile-öğretmen, öğrenci-öğretmen işbirliği artırılabilir. Ailelerin çeşitli etkinliklerden, çocuklarının okuldaki performansından haberdar edilmesi sağlanabilir.

Okul yöneticileri erken uyarı işaretlerini bilmeli ve potansiyel şiddet oluşturacak davranışları fark ederek, bu işaretleri gösteren çocukları teşhis edebilir. Yöneticiler içinde bulundukları toplumsal çevreyi iyi analiz edebilmelidir. Riskli davranış gösteren çocuklar için erken müdahale yöntemleri geliştirilebilir.

Okuldaki bütün çocukları koruyacak biçimde bir önleme planı geliştirilip, krize müdahale planı yapılmalıdır. Ani gelen travmalara karşı nasıl hareket edilmesi, şiddet davranışı karşısında nelerin nasıl yapılması gerektiği bu planda bulundurulabilir.

Şiddeti önlemede; şiddeti yapan, şiddete maruz kalan ve olaya tanık olanların şiddet ve nedenleriyle ilgili görüş ve önerileri de dikkate alınabilir.

Okullarımızı son yıllarda oldukça rahatsız eden şiddet ve çeteleşme olgusunun önüne geçmek için suç ve ceza kavramı üzerine bilgilendirici, eğitici, açıklayıcı etkinlikler düzenlenebilir. Öğretmenlere okul güvenliği konusunda eğitici seminerler düzenlenebilir.

Öğrencilerin okul içinde kendilerini ifade edebileceği ortam oluşturulabilir. Kararlara katılabilecekleri okul öğrenci birliği, öğrenci meclisi gibi organlar oluşturulabilir.

5. 2. 3. Öğretmenlere Yönelik Öneriler

Öğretmenler çocuğun gelişimsel özelliklerini ve kaygı düzeyinin temel özelliklerini bilmeli ve iyi bir gözlemci olmalıdırlar. Kaygı düzeyi yüksek olan çocukları belirlemeli ve hem bu çocuklar hem de aileleri rehberlik hizmetinden yararlanmalı, çocukların ilerdeki davranışları ve başarı durumları incelenmelidir.

Çocuğun okul içinde kendisini ifade edebileceği ortam oluşturulmalıdır. Ruhsal rahatsızlığı olan çocuklar belirlenip, okul yönetimine bu husus ulaştırılabilir.

Öğrencilere derslerde alkol, uyuşturucu ve sigara kullanımının zararları, şiddet ve çeteleşme konularında bilgilendirici, eğitici konular işlenebilir.

Öğretmenler öğrenciler ile bilgilendirici diyaloglara girebilmelidir.

5. 2. 4. Öğrenciler ve Velileri İçin Öneriler

Öğrenciler zararlı alışkanlıklar ve kötü arkadaşlardan uzak kalmalıdırlar.

Aileleri ve okulları ile irtibatı kesmemeliler, olumsuz durumları okullarına ve ailelerine bildirerek kendileri çözme yoluna gitmemelidirler.

Aileler okula gelmeli, öğrenci sorunlarını paylaşmalı, öğretmen ve yöneticiler ile ortak kararlar geliştirmeli ve çocuğunun başarısı için rol almalı ve katkıda bulunmalıdır.

Çocuklar sevgi ve güven duygusu içinde yetiştirilmeye çalışılmalıdır. Kaygıyı artıracak anne-baba tutumları yerine hoş görülü ve tutarlı tutumlar sergilenmelidir.

Zararlı alışkanlıklardan çocuklar uzak tutulmalı, bu konuda iyi örnek olunmalıdır. Televizyonlarda eğitici programları izlemek için çocuklar teşvik edilmelidir. Çocukları televizyonun olumsuz etkisinden korumak amacıyla aileler televizyonu çocuklarla birlikte izlemeli, televizyon programlarını izleme konusunda seçici davranmayı çocuğuna öğretmeli, çocuğunun televizyon

karşısında geçirdiği zamana sınır koymalı, şiddet içeren programları izlemesine izin vermemelidir.

Aileler çocuklarıyla olumlu ilişkiler geliştirmeli, demokratik tutuma sahip ebeveynler olmaya çalışılmalıdır.

5. 2. 5. Sendikalar İçin Öneriler

Sendikalar okullardaki sorunlara yönelik eğitim çalışmalarını ön plana çıkarmalıdır.

Sendikalar Milli Eğitim Bakanlığı ve okullarla koordineli çalışmalıdır. Kendi aralarında da, eğitim sorunları konusunda ortak hareket etmelidirler.

5. 2. 6. Araştırmacılar İçin Öneriler

Eğitim dizilerinin senaryolarının çocukları, okulları ve aileleri nasıl etkilediğine dair araştırmalar yapılabilir.

Medyadaki şiddet haberleri ve görüntüleri konusunda araştırmalar yapılabilir.

Saldırgan çocukların aileleri üzerine çalışmalar yapılabilir.

Yoksulluğun aile üzerindeki psiko-sosyal etkilerine yönelik bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, Hasan H. (2000). "Değişme ve Yenileşme." **Ankara Üniversitesi. TC. Milli Eğitim Bakanlığı Personel İçin Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi' nce Düzenlenen Yönetici Adaylarının Eğitim Semineri Ders Notları.** Ankara, s.124-137.
- Aksoy, Hasan H.; Aksoy, N. (2003). "Okullarda Krize Müdahale Planlaması", **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, Sayı:1-2 , s.37-49.
- Aksoy, Hasan H.; Aksoy, N. (2005). Preparedness of Public Schools for Crises: A Study in Elementary Schools of Ankara/Turkey, **International Perspectives on Education and Training.** (Edited by John Kelvyn Richards). ATINER, Athens, Greece, p.539-552.
- Albanese, Jay, S. (1985). Dealing with Delinquency: **An Investigation of Juvenile Justice.** New York: University Press of America.
- Alıç, Mehmet, (2002). "Eğitim Örgütleri Nasıl Değişmelidir", **Eğitim ve Bilim Dergisi**, sayı: 86, cilt:25, s. 12-17.
- Alisinanoğlu, F., Ulutaş, İ. (1999). "Çocuklarda Kaygı ve Bunu Etkileyen Faktörler", **Milli Eğitim Dergisi**, sayı:145, s.15-19.
- Altun (Akbaba), Sadegül. (2001). "Kaos ve Yönetim", **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi.** Sayı: 28, s.451-469.
- Aral, Neriman. (1997). "**Fiziksel İstismar ve Çocuk**", Tekışık Veb Ofset Tesisleri, Ankara.
- Aydın, M. (2000). "**Eğitim Yönetimi**", Ankara, Hatiboğlu Yayıncılık.
- Aytaç, T. (2000). "**Okul Merkezli Yönetim**", Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Bal, Hüseyin. (2004). "**Çocuk Suçluluğu (Kavramlar, Kuramlar, Saha Çalışmaları)**", Isparta, Fakülte Kitabevi.
- Barhan, Ali. (2001). "İlköğretim Okullarında Öğrenci Güvenliğinin Sağlanması", **Yayınlanmamış Y.Lisans Tezi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu (1998). "**Aile içinde ve Toplumsal Alanda Şiddet**", Ankara.

- Bayhan, Vehbi. (1997). "Türkiye'de İç göçler ve Anomik Kentleşme", **Toplum ve Göç:II. Ulusal Sosyoloji Kongresi, 1996, Mersin**, Ankara, DİE-Sosyoloji Derneği Yayını.
- Bertie Everard; Geoffrey Morris. (1990). "**Effective School Management**", Poul Chapman Publishing. Ltd., London.
- Briges , Frede; Hawkins, Russell. (1997). "**Child Protection**", Australia: Allen Unwin Pty Ltd.
- Bryk, A.S., Schneider, B. (2002). "**Trust in schools: A core resource for improvement**", New York, NY: Russell Sage Foundation.
- Bursalıoğlu, Z. (2000). "**Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**", Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Büyüköztürk, Şener. (2002). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi Elkitabı**, Ankara, Pegem-A Yayıncılık.
- Can, Halil. (2002). "**Organizasyon ve Yönetim**", Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 6.Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Demirbaş, Timur. (2001). **Kriminoloji**, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Demirtaş, Hasan. (2000). "Kriz Yönetimi", **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**, Sayı: 23, s. 353-373.
- Donnellan, Craig. (1996). "**What are Children's Rights?**", Cambridge: Independence.
- Dökmen, Üstün. (2000). "**Varolmak, Gelişmek, Uzlaşmak**", İstanbul: Sistem Yayıncılık, s.51.
- Dönmez, B. (2001). "Okul güvenliği sorunu ve okul yöneticisinin rolü", **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**, s.63-74.
- Dönmezer, Sulhi. (1994). **Kriminoloji**, İstanbul, Beta Yayınları.
- Durmuş, Emine. (2006). "Liseli: Okulda Şiddet Engellenemez", **Radikal Gazetesi**, 24 Mayıs.
- Eke, C. Yılmazçetin. (2004). "İstanbul'daki Okullarda Suç ve Şiddetin Yaygınlığı", **Okullarda Suç ve Suçu Önleme Kılavuzu**, İstanbul.

- Girgin, Günseli. (1990). "Farklı Sosyo Ekonomik Kesimden 13-15 Yaş Grubu Öğrencilerde Kaygı Alanları ve Kaygı Düzeylerinin Başarıyla İlişkisi" **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Graham, J. ve T. Bennett. (1995). **Crime Prevention in EU and North America**, Finland, Academic Bookstore.
- Güven, M. (2002). "Okul güvenliğinde psikolojik danışmanların rolü ve görevleri", **Eğitim Araştırmaları**, 9, s.67-72.
- Heseltine, Peter. (1995). **Safety in Physchical Education**. London. Her Majesty's Stationary Office.
- Hussey, David. (1998). **Değişim Yönetimi**. , İstanbul :Timaş Yayınları.
- Işık, Halil. (2004). "Okul Güvenliği: Kavramsal Bir Çözümleme". **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:164.
- İçli, Tülin. (2001). **Kriminoloji**, Ankara, Bizim Büro Basımevi.
- James, Jennifer. (1997). **Gelecek Zamanda Düşünmek**. İstanbul: Boyner Yayınları.
- Karasar, Niyazi. (2004). **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, Niyazi. (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılınç, Aysun(0ğuz). (2001). "Okul Yöneticilerinin Öğrencilerin Korku, Kaygı ve Varoluşsal Sorularını Algılama Düzeyleri", **Yayınlanmamış Y.Lisans Tezi**, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Koçel, Tamer. (1999). **İşletme Yöneticiliği**, İstanbul:Beta Yayınları.
- Koçel, Tamer. (1993). "İşletmelerde Kriz Durumlarında Yönetim Uygulamaları", **Zaman Yönetimi ve Kriz Yönetimi Semineri**, TÜSSİDE, Gebze,26-28 Mayıs, s.1-3.
- Kolay, Yakup. (2004). "Okul-Aile İş Birliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi", **Mili Eğitim Dergisi**, Sayı: 164.
- Lewick, R.J., Mcallister D.J. (1998). **Trust and Distrust**, New Relationships and Realities, Academy of Management Rewiew, 23, 438-458.

- Levin, Benjamin. (2006). "Asıl odak daima öğrenciler", **Milliyet Gazetesi**, 06 Nisan.
- Lunenburg, C. Fred; Ornstein, Allan C. (1992). **Educational Administration**. Wadsworth Publishing Company, California, s. 217.
- Mangır, Mine. (1992). **Ankara Kalaba Çocuk İslahevinde Bulunan Suça Yönelmiş Çocukların İşledikleri Suç Türleri ile Uyum Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi**, Ankara, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları.
- Mishra, J., Morrissey, M.A. (1990). **Trust in Employee/Employer Relationships**, A. Survey of West Michang Managers. Puplic Personel influence employee citizenship behavior? Academy of Management Journal; 41, 351-357
- Oktay, Ayla. (2001). "21.Yüzyılda Yeni Eğilimler ve Eğitim", **21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi**. İstanbul, Sedar Yayıncılık.
- Owens, G. Robert. (1987). **Organizational Behaviour in Education**. Prentice- Hall, Inc, New Jarsey, p.84.
- Özden, Yüksel. (1999). **Eğitimde Dönüşüm, Eğitimde Yeni Değerler**. Ankara, Pegem Yayıncılık, 2.Baskı.
- Pehlivan, İ. (2000). **Okul-Çevre İlişkileri**, Yönetici Adaylarının Eğitimi Ders Notları, Ankara :Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Rosen, H.Robert. (1998). **İnsan Yönetimi**. (Çev. Gündüz Bulut), İstanbul:MESS Yayınları.
- Rosenblatt, Z., Peled, D. (2002). "**School Ethical Climate and Parental Involvement**", Journal of Educational Administration, 40, 4, 349-367.
- Sevük, Handan Yokuş. (1998). **Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu ile Mücadelede Kurumsal Yaklaşım**, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Sezgin, Ferudun. (2004). "Kriz Yönetimi". **Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı:36, s.181-194.
- Shockley, Zabalak P., Ellis, K., Wirogard, G. (2000). Organizational trust, What it means, why it matters, **Organizational Devolopment Journal**; 18,35-48

- Slater, Robert. (2000). “**Jack Welch ve General Electric’in Yolu Efsane GEO’nun Yönetim Anlayışı ve Liderlik Sırları**”. (Çev. Türkan Arıkan, Saadet Özkal), İstanbul, Literatür Yayıncılık.
- Sprague, J., Walker, H., Golly, A., White, K., Myers, D., Shannon, T. (2001). Translating research into effective practice: The effects of a universal staff and student intervention on indicators of discipline and school safety, **Education and Treatment of Children**, 24(4), 495-511.
- Stock, Barry. (1991). **Health and Safety In Schools**. Surrey: Croner Publications Ltd.
- TDK. (1998). “**Türk Dil Kurumu Okul Sözlüğü**”, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım Evi, s.1393.
- Temelli, Sezai. [2004] “1990’lardan Günümüze Bütçelerde Eğitim Harcamaları Üzerine Bir Değerlendirme”. **Eğitim Bilim Toplum**. Cilt 1, Sayı 1, Kış Sayısı, s. 21-29.
- Tıngır, Emel. (2002). “İşletmelerde Kriz Yönetimi ve Uygulamaya İlişkin Bir Model Önerisi”, **Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi**. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Töremen, Fatih. (2002). “Okullarda Sosyal Sermaye: Kavramsal Bir Çözümleme”, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi**, Pegem Yayıncılık, Sayı: 32.
- Tschannen-Moran, M., Hoy, W.K. (1998). “Trust in schools: A conceptual and empirical analysis”. **Journal of Educational Administration**, 36(3/4), 334–352.
- Tuna, Muharrem. (1997). “Otel İşletmelerinde Kriz Yönetimi ve Yöneticilerin Krizlere İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi”, **Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tüfekçi, Tuncer. (2005). “Ankara Jandarma Çocuk Merkezine Suç İsnadıyla Getirilen Çocuklar Üzerine Sosyo-Kültürel Bir Araştırma”, **Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi**, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tural, Nejla K. (2003). “Eşitsizlik için ölçü gerek”. **Radikal Gazetesi**, 29 Mayıs.

- Tural, Nejla K. (2006). “Okul Kültürü İçinde Şiddet”, **Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu**, 20-21 Mayıs.
- Tural, Nejla K. (2006). “Özele hizmet görev değil”. **Milliyet Gazetesi**, 29 Mart.
- Tutar, Hasan. (2000). “**Kriz ve Stres Ortamında Yönetim**”. İstanbul:Hayat Yayınları.
- Uluğtekin, Sevdâ. (1991). **Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşması**, Ankara, Bizim Büro Basımevi.
- Ural, A., Kılıç, I. (2005). **Bilimsel Araştırma Süreci ve Spss ile Veri Analizi**. Ankara, Detay Yayıncılık.
- Ünal, Işıl. (2003). “Meclisteki Partilerin Eğitim Politikaları ve Hedefleri Üzerine Düşünceler”, **Eğitim-Bilim-Toplum Dergisi**, Sayı:1, s.43-46.
- Ünsal, Pınar. (2004). “Örgütlerde Güven Algısı”, **Kişisel Gelişimde Çağdaş Yönelimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Ankara, Eğitim ve Doktrin Komutanlığı.
- Varol, Şükriye. (1990). “Lise Son Sınıfı Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Wyatt, William. (2002). Be Prepared: Communicating in a Crisis. **State Legislatures**, 28(4), 31-35.
- Yavuzer, Haluk. (1982). **Çocuk Psikolojisi, Duygusal ve Toplumsal Gelişim**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2927.
- Yavuzer, Haluk. (1988). **Çocuk ve Suç**, İstanbul, Remzi Kitabevi.
- Yılmaz, Ercan. (2005). **Okullarda Örgütsel Güven Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması**, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Gazete Haberleri:

- “YİB0-PİO Raporu: Dayak, bit kol geziyor”, **Milliyet**, (21 Nisan 2005).
- “İşte Okullarda Şiddetin Fotoğrafı”, **Radikal**, (24 Mart2006).
- “Okullarda Çeteler Cirit Atıyor”, **Sabah**, (31 Mart 2006).
- “Şiddete Yönelmede Sorumlu Aileler”, **Milliyet**, (27 Mart 2006).
- “3 Bin Öğrenci Şiddete Karıştı”, **Radikal**, (28 Nisan 2006).
- “İki Çocuktan Biri ‘Taciz Var’ Diyor”, **Radikal**, (25 Ağustos 2005).
- “Dört Öğrenciden Biri Tacize Uğradı”, **Radikal**, (26 Eylül, 2005).
- “Servis Araçları ve Tehlike Çanları” , **Sabah**, (24 Haziran, 2005).
- “Kolejli Selin’e En Acı Okul Hatırası”, **Hürriyet** ,(06 Aralık 2005).
- “İstanbul’da Okulda Yangın Heyecanı”, **Hürriyet**, (01Ekim 2005).
- “Park Haraç Bıçak”, **Hürriyet**, (03 Şubat 2006).
- “Kız Tuvaletinde Kanlı Teneffüs”, **Hürriyet**, (18 Şubat 2006).
- “Fenalaşan Öğrencisini Yaptığı Sedyeyle Karda Hastaneye Taşıdı” , **Hürriyet**, (16 Şubat 2006).
- “Okulu Hedef Aldılar”, **Denizli Yerel Gazetesi**, (08 Mart 2006).
- “İlköğretim Okulunda Bomba Paniği !”, **Hürriyet**, (31 Mart 2006).
- “İki Öğrenci Daha Bıçaklandı”, **Milliyet**, (03 Nisan 2006).
- “Düzce’deki Bir Okulda Cinayet”, **Radikal**, (12 Nisan 2006).
- “Üç Saldırgan Tarafından Bıçaklandı”, **Konya Yerel Gazetesi**, (30 Mart 2006).
- “Cezaevi Değil Okul”, **Milliyet**, (21 Kasım 2005).
- “Okul Morga Döndü”, **Milliyet**, (04 Eylül 2004).
- “Sıfırcı Lisenin Sırrı Dört İşlemde Gizli”, **Radikal**, (02 Mayıs 2006).
- “3 Bin Öğrenci Şiddete Karıştı”, **Radikal**, (28 Nisan 2006).
- “Okullarda Yine Bıçak Çekildi”, **Radikal**, (08 Nisan 2006).
- “Okul Tacizinde Bir Zanlı”, **Radikal**, (09 Mart 2006).

- “Öğrenciye Parayla Taciz “, **Radikal**, (09 Ocak 2006).
- “Engelli Öğrenciye Dayak İddiası”, **Radikal**, (06 Aralık 2005).
- “Okula Gelene Kimlik Sorun”, **Radikal**, (22 Ekim 2005).
- “Servisçinin Ehliyeti Yok”, **Radikal**, (15 Ekim 2005).
- “Okul Servisleri Yine Can Yaktı”, **Radikal**, (14 Ekim 2005).
- “Her 100 Öğretmenden Beşi 'Dayakçı' “, **Radikal**, (13 Ekim 2005).
- “Devlet Okulunda 'Garibanlar' Sınıfı”, **Radikal**, (15 Eylül 2005).
- “Öğretmen-Öğrenci İlişkisi Böyle Olmamalı”, **Radikal**, (03 Mayıs 2006).
- “İlkokulda Taciz: Öğrencileri Kim Korur?”, **Radikal**, (08 Mart 2006).
- “Çılgılığını Duymamışlar: Devletsiz Bir Sultan”, **Radikal**, (17 Şubat 2006).
- “Bodrum'da Okulları Karıştıran İfade”, **Radikal**, (16 Mayıs 2006).
- “Kayıp Kuzenlerin Cesetleri Bulundu”, **Radikal**, (05 Mayıs 2006).
- “Öğrencilerinin Önünde Vurdular”, **Radikal**, (23 Kasım 2005).
- “Suçun suçlusu göç”, **Sabah**, (29 Ekim 2006).

İnternet Referansları

- <http://www.psikolojikdanisman.org.tr/danismanlar>, “**GüvenliOkul**”, 20.10. 2005 tarihinde ulaşıldı.
- <http://www.bianet.org.tr>, “**Eşitsizlik Göze Battıkça Şiddet Artıyor**”, 02.12.2005 tarihinde ulaşıldı.
- <http://www.psikolog.org.tr/deprem>, Türk Psikologlar Derneği, **Deprem ve Psikoloji Etkileri**, 14.02.2006 tarihinde ulaşıldı.
- <http://www.yeniden.org.tr>, “ **Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme**”, Krize Müdahale Nedir, 29.04.2006 tarihinde ulaşıldı.

EKLER

- Ek- 1.Kader bu kez ölüm için çaldı
- Ek- 2.İstanbul'da okulda yangın heyecanı
- Ek- 3.Düzce'deki bir okulda cinayet
- Ek- 4.Kız tuvaletinde kanlı teneffüs
- Ek- 5.Okullarda yine bıçak çekildi
- Ek- 6.Engelli öğrenciye dayak iddiası
- Ek- 7. Her 100 öğretmenden beşi 'dayakçı'
- Ek- 8.Park haraç bıçak
- Ek- 9.Okulu hedef aldılar
- Ek-10.Öğretmen elinde odunla görevde!
- Ek-11.Sıfırcı lisenin sırrı dört işlemde gizli
- Ek-12.Devlet okulunda 'garibanlar' sınıfı
- Ek-13.Fenalaşan öğrencisini yaptığı sedyeyle karda hastaneye taşıdı
- Ek-14.Suçun suçlusu göç
- Ek-15.Bodrum'da okulları karıştıran ifade
- Ek-16.Cezaevi değil okul
- Ek-17.Kayıp kuzenlerin cesetleri bulundu
- Ek-18.İlköğretim okulunda bomba paniği!
- Ek-19.Okul morga döndü
- Ek-20.Öğrencilerinin önünde vurdular
- Ek-21.Öğrenciye parayla taciz
- Ek-22.Okul tacizinde bir zanlı
- Ek-23.Servisçinin ehliyeti yok
- Ek-24.Servis araçları ve tehlike çanları
- Ek-25.Okul servisleri yine can yaktı
- Ek-26.Ankara'da iki öğrenci bıçaklandı
- Ek-27.'Okula gelene kimlik sorun'
- Ek-28.Okulda, 3 kişinin saldırısına uğradı
- Ek-29.İlkokulda taciz: Öğrencileri kim korur?
- Ek-30.Yönetici ve öğretmen görüşleri anket formu
- Ek-31.Milli Eğitim Bakanlığı'nın Ankara Üniversitesi'ne anketlerin uygulanabilirliğine ilişkin izin yazısı

EKLER

EK- 1

Kader bu kez ölüm için çaldı

02/01/2004 -SABAH

İLKÖĞRETİM öğrencisi M.K, iki yıl önce trafik kazası geçirdiği Kartal Adnan Kahveci Caddesi'nde, önceki gün hayatından oldu. Okulun karşısındaki kırtasiyeciye gitmek isteyen Koç'a minibüs çarptı. Küçük kız kurtarılamadı.

Azrail aynı yerde pusuya yattı

Kalem almaya giden M'ye iki yıl önce kaza geçirip ayaklarının kırıldığı caddede minibüs çarptı. 10 yaşındaki M.hayatını kaybetti.

Kartal'daki Kurfalı Mahallesi Cumhuriyet İlköğretim Okulu 4. sınıf öğrencisi M.K yılın son günü trafik kazasında hayatını yitirdi. Okulun karşısında bulunan kırtasiyeden kalem almak için Adnan Kahveci Caddesi'nden karşıdan karşıya geçmeye çalışan küçük kız, M.G'nin kullandığı 34 UF 7266 plakalı minibüsün çarpması sonucu ağır şekilde yaralandı. Koç, sürücü Gültekin'in araçta bulunan yakınları tarafından Pendik Özel Özkan Hastanesi'ne kaldırıldı. Ameliyata alınan küçük M. doktorların müdahalesine rağmen kurtarılamayarak hayatını kaybetti. M.'nin iki yıl önce de aynı caddede kaza geçirdiği ve ayaklarının kırıldığı öğrenildi.

DERSLERİNDE BAŞARILIYDI

Derslerinde çok başarılı olan M.K'nin ölümü arkadaşlarını yasa boğdu. Küçük M.K için dün okulda tören düzenlendi. M.K 'nin tabutu başında toplanan öğrencilere konuşma yapan dayısı İ.G, 'Çocuklar ne yazık ki sizlere iyi bir gelecek hazırlayamadık. Siz bizleri değil Cumhuriyeti kuran Mustafa Kemal Atatürk'ü örnek alın. Okulun önünden geçen caddede bir trafik lambası veya set koymayarak sizleri tehlikeyle karşı karşıya bırakıyorlar' dedi. Daha sonra M.K için bir dakika saygı duruşunda bulunup İstiklal marşı okuyan arkadaşları gözyaşlarına boğuldular. Tören sırasında sürekli gözyaşı döken anne F. ile baba A.K. yakınları tarafından güçlükle teselli edildiler. Okulda yapılan törenin ardından minik M.K 'nin cenazesi toprağa verilmek üzere memleketine götürüldü. Öte yandan okulda yapılan törene katılan öğrenci velileri aynı cadde üzerinde daha önce de çok sayıda kaza olduğunu ve öğrencilerin yaralandıklarını buna rağmen yetkililerin hiçbir önlem almadıklarını söyleyerek tepkilerini dile getirdiler.

Gülcan DEMİRCİ

EK- 2

İstanbul'da okulda yangın heyecanı**01/10/2005-HÜRRİYET**

Beyoğlu'nda bir okulun akaryakıt deposunda çıkan yangın, itfaiye tarafından söndürüldü. Kasımpaşa Cezayirli Gazi Hasanpaşa İlköğretim Okulu'nun kazan dairesindeki akaryakıt deposunda, öğrencilerin sınıflara girmeye başladığı sırada yangın çıktı.

Okulda yoğun duman oluşması nedeniyle öğrenciler tahliye edilirken, durum da itfaiyeye bildirildi. Olay yerine gelen itfaiye ekipleri, kısa süreli çalışmanın ardından yangını söndürdü

EK- 3

Düzce'deki bir okulda cinayet 12 Nisan, 2006- MİLLİYET

**Duzce'de bir ilköğretim
öğrencisi sınıf arkadaşını
öldürdü**

Düzce'nin Kaynaşlı ilçesinde 14 yaşındaki bir ilköğretim öğrencisi babasına ait tabancayla sınıf arkadaşını öldürdü.

Gözüaltına alınan öğrencinin tabancayı babası tarafından kendisine hediye edilen kurusıkı tabanca zannederek evden aldığı öğrenildi.

İddiaya göre Cumhuriyet İlköğretim Okulu'nda okuyan 14 yaşındaki öğrenci, aynı yaştaki arkadaşı O.A ile oyun oynamak üzere ormanlık alana gitti. Evdeki kurusıkı zannettiği ruhsatsız tabancayı da yanına alan öğrenci kaza sonucu tetiğe bastı. Tabancadan çıkan kurşun O.A'ya isabet etti ve çocuk olay yerinde öldü.

EK- 4**Kız tuvaletinde kanlı teneffüs****18/02/2006-HÜRRİYET****Fatih KARAÇALI-Murat KİBRİTOĞLU, (DHA)****İlköğretim öğrencisi kız, teneffüste tuvalette sigara içtiğini öne sürdüğü kız arkadaşını bıçaklayarak hastanelik etti.**

ADANA'daki olay, Sıtkı Kulak İlköğretim Okulu'nda dün sabah teneffüs saatinde kızlar tuvaletinde meydana geldi. İddiaya göre, 16 yaşındaki 7'nci sınıf öğrencisi O.K., tuvalette karşılaştığı aynı yaştaki 7'nci sınıf öğrencisi Y.A.'ya, "Sen sigara içiyorsun" dedi. İçmediğini söyleyen Y.A. ile O.K. arasında tartışma çıktı. Tartışma sırasında üzerinde taşıdığı çakıyı çıkaran O.K., Y.A.'yı omuz ve bacağından bıçakladı.

Panik yaşandı

Öğrencilerin çöğllıkları üzerine öğretmenler tarafından Adana Numune Hastanesi'ne kaldırılan Y.A. ilk müdahalenin ardından doktor gözetimine alındı. Polisler tarafından Çocuk Şubesi'ne götürülen O.K.'nin ruhsal sorunları olduğu ve bıçakladığı arkadaşı Y.A. ile daha önce de başka bir nedenden tartıştığı belirlendi.

EK- 5**Okullarda yine bıçak çekildi****08/04/2006 -RADİKAL**

DHA - BURSA/KAYSERİ - Okullardaki şiddetin yeni örnekleri dün Bursa ve Kayseri'de yaşandı. Bursa'da Yavuz Selim Mahallesi'nde dün sabah okula giden lise 3. sınıf öğrencisi 18 yaşındaki M.A, okul önünde yolunu kesen, aynı okuldan geçen yıl devamsızlık nedeniyle atıldığı öğrenilen 17 yaşındaki C.G. ile tartışmaya başladı. 'Kız meselesi yüzünden' çıktığı bildirilen tartışma kavgaya dönüşünce, C.G. tarafından maket bıçağıyla karnından bıçaklanan M.A, yaralandı. M.A' nın kaldırıldığı hastaneye gelen arkadaşları, okul önündeki önlemlerin yetersiz kaldığını söyledi. M.A' nın sağlık durumunun iyi olduğu belirtilirken, kaçan C.G. polise teslim oldu. Kayseri'de ise Melikgazi Merkez Endüstri Teknik Meslek Lisesi 2'nci sınıf öğrencisi M.K., dün saat 08.00 sıralarında kimliği belirlenemeyen bir kişi tarafından okulun 200 metre uzağında göğsünden bıçaklandı. İki bıçak darbesiyle yaralanan M.K, Kayseri Eğitim ve Araştırma Hastanesi kaldırıldı. Polis, M.K.'nin kız meselesi yüzünden bıçaklandığını ileri sürdü.

EK- 6

Engelli öğrenciye dayak iddiası06/12/2005 -**RADİKAL**

RADİKAL - ANKARA - Başkentteki Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler İlköğretim Okulu'nda işitme engelli E.'nin, bir öğretmen tarafından dövüldüğü ileri sürüldü.

İddia, okulun yanından yürürken tesadüfen olaya tanık olduğunu belirten vatandaşlar B.I ve A.K tarafından gündeme getirildi. B.I ve A.K 1 Aralık'ta MEB ve Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler İlköğretim Okulu'na verdikleri dilekçelerde, öğretmen M.K.'nın öğrenci E.'yi tekme tokat dövdüğünü, kafasını duvara vurduğunu anlattı. Dayak sırasında okulun karşısındaki parkta bulunduklarını belirten B.I gördüklerini şöyle anlattı:

'Suçunu bilmeden karışmayın'

"Gürültüler üzerine bir bakayım dedim. Bir öğretmeni bahçede çocukları sıraya dizmiş, hepsine dayak atarken gördüm. Bir çocuğun ise kafasını duvara vuruyordu. 'Ne yapıyorsunuz siz?' dediğimde, 'Siz karışmayın. Ne suç işlediğini bilip bilmeden çocuğu korumaya kalkıyorsunuz' yanıtıyla karşılaştım. Bunun üzerine okul müdürüne gittik, şikâyet ettik. Gereken işlemleri yapacağını söyledi. Çocuğun işlediği suçun ne olduğunu öğrenemedim ama ne olursa olsun, dayak atılmamalı."

Ankara İl Milli Eğitim Müdürvekili Sadri İşgör, öğretmen hakkında soruşturma açıldığını söyledi. Dayak olayını Radikal gazetesinden öğrenen İşgör, okul yönetimini makamına çağırarak konuyla ilgili bilgi aldı. İşgör, öğretmen hakkında tutanak tutulduğunu ve olayın Altındağ İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bildirildiğini belirtti. İşgör, "Dayak atan öğretmen kabullenilemez. Soruşturma çerçevesinde gereği mutlaka yapılacaktır. Harekete geçmiş durumdayız" dedi.

EK- 7

Her 100 öğretmenden beşi 'dayakçı'13/10/2005 - **RADİKAL**

RADİKAL - ANKARA - Eğitim-Sen tarafından İstanbul, Ankara ve İzmir'de çalışan 3 bin öğretmenle yapılan araştırmaya göre, her 100 öğretmenden 5'i dayacı haklı buluyor, 7'si ise dayak atıp atmamaya karar veremiyor. Anket sonuçlarından çıkan dikkat çekici sonuçlar şöyle:

- Öğretmenlerin yüzde 52.6'sı öğrencilerin olumsuz davranışlarını önlemek için dayak kullanılmasına kesinlikle karşı çıkarken, 4.67'si terbiye için dayacı haklı görüyor. Öğretmenlerin yüzde 6.57'si ise dayacının haklı olup olmadığına karar veremiyor. Bazı öğretmenlerin öğrencilere karşı onur kırıcı hakaret içeren sözler kullandığını düşünen öğretmenlerin oranı ise yüzde 52'leri buluyor.
- Her 100 öğretmenden 56'sı öğretmenleri kendi branşlarında yetersiz buluyor. Öğretmenlerin mesleki yeterliliğe sahip olduğuna inananların oranı ise yüzde 35.
- Öğretmenlerin yüzde 16'sı öğrencisine özel ders vermeye hakkı olduğu düşüncesinde.
- Öğretmenlerin yüzde 62.28'i kız ve erkek öğrencilerin bir arada eğitim almalarının gelişimleri açısından önemli olduğunu düşünürken, yüzde 2.42'si karar veremiyor. Öğretmenlerin yüzde 2.77'si ise karma eğitime karşı.
- Öğretmenlerin yüzde 63'ü kalabalık sınıfların etkili bir öğretim için uygun olmadığını düşünüyor.

EK- 8

Park haraç bıçak**03/02/2006-HÜRRİYET****Bülent CİVANOĞLU, Hüseyin TÜCCAR**

Toplumda giderek yükselen şiddet ilköğretime kadar indi. Bursa'nın ünlü alışveriş merkezi Zafer Plaza önündeki haraç tartışması, hergün yüzlerce kişinin dolaştığı Selimiye Parkı'nda hesaplaşmaya dönüştü. 12-14 yaşındaki öğrencilerin bıçaklı kavgasında 3'ü hastanelik oldu. Göğsünden bıçaklanan bir çocuğun durumu ağır.

ÇETELER ilköğretim okullarına kadar indi. Bursa'da bir parkta 12-14 yaşındaki ilköğretim okulu öğrencileri bıçaklı kavgaya tutuştu. Üç çocuk bıçakla yaralandı. İlköğretim öğrencilerini bıçaklı sopalı 'hesaplaşmaya' kadar götüren olay, geçen salı günü Bursa'nın en ünlü alışveriş merkezi Zafer Plaza önünde iki öğrenci grubunun haraç tartışmasıyla başladı. Yıldırım İlçesi'ndeki Reşitpaşa İlköğretim Okulu'nun sorunlu öğrencileri 14 yaşındaki M.A. ve S.B., ilk karşılaştıkları Osmangazi İlçesi'ndeki Fethi Açıncı İlköğretim Okulu öğrencileri 14 yaşındaki N.S. ve A.Y. ile 12 yaşındaki A.E.'den para istedi.

KÜFÜRLEŞTİLER

Para vermeyi reddeden N.S., A.Y. ve A.E. ile M.A. ve S.B. arasında küfürleşme başladı ve ardından kavga çıktı. Zafer Plaza'nın güvenlik görevlileri kavgayı ayırdı. Okulda başarılı olmayan ve sürekli dışarda dolaşan iki öğrenci grubu, birbirlerini takibe başladı. Önceki gün saat 15.00 sıralarında M.A. ve S.B.'nin, Selimiye Mahallesi'ndeki bilardo salonuna girdiklerini gören N.S., A.Y. ve A.E., peşlerinden gitti. Yanlarına birkaç arkadaşlarını da alan 3 kişi ile bir gün önce kendilerinden para isteyen 2 öğrenci arasında başlayan tartışma bilardo salonunun önündeki Selimiye Parkı'nda kavgaya dönüştü. Yüzlerce kişinin önünde bıçaklı- sopalı hesaplaşmada Reşitpaşa İlköğretim Okulu öğrencileri N.S., A.Y. ve A.E. bıçakla yaralandı. Bursa Valiliği'ne 400, Osmangazi Kaymakamlığı'na 100 metre uzaklıktaki haraç hesaplaşmasında göğsüne aldığı bıçak darbesiyle yere yığılan A.E., bacağından yaralanan N.S. ve kolundan yaralanan A.Y., çevrede bulunanlar tarafından yakındaki Çocuk Hastanesi'ne götürüldü. Hastanede tedavi altına alınan 3 öğrenciden göğsünden yaralanan A.E.'nin durumunun ciddi olduğu belirtildi.

BİRİ KAÇTI

Yaralı çocukların ifadesinden sonra harekete geçen polis M.A. ile S.B.'yi aramaya başladı. S.B. bir giyim mağazasında çalışan babası Cumhur B.'den boşanan annesinin Suna'nın evinde yakalanarak gözaltına alındı. M.A.'nın ise Fethiye'deki ağabeyinin yanına kaçtığı saptandı. Bursa'da, 12-14 yaşları arasındaki A.E., N.S. ve A.Y.'yi bıçakladıktan sonra kaçan her ikisi de 14 yaşındaki S.B.'den sonra diğer zanlı M.A. da yakalandı. Olaydan sonra ağabeyinin yaşadığı Fethiye'ye

giden M.A., polisin Fethiye İlçe Emniyet Müdürlüğü'nü uyarması sonucu yakalandı. Otobüs terminalinde indikten sonra önlem alan polisler tarafından yakalanıp çocuk şubesinde bekletilen M.A.'nın yarın Fethiye'ye giden ekip tarafından alınıp Bursa'ya getirileceği bildirildi.

Hem de güpegündüz

Bursa'nın Selimiye Mahallesi'ndeki Selimiye Parkı'nda önceki gün saat 15.00 sıralarında 12 yaşındaki A.E. göğsünden, N.S. ve A.C.Y. ise kolundan ve bacaklarından bıçaklandı. Çocuklar kucakta ve sedyeyle hastaneye taşındı. A.E. ve N.S.'yi yaralı halde sedye ve hastane görevlilerinin kucağında gören ailelerin daha küçük çocukları şaşkınlıkla bakıyordu.

Aileleri sorunlu

Selimiye Mahallesi'nde önlerini kestiği A.C.Y (15), A.E. (12) ve N.S'yi (14), para ve sigara talebinin geri çevrilmesi üzerine bıçakladığı öne sürülen ilköğretim okulu öğrencisi S.B (12), güvenlik güçlerince yakalandı. S.B, Çocuk Şube Müdürlüğü ekiplerine teslim edildi. Bıçaklama olayının zanlısı S.B.'nin, babasından boşanan annesinin yanında kaldığı, M.A.'nın ise çok çocuklu bir ailenin oğlu olduğu ve babası kendisini nüfusuna geçirmeyince ağabeyinin nüfusuna kaydolduğu belirtildi.

Sevgisizliğin sonu

ULUDAĞ Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof.Dr. Suna Taneli, şiddetin sokaklarda çocuklara kadar inmesinin en önemli nedeninin sevgisizlik olduğunu söyledi. Kentin çeşitli noktalarında sustalı çakı ve bıçakların rahatlıkla satıldığını hatırlatan Prof. Taneli, şöyle konuştu: "Çocuk televizyonda şiddeti görüyor. Aile içinde şiddeti görüyor. Televizyonlarda işi olmayanlar birilerini yaralıyor, öldürüyor. Çocuklar bunlarla büyüyor. Sorun ailenin sorunudur deyip, kestirip atamayız. Sorun toplumun sorunudur. Çocuklarımıza öfkeyi üzüntüye dönüştürmemeyi öğretmeliyiz. Duygularını ifade etmeyi öğretmeliyiz. Öfkeyi başka şekillerde ifade etmeyi anlatmalıyız."

Görüntüler etkiliyor

BAKIRKÖY Psikiyatri Tedavi ve Araştırma Merkezi'nden Psikiyatrist Dr. Ayhan Akcan, gençlerin özellikle televizyon aracılığıyla dünyanın dört bir yanından gelen şiddet görüntülerinden etkilendiğini belirtti, şunları söyledi: "Medyadaki kavgalar, futboldaki şiddet, Mehmet Ali Ağca gibi bir psikopatın kahraman gibi karşılanması, ünlülerin davranışları yada yetiştirme yurtlarında yaşananlar, gençler arasında, şiddetle iletişim kurmayı normal gibi gösteriyor. Genç, babasının silahını alıp hemen kullanabiliyor, istediği şey olmazsa çevresine yada kendisine zarar verecek öfke patlamaları geçiriyor. Bir adım sonrasında da uyuşturucu ve çete üyeliği gibi uç noktalar geliyor."

EK- 9

OKULU HEDEF ALDILARTarih: 08.03.2006 -Denizli Merkez

Denizli Kayhan Mehmet Atmaca İlköğretim Okuluna yönelik ilginç saldırılar yapılıyor İlimiz merkeze bağlı Kayhan Beldesinde bulunan Mehmet Atmaca İlköğretim Okuluna önceki gün sabah çocuklar tarafından ilginç saldırılar düzenlendi.

Geçtiğimiz Pazartesi günü sabah saat 08.30 sıralarında Kayhan Mehmet Atmaca İlköğretim Okulunun duvarına yazı yazan C.K, S.Ç ve B.T Emniyet güçleri tarafından yakalanarak Çocuk Şube Müdürlüğü'ne götürülürken, aynı sırada okulun bayrağı yakıldı. Yaşları 12 ile 15 arasında değişen çocukların bu ilginç saldırısı dikkat çekerken, bayrağı yakan G.B, S.A ve D.A'da yakalanarak Çocuk Şube Müdürlüğü'ne götürüldü.

EK- 10

Öğretmen elinde odunla görevde!25/03/2006- **RADİKAL**

RADİKAL - İSTANBUL - Zeytinburnu'ndaki Endüstri Anadolu ve Teknik Lisesi'nin iki öğrencisi önceki gün cep telefonunu gaspetmeye çalışan üç kişi tarafından bacaklarından bıçaklandı. Müdahale eden öğretmenler 15 yaşındaki İ.Ş.'yi yakaladı, diğer iki saldırgan ise kaçtı. Elinde odunla öğrencilerini kurtarmaya çalışan öğretmenlerden H.Ç, "Bu bölgede 5 bine yakın öğrenci bulunuyor. Her hafta bir gasp oluyor. Bizim okul bugüne dek en az beş-altı kez güvenlik talebinde bulunduğu halde hiçbir önlem alınmadı" diye konuştu.

EK- 11

Sıfırcı lisenin sırrı dört işlemde gizli**2 Mayıs 2006 -RADİKAL**

Diyarbakır-Şanlıurfa yolu üzerindeki Hilvan Lisesi, 671 öğrenciye yetmiyor. Sınıflar ortalama 40 kişi, depolar dersliklere çevriliyor. Onlar kaderlerini değiştirebilmek için okumak istiyor...

En temel derslerin öğretmeni yok, öğrenciler okul zamanı tarlada çalışıyor, çoğu düzgün yazamıyor, yüzde 45'i dört işlemi bilmiyor

TİMUR SOYKAN

ŞANLIURFA - Hilvan'da, ülkenin batısına mevsimlik işçi taşıyacak kamyonlar yakında çocuklarla dolacak. Hilvan Lisesi'ndeki öğrencilerin büyük çoğunluğu, mayıs başında okulu bırakıp, aileleriyle birlikte çalışmaya gidecek. Onların tercihleri okumak, ancak önce karınlarının doyması gerekiyor. Bu nedenle mayısta başlayan mevsimlik işçilik aralık ayına kadar sürüyor. Neredeyse eğitim sürelerinin yarısında okula gidemeyen öğrencilerin üniversiteye girmesi de bir mucize.

Hilvan Lisesi de geçen yıl ÖSS' de sıfır çekenlerden. 2005'te ÖSS'ye 120 öğrencisi giren ve hiç-biri başarılı olamayan lisede beş yıldır fizik öğretmeni yok. Yoklar arasında edebiyat, kimya, fizik, tarih, biyoloji ve İngilizce öğretmeni de var. Dersler, bodrum katta açılan sınıflarda işleniyor.

Aileler hep 'maraba'

Hilvan'daki geniş topraklarda pamuk, buğday, arpa ve üzüm yetiştiriliyor. Ancak bu zenginliğe karşın 16 bin nüfuslu ilçe merkezinde eski bir kasabanın yoksul görüntüsü var. Dükkanların, çürümüş ahşap vitrin çerçeveleri, ilçe ekonomisinin göstergesi.

Geniş toprakların sahibi zengin birkaç aileyken, Hilvan'ın sokaklarında görünen çok sayıdaki yoksul insan, bu toprakların düşük yevmiyeli 'marabalar'ı. Aşiret hayatı, yüzyıllardır değişmeden devam ediyor. Törenin katı kurallarına göre hayatlar yaşanıyor. Burada, aşiretinin büyüklüğü kadar söz söyleme hakkı var.

Hilvan Lisesi, uzaktan ortaöğretim kurumlarının tek tip mimarisinden farklı görünüyor. Normal liselerden çok daha küçük. Geçen yıl inşası bitirilen ve öğrenime açılan bina, bir planlama hatası. Var olan lise binasının yetersizliğine karşın imam-hatip lisesi olarak inşa edilmiş. Daha sonra Hilvan Lisesi buraya taşınmış. Eğitimciler, 10 metre karelik öğretmen odasına sığmaya çalışıyor. 671 öğrencisi bulunan okulun, küçücük sınıflarını ortalama 40 öğrenci dolduruyor. Toplam 17 derslikli okulun yedi dersliği depo olarak planlanan bodrum katında sonradan açılmış. Öğrenciler, bodrum katının karanlığında ders yapıyor. Okuldaki kız öğrenci sayısı 66. Diğer ortaöğretim kurumu Kız Meslek Lisesi'nde ise 102 öğrenci bulunuyor.

Aşirete göre gruplaşma

Okulun küçücük binasına çok sayıda problem sığıyor. Öğrenciler, mensubu oldukları aşirete göre gruplaşıyor. İsmi açıklanmasını istemeyen bir öğrenci anlatıyor: "Burada öğrenciler aşiretlerine göre gruplar kuruyor. Süleymanlar, Bucaklar gibi aşiret var. En kalabalık olan herkesin üzerinde baskı kuruyor. Bizim gibi aşireti olmayanları dövüyorlar."

Ayrıca kısa süre öncesine kadar öğrencileri tarafından tehdit edilen genç bir kadın öğretmene, okula geliş ve gidişlerinde babası refakat ediyor. Bir öğretmen, "Bir çocuğun sınıfta kalmaması için

milletvekilleri araya giriyor. Çünkü aşiretler" diyor. Bu yıl liseden yedi öğrenci disiplin suçu olarak uzaklaştırıldı.

27 yaşındaki M.A, beş aydır vekâleten okul müdürü. Son 1.5 yılda üç müdür değişmiş. Öğretmenler de sürekli değişiyor. Bu değişimin nedenini rehber öğretmen S.S anlatıyor: "Öğretmenlerin gidebileceği hiçbir sosyal alan yok. Ev kiralari çok pahalı. Öğretmenlerin pek çoğu ucuz olduğu için buranın en kötü evlerinden olan, küçük, iki odalı afet konutlarında kalıyor."

28 kadroya sekiz hoca

Öğretmen değişmesinden daha kötüsü, öğretmensizlik. Norm kadrosu, yani 'okulda görev yapması gereken öğretmen sayısı' 28 olan okulun sadece sekiz öğretmeni var. Tam beş yıldır bir fizik öğretmeni yok. Norm kadrosunda altı edebiyat öğretmeni öngörülürken, bir yıldır bir tane bile yok. Müdür M.A, "Kimya, fizik, tarih, biyoloji, bilgisayar gibi pek çok dersimizin öğretmeni yok. Bu derslere ek ders karşılığı hiç deneyimi olmayan eğitim fakültelerinin yeni mezunları, başka alanlardan kişiler giriyor. Örneğin fizik derslerimize ziraat mühendisi giriyor" diye konuşuyor.

Okul öğretmenlerinin her hafta yaptığı deneme sınavları, öğretmensizliğin sonuçlarını bütün çıplaklığıyla gözler önüne seriyor. Matematik öğretmeni R.T'nin anlattıkları, felaketin durumunu gösteriyor: "Öğrenciler, öğretmenlerinin olmadığı fen konularında hiç soru yapamıyor. Mezun olacak 140 öğrencinin 20-25 tanesi ÖSS'yi kazanmayı hedefliyor. Bu okuldaki öğrencilerin yüzde 45'i dört işlemi yapamıyor. Kendilerini ifade edecek şekilde yazı yazamayan çok sayıda lise öğrencisi var." Hilvan'da dersane de yok. Hilvan Lisesi'nden sadece M.M, hafta sonları Urfa'daki bir dershaneye gidiyor. M.M, "ÖSS'yi kazanıp avukat olmak istiyorum. Hilvan Lisesi'nden bir öğrencinin sınavı kazanabileceğini göstermek istiyorum" diyor.

Binlerce ucuz işgücü

Bu bölgede öğretmensizlikten kötüsü de var: Öğrencisizlik. Hilvan'da ülkenin batısına mevsimlik işçi taşıyacak kamyonların kasalarına eşyalar, çadırlar yüklenmeye başlandı. Bu kamyonların hazırlığını üzerlerinde önlükleri, okul üniformalarıyla çocuklar izliyor. Kısa süre içinde bu kamyonların, kasalarına aileleriyle birlikte balık istifi yerleşecekler.

Henüz okulların kapanmasına iki ay varken Diyarbakır-Şanlıurfa yolunun üzerindeki Hilvan Lisesi'nin önünden öğrencileri, bu kamyonların içinde geçecekler.

Batılı: Köleliğe gidiyoruz

Onlar, okulun artık boşalmış sınıflarında öğrenci olmaları gerekirken, uzak toprakların ucuz işgücü olacaklar. Mayıs ayı başladığında öğrencilerin yüzde 50'si okula gelmiyor. Urfa'daki öğrenciler diğer illerdeki yaşlılarından daha uzun süre tarım işçisi olarak çalışıyor. Mayıs başında okuldaki öğrenciler ve ancak aralık ayında geri dönüyorlar. İlköğretim çağından beri bu şekilde okullarından uzaklaştırılan çocuklar, en temel bilgileri bile edinmiyor.

Bu öğrencilerden biri 16 yaşındaki N.B. N.B, "Parası olanlar dershaneye giderken biz köleliğe gidiyoruz. Önce Ankara'da soğan toplayacağız. Orası geceleri soğuk olur. Oradan sonra, Bursa'ya gidip domates toplayacağız, sonra kayısı toplamak için Malatya'ya geçeceğiz. En son Ordu'da fındık işçiliği yapacağız. Okul başladıktan üç ay sonra döneceğiz. Böyle yaşayan biri üniversite kazanabilir mi? Ama ben okumak isterdim" diyor.

Hilvan Lisesi'nde çalıştıkları için okula gelemeyen 98 öğrenci, sınıfta bırakıldı. Tarım işçisi olarak uzaklara gidecekler de sınıfta bırakılacak. Ancak ailelerin büyük çoğunluğu, çocuğunun sınıfta kalmasını göze alıyor.

Herkes çaresiz

Hilvan İlçe Milli Eğitim Müdürü M.B: En büyük sorunumuz, derslik ve öğretmen yetersizliği. Bütün okullarımız değerlendirildiğinde sınıfta öğrenci ortalaması 60. Branş öğretmeni açığımız çok büyük. Ayrıca mevsimlik işçi oldukları için çocuklar aylarca eğitimlerinden uzak kalıyor. Bu sorunu çocuklar okula döndüğünde takviye derslerle kapatmaya çalışıyoruz.

Şanlıurfa Eğitim-Sen Şube Başkanı: Urfa'da 2 bine yakın öğretmen açığı var. Kadrosuz sözleşmeli öğretmen sayısı çok fazla. Öğrencilerimizin mevsimlik işçi olarak okullarından alınıp götürülmesi en büyük sorun. Benim öğrencilerim 4 ay okula gelemiyor. Köle gibi çalıştırılıyorlar. Eğitimlerinin yarısı böyle gidiyor.

EK- 12

Devlet okulunda 'garibanlar' sınıfı

15/09/2005 - RADİKAL

Gazi İlköğretim Okulu'na bağıştta bulunanların çocukları üst kattaki sınıflarda öğrenim görürken, 'Garibanlar' sınıfı 1-D okulun giriş katında yer alıyor.

Gazi İlköğretim'de kayıt ücreti ödeyemeyen çocuklar kantinden bozma sınıfta eğitim görüyor. Okul müdürü: Para veremeyen sadece okuma-yazma öğrenir

BİNHAN URFALI

İSTANBUL - Gazi Mahallesi'ndeki Gazi İlköğretim Okulu'nda, velisi kayıt ücreti ödemeyen çocukların, 'yoksullar sınıfı' adı verilen, sıraları kırık, ağırlıklı Roman çocukların okuduğu sınıfta öğrenim gördüğü ortaya çıktı. 'Yoksullar sınıfını', 30 yaşındaki Ö.S adlı bir veli ortaya çıkardı. Ö.S, yedi yaşındaki oğlu Y' yi, anasınıfını okuduğu Mehmetçik İlköğretim Okulu'ndan Gazi İlköğretim Okulu'na naklettirdi. Ö.S, bir ay önce okula giderek müdür yardımcısı T.G ile görüştü. TG' nin kendisinden 100 YTL istediğini anlatan Sancar, "Bunu veremeyeceğimi, ama kırtasiye ve temizlik malzemesi alabileceğimi söyledim. Kabul ettiler. Bunun üzerine 32 YTL'lik defter, kalem ve kâğıt aldım, okula teslim ettim. Ancak bunun ardından benden 100 YTL daha istediler. İşsiz olduğumu ve bu parayı ödeyemeceğimi belirterek, parayı vermedim" dedi.

2005-2006 hatırası!

Sancar, 2005-2006 eğitim ve öğretim yılının başladığı 12 Eylül'de, 'hatıra' amaçlı olarak yanına aldığı kamerasıyla okula geldi. Okula başlayan oğlunun görüntülerini çekecekti. Önce avluda çekim yaptı, ardından oğlunun sınıfı 1-D'ye girdi. Ö.S'nin kamerası bir skandalı kaydediyordu:

"1-D, okulun giriş katında. Daha önce kantinmiş. Kantini boşaltıp sınıf yapmışlar. Diğer çocuklar üst katlardaki sınıflara çıkarken, 1-D'deki öğrenciler bu sınıfa doluyordu. Sıralar döküktü. Arkalıkları dahi yoktu. 44 kişilik sınıfta 20 de Roman çocuk vardı. Çocukların üst başları yoktu."

Veli Ö.S, bunun üzerine okul müdürü C.Ş ile görüştü ve bu görüşmeyi gizli çekim yaparak kaydetti. Görüşmede, kendisinden kayıt ücreti istendiğini ileri süren Ö.S' nin iddialarına göre, okul müdürü C.Ş , şunları söyledi:

"Yarın, senin çocuğun tuvalette enfeksiyon kaptığı zaman gelip bana söyleme. Onlar (yetkilileri kastediyor) size diyor ki, 'Para alınmayacak', bana diyor ki, 'Bildiğin gibi yap'. Bu sınıfta 44 öğrenci var. Bunun 30'u ailesi fakir olduğu için para veremeyenler. Geri kalanları da az bağış verenler. Bu parayı vermezseniz çocuğunuz okula sadece gelecek gidecek, okur-yazar olacak."

Kameraya gizli olarak kaydedilen görüntülerde, veli Ö.S ile okul müdürü C.Ş arasında şu diyaloglar yer alıyor:

Müdür: Çocuğun senin için kıymetliyse, değerliyse bağışı yapacaksın.

Veli: İsteğimize kalmış bir şey mi?

Müdür: 100 milyon liradan daha aşağı bağış olmaz. Kabul edemeyiz.

Veli: Başbakan, Adalet Bakanı diyor ki; 'Bağış vermeyin, verenleri de şikâyet edin'.

Müdür: Git kardeşim şikâyet edin o zaman. Şikâyet mercii açık. Ama yarın çocuğun tuvalette enfeksiyon kaptığı zaman bize bir şey söylemeyeceksin.

Veli: Devlet karşılamıyor mu masrafı? Onlar size, 'Almayacaksınız' diyor.

Müdür: Devlet bana diyor ki, 'Bildiğin gibi yap, sen okul müdürüsün'.

Veli: O zaman Başbakan ikiyüzlülük yapıyor, siyaset yapıyor.

Müdür: Siyasetçi. Siyaset işi o.

Veli: Yani bizim paramız yok. İşimiz yoksa okutamayacak mıyız çocuğumuzu?

Müdür: Okutacaksın. Ama çocuk burada sadece okur-yazar olacak.

Veli: Eğitimde para verenler farklı olacak, vermeyenler farklı mı olacak?

Müdür: Mecburen, ne yapalım. Kendini benim yerime koy da bana çare söyle. Vatandaş bana, 'Para vermiyorum. Ama şöyle yapalım' diyecek. Temizlik paralarını nereden vereceğiz? Cam kırılması, telefon parasını ve diğerlerini söylemiyorum daha.

1-D sınıfındaki öğrencilerden S.B'nin annesi F.B' de kayıt için istenen 100 milyon lirayı vermediği için oğlunun bu sınıfa yazdırıldığını söyledi.

Olayla ilgili okula giden Radikal muhabiri, C.Ş ,ile görüşmek istedi. İsteği kabul etmeyen müdür, muhabiri okuldan çıkardı.

Balıbey: Soruşturma başlatıldı

İl Milli Eğitim Müdürü Ömer Balıbey, 'yoksullar sınıfı' uygulamasıyla ilgili haberler üzerine okul müdürü C.Ş hakkında soruşturma başlatıldığını açıkladı. Balıbey, gazetecilerin "Okul müdürüyle bir görüşmeniz oldu mu?" sorusunu "Hayır. İlçe Milli Eğitim Müdürü, arkadaşımızla görüştü. Şube müdürü göndererek inceleme başlatmış" diye yanıtladı.

EK- 13

Fenalaşan öğrencisini yaptığı sedyeyle karda hastaneye taşıdı 16/02/2006- HÜRRİYET

Emin BAL/BEYTÜŞŞEBAP, (DHA)

Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesi'ndeki Şehit Yalçın Aydın Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nda, derste fenalaşan 12 yaşındaki İ.A'yı, yolun kardan ulaşımına kapanması üzerine, öğretmeni M.Ç tahta parçalarından yaptığı sedyeyle hastaneye ulaştırdı.

Beytüşşebap İlçesi'ne iki kilometre uzaklıkta bulunan Şehit Yalçın Aydın Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nda, ikinci sınıfta öğrenim gören 12 yaşındaki İ.A, ders sırasında fenalaştı. Karnının ağrıdığını söyleyen öğrencisinin sancılar içinde kıvrandığını gören öğretmen M.Ç, okulun yolunun kardan ulaşımına kapanması nedeniyle, müstahdamların de yardımıyla tahta parçalarından sedye yaptı. Öğrencisi İ.A'yı sedyeye yatırıp, üzerini de üşümemesi için battaniye ile örten öğretmen, bir müstahdemle birlikte taşıyıp, kalınlığı yer yer 2 metreye ulaşan karda yürüyerek, 2 kilometre uzaktaki Beşüşşebap İlçesi'ndeki Devlet Hastanesi'ne ulaştırdı. Hastanede yapılan ilk müdahalede karnındaki ağrının bağırsaklarındaki rahatsızlıktan kaynaklandığı belirlenen İ.A, Şırnak Devlet Hastanesi'ne sevk edildi.

EK- 14

Suçun suçlusu göç

29/10/2006 – SABAH

Başbakanlık raporuna göre kentlerde suç işleyen çocukların yüzde 90'ı 10 yıldır Diyarbakır'a göç eden ailelere mensup.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, büyük kentlerde gasp ve kapkaç suçlarının artış nedenlerini araştırdı. Araştırma sonucunda "Çocukların suça yönelmesinde en temel neden ailelerin kırsal kesimden kente göç etmiş olmasıdır" tespiti yapıldı. Suç işleyen çocukların yüzde 60'ı 13-14 yaşında ilköğretimini tamamlayamamış. Yüzde 90'ı son 10 yılda Diyarbakır'a göç etmiş ailelerin çocuklarından oluşuyor.

Göç, suçu besliyor

Başbakanlık, terör, hırsızlık, gasp gibi suçların artış nedenlerini araştırdı. Artışın, terör ve yoksulluktan kente göç etmiş ailelerin çocuklarından kaynaklandığı ortaya çıktı.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun araştırması çarpıcı bir gerçeği ortaya çıkardı. Diyarbakır merkezindeki 12-14 yaş aralığındaki çocukları hedefleyen araştırmanın örneklem grubu olarak daha önce suç işlemiş ve Diyarbakır 75. Yıl Sosyal Hizmetler ve Gençlik Merkezi'nde eğitim alan çocuklar arasından rastgele seçildi. Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının eğitim gördüğü suç işlememiş 50 çocuk da Gazi İlköğretim Okulu'ndan belirlendi.

Kırdan kente göç

Araştırma sonucunda hazırlanan raporda, "Çocukların gerek saldırgan davranışlar göstermesinde, gerekse suça yönelmesinde en temel neden son yıllarda ailelerin kırsal kesimden kente göç etmiş olmasıdır" tespiti yapılırken, şu verilere ulaşıldı: Diyarbakır kenti tamamen kırdan gelenlerin teslim aldığı bir yerleşim yerine dönüştü. Böylelikle kente göç edenlerin, İstanbul, Ankara, İzmir örneğinde olduğu gibi bir kentli kültürle karşılaşma durumları imkansız hale geldi. Ailesi göç eden çocukların ailesi göç etmeyenlere göre daha saldırgan olduğu ortaya çıktı. Araştırmada, suçlu çocukların ailelerinde de şu koşullara rastlandı: Ailenin üyelerinde suçlu veya alkolik olması. Boşanma, ölüm veya terk nedeniyle ebeveynlerden biri veya her ikisinin de yokluğu. Evin çok kalabalık olması, aşırı baskı, kıskançlık, ihmal veya ebeveynlerden birinin aşırı hakimiyeti. İşsizlik gibi ekonomik baskılar ve annenin ev dışında çalışması.

Bülent AYDEMİR - ANKARA

EK- 15

Bodrum'da okulları karıştıran ifade 16/05/2006 - RADİKAL

Şiddet sokakta sahnelendi: Bodrum Anadolu Lisesi öğrencileri, cumartesi günü 'Eğitimde Şiddete Hayır' eylemine oynadıkları skeçle destek verdi. Eğitim Sen'in organize ettiği eylemde şiddete uğrayan bir öğrencinin durumunu ele alan oyun ilgiyle izlendi.

Bodrum'da okulda şiddet uyguladığı için ifade veren milliyetçi A.D. 'öğretmen B' yi 'Öcalan ve Atatürk'ü kıyaslamakla' suçladı. Sivil toplum kuruluşlarının sahip çıktığı B. soruşturuluyor

DEMET BİLGE ERGÜN

BODRUM - Okullarda yaşanan şiddet bu kez ideolojik bir tartışmayla Bodrum'un gündemine oturdu. Bodrum Anadolu Lisesi'nde kavga çıkaran öğrencileri uyaran öğretmen, 'derste Abdullah Öcalan'la Atatürk'ü kıyaslıyor' suçlamasıyla karşı karşıya kaldı. Bodrum Anadolu Lisesi'nde öğrenciler arasındaki gerginlik nisan ayının son günlerinde doruğa ulaştı. İddiaya göre, milliyetçi olduğunu söyleyen A.D. isimli öğrenci birkaç arkadaşıyla diğer öğrenciler üstünde baskı kurmaya çalışıyordu. Hedeftekilerse derslerinde başarılı, sivil toplum örgütlerinin aktivitelerine katılan öğrencilerdi. 14 yıllık felsefe öğretmeni H.B, kavga çıkaran öğrencilerle konuşuyor "Şiddetle sorunu çözemezsiniz" diyordu. Öğretmen H.B, sorunu çözmek için okul idaresine başvurdu.

Geçici olarak görevden alındı

Okulda gerginlik artarken, son olarak M.Ş.S. isimli bir öğrenci dövüldü. Dayak yiyen öğrencinin ailesi savcılığa suç duyurusunda bulundu. Jandarma tarafından sorgulanan A.D. ifadesinde, öğretmen H.B' nin derslerde Abdullah Öcalan ile Atatürk'ü karşılaştırdığını söyledi. Bunun üzerine başka bir soruşturma da H.B hakkında başlatıldı. Okula müfettiş gönderildi ve öğretmen H.B geçici olarak görevden alındı.

Adliye öğrencilerle dolu

Bodrum Adliyesi geçen hafta öğrenci ve öğretmenlerle doluydu. Okuldaki bazı öğretmenler H.B lehine ifade verirken, bazı öğrenciler de A.D. ve arkadaşları tarafından dövüldüğü gerekçesiyle şikâyetçi oldu. H.B ile ilgili gazetelerde yer alan 'Derste Apo propagandası iddiası' haberleri olayın boyutlarını daha da genişletti. Konu yargıya taşınırken, ilçedeki sivil toplum örgütleri öğretmen H.B' ye sahip çıktı. Bodrum Yurttaş İnisiyatifi, Anadolu Lisesi'nde yaşanan huzursuzluğun ilçenin sorunu haline geldiğini belirterek şu açıklamayı yaptı: "H.B öğretmen olayın örtbas edilmesine karşı çıkınca PKK'lı ilan edildi. Hülya öğretmene sahip çıkmak, çağdaş Türkiye'ye sahip çıkmaktır." H.B'nin avukatı A.A, sadece bir sınıfta müvekkiliyle ilgili bir iddiada bulunduğunu belirterek, "H.B, okulda şiddetle bir çözüm bulunamayacağını anlatmaya çalışmış. A.D. isimli öğrenci hakkında idarenin işlem yapılmasını istediği için hedef seçildi" dedi. Dövülen öğrenciler ise "Okulda örgüt kurduğumuzu söyleyip bize saldırıyorlardı. Küçük öğrencilerde tedirginlik yaratıyorlardı. Tehdit ediyorlardı" diye konuştu.

Bizim derdimiz 'vatan'

MHP'nin 'bizimle ilgileri yok' dediği ancak ülkücü oldukları iddia edilen A.D., Y.K., İ.T. ise okulda kavga iddialarını reddediyor. Ailelerinde şehitler olduğunu söyleyen öğrenciler, "Bayrak ve vatan önemli. Öğretmeniniz öyle konuşunca şikâyet ettik" diyor.

EK- 16

Cezaevi değil okul

24 Nisan 2006-MİLLİYET

Hırsızlardan korunmak için pencerelerine parmaklık takılan, bahçesi yüksek duvarlarla ve tellerle çevrilen okullar cezaevini andırıyor

Şükran Özçakmak

İstanbul'da hırsızların uğrak yeri haline gelen okulların korunması için çeşitli yöntemlere başvuruluyor. Tedbir için "alt katlara demir parmaklık", "yüksek duvar", "dikenli tel" yöntemleri de, okulları cezaevi görünümüne dönüştürüyor. Bazı okullar bununla da yetinmeyip özel güvenlik görevlisi tutuyor.

İstanbul'da, aynı ilçede bulunan 5 okulun aynı gün soyulması bile "sıradan" kabul edilebiliyor. Okulların güvenliğine ilişkin yönetmelikte, "Hizmetli sayısı iki ve daha az olan okullarda gece bekçiliği görevi yürütülmez. Durum en yakın emniyet birimine yazılı olarak bildirilir" deniliyor. Emniyet yetkilileri ise kendilerine başvuranlara, her okula bir polis dikilemeyeceği yanıtını vererek, okullara kamera ve alarm sistemi kurmalarını öneriyor. Öğrencilerde güven duygusunu zedeleyeceği gerekçesiyle kamera sistemine sıcak bakmayan bazı okul yöneticileri, kıymetli eşya ve malzemeleri hırsıza karşı sigortalatma yolunu tercih ediyor.

Kaçışta sorun olabilir

İnşaatı yeni teslim edilmiş okulların dışındaki hemen her okulun birinci katında demir parmaklıklar var. Bazı okul yöneticileri bu konuda yaşanan sıkıntıyı şöyle dile getiriyor: "1500 - 3000 öğrencisi bulunan okullar var. Yangın merdiveni olsa da 1 metreyi bulan yükseklikteki birinci katın pencereleri hem yangında hem depremde kaçış noktaları. Parmaklık bu açıdan tehlikeli. Ayrıca demir parmaklıklar çocukların kendilerini cezaevinde gibi hissetmelerine neden oluyor. Ancak yapacak bir şey yok."

Hırsız engel tanımadı!

İstanbul'da cezaevi görünümüne bürünmüş okul örneklerinden biri Gaziosmanpaşa'da. Sarıgöl'de bulunan Bekir Sami Dedeoğlu İlköğretim Okulu'nun cezaevine benzeyen bahçe duvarının üzeri dikenli tellerle çevrili. Demir kapının ardında iki güvenlik görevlisi olan okulun dersliklerinin birinci kat pencereleri de demir parmaklıklarla kapatıldı. Gündüz koruma işi güvenlik görevlileri tarafından sağlanan bu okula da hırsız girdi.

EK- 17

Kayıp kuzenlerin cesetleri bulundu05/05/2006 -**RADİKAL**

DHA - BALIKESİR - Okula giderken ortadan kaybolan 10 yaşındaki kuzenlerin 44 gün sonra cesetleri bulundu. Vali, olayın 'sapık işi' olabileceğini söyledi. Balıkesir'in Savaştepe ilçesine bağlı Karacalar Köyü Mustafa Kangal İlköğretim Okulu dördüncü sınıf öğrencileri 10 yaşındaki B.K ve kuzeni T.Y 21 Mart'ta okula giderken ortadan kayboldu. Güvenlik güçleri kuzenleri bulmak için yaklaşık 1,5 aydır seferber oldu. Tüm bölge karış karış arandı ancak sonuç elde edilemedi.

İki çocuğun cesedi önceki gün saat 23.00 sıralarında kaybolan hayvanlarını arayan bir vatandaş tarafından Karacalar'a sekiz kilometre uzaklıktaki Savaştepe orman yolundaki bir menfez içinde bulundu. Çocukların ölüm nedenlerinin belirlenmesi için cesetler Bursa Adli Tıp Kurumu'na gönderildi.

'Sapık işi olabilir'

Çocukların büyük olasılıkla öldürüldükten sonra cesetlerinin naylona sarılıp menfeze bırakıldığı, ancak hayvanlar tarafından parçalandığı kaydedildi. İl Jandarma Komutanı "Cesetler çürümüş. Bizim ilk belirlemelerimize göre organ alınmamış ancak kesin sonuç otopside ve Adli Tıp raporundan sonra belli olur. Tecavüz edilip edilmediği konusunda ise yorum yapamam. Ancak çocuklar buraya kendi başlarına gelmiş olamazlar. Oraya düşüp ölmüş de olamazlar" dedi. Balıkesir Valisi ise, "Çocuklar öldürüldükten sonra bir menfezin içine gizlenmiş. Bu bir sapığın işi olabilir. Organ mafyası söylentileri çıkmıştı. Olayın organ mafyası ile ilgisi yok" diye konuştu.

Dört çocuk kayboldu

Geçen ay Balıkesir, Çanakkale ve İzmir'de yaşı küçük çocukların kaybolmalarının ardından harekete geçen jandarma, görgü tanıklarından aldığı bilgiye göre onları kaçırdığı ileri sürülen zanlının robot resmini çizdirdi. Verilen eşkal doğrultusunda zanlının 30-35 yaşlarında, 1.70-1.75 santimetre boylarında, 80-85 kilogram ağırlığında, kır saçlı, esmer tenli olduğu belirlendi. Jandarma, cesetleri bulunan Balıkesir'li kuzenlerle, robot resimdeki kişi arasında bir bağlantı olup olmadığının araştırıldığını söyledi.

EK- 18

İlköğretim okulunda bomba paniği ! –etik haber.com

Cuma, 31 Mart 2006 16:25

İzmir'in Konak İlçesi'nde C-4 patlayıcı kullanarak yapma çiçek saksısı içerisinde hazırlanan ve cep telefonu bağlantısı ile imal edildiği belirlenen bomba, fûnye ile patlatılarak imha edildi. Bombalardan birisi bir ilköğretim okulu bahçesi kenarındaki çöp konteynırı yanında bulunurken, diğerinin aynı sokaktaki bir evin terasında bulunduğu bildirildi.

Olay, bugün öğle saatlerinde Cennetçeşme semti 3961/1 Sokak'taki Remzi Oğuz Arık İlköğretim Okulu'nun bahçesinin hemen dışında meydana geldi. Edinilen bilgiye göre, 18 numaralı evin sahibi R.E ailesiyle birlikte dün gece saat 01.30 sıralarında hastaneden dönerken gelini M.E, Konak'taki Varyant çıkışında bulunan Kıza Öğrenci Yurdu yakınlarında iki saksı buldu. Saksıları eve getiren E. ailesi, sabah saatlerinde içerisinde çiçek dikili olan saksıları değiştirmek istedi. Bu sırada saksılardan birinin içerisinde margarin kutusunda cep telefonuna bağlı bir takım düzenekler gören aile, düzeneği çöpe attıktan sonra hemen polise haber verdi. Aldıkları ihbar üzerine olay yerine giden polis ekipleri, okulun karşısındaki 18 numaralı evin terasında bir saksı içerisinde bulunan 3 kilo C-4 ve yarım kilo beton çivisinden oluşan bombayı gerekli tedbiri aldıktan sonra fûnye ile patlattı. Daha sonra çöp konteynırının ayakları dibindeki siyah bantlara bağlanan cep telefonu ve elektrik kablolarını da fûnye ile patlatan ekipler, bölgede inceleme başlattı.

Bombaların imha edilmesi sırasında Remzi Oğuz Arık İlköğretim Okulu boşaltılırken, bomba patlamadığı için de büyük bir şans eseri ölen ya da yaralanan olmadı. İzmir Emniyet Müdür Vekili Kemal Parmaksız ve olay yeri inceleme ekipleri de olay yerine gelerek incelemede bulundu.

Olayla ilgili soruşturma ve bombaların Varyant'a kimin bıraktığı araştırılırken, bomba düzenekli çiçekleri bulup evine getirdiği öne sürülen M.E, ifadesi alınmak üzere emniyete götürüldü.

Diğer yandan evin sahibi R.E yaptığı açıklamada, gelininin içerisinde çiçek dikili olan saksıları Varyant'tan aldığını, sabah saatlerinde saksıları değiştirmek isterken içerisinde bir çeşit düzenek görerek polise haber verdiklerini ifade etti.

EK- 19

Okul morga döndü04 Eylül 2004 -**MİLLİYET**

Osetya'daki rehine krizi dehşet görüntüleriyle son buldu. Çatısı çöken ve savaş alanına dönen okulun spor salonunda her taraf çocuk cesetleriyle dolup taşı

CENK BAŞLAMIŞ Moskova

Çarşamba sabahı başlayan ve 3 gün süren rehin alma eylemi, Kafkasya'nın 30 bin nüfuslu, tamamı Hristiyan Osetlerden oluşan kendi halindeki küçük kasabası Beslan'da büyük bir dram yaşanmasına yol açtı. Yeni eğitim yılının başlaması nedeniyle düzenlenen törene okulda kayıtlı 800'den fazla öğrenciyle velileri katıldı. Bazı anneler törene kucaklarındaki bebekleriyle geldi. Törenin sonlarına doğru bir kadın elindeki balonları havaya bırakarak dışarıda bekleyen teröristlere eylemi başlatmaları için işaret verdi. Havaya ateş açan otomatik silahlı ve maskeli kişiler okul bahçesinde bulunan herkesi spor salonunda topladı. Böylece içeride yüzlerce öğrencinin, dışarıda ailelerinin üç gün sürecek dramı başladı.

'Burası Kafkasya'

76 saat süren eylem süresince aileler okul binasına 150 - 200 metre uzaktaki Kültür Sarayı'nın önünden hiç ayrılmadı. Sayıları bini aşan bu kişiler rehinelere kurtarmak için başarısız bir operasyon düzenlenmesinden endişe ettiklerini söyledi. İki yıl önce Moskova'daki benzer bir rehin alma eylemi gizli servisin gaz kullanarak düzenlediği operasyonla son bulmuş ve 130'a yakın sivil hayatını kaybetmişti. Benzer bir operasyonun Beslan'da tekrarlanmasından korkan aileler okulun önünden ayrılmadı. Aileler, kendi aralarında operasyonu engellemek için yemin ettiklerini belirterek, "Burası Kafkasya, Moskova değil. Operasyon başlarsa güvenlik kuvvetlerinin karşısında etten duvar öreceğiz" dedi. Ancak operasyon, hiç kimsenin beklemediği bir anda yıldırım hızıyla başladı ve engellenemedi. Okul binasından ilk rehine grubunun çıkmasının ardından tam bir kaos yaşandı. Kollarında yaralıları taşıyanlar, okula yaklaşmaya çalışanlar, kaçanlar arasında kendi çocuklarının bulunup bulunmadığını anlamaya çalışan gözü yaşlı insanlar gerçek bir dram tablosu oluşturdu. Ancak, okulun spor salonu içinde daha korkunç bir manzara vardı. Tam bir savaş alanına dönen çatısı çökmüş salona girenler her yerde öğrencilerin cesetleriyle karşılaştı.

Nasıl kaçtıklarını anlattılar...

Salondan kurtulmayı başaran bir çocuk ise, okuldan kaçışını şöyle anlattı: "Aniden bir patlama oldu. Yere kapandım. Çatıdan kopan parçalar başıma düştü. Daha sonra pencerelere koştuk, ama açamayınca kırmaya başladık. 200 - 300 kişinin aynı yöne kaçtığını görünce ben de onlarla birlikte koşmaya başladım. Bu sırada teröristler üzerimize ateş açtı. Ben kurtulmayı başardım." Bir diğer rehine de, eylemin başlangıcında bir kadın teröristin erkek rehinelere yanında kendisini havaya uçurduğunu söyledi.

EK- 20**Öğrencilerinin önünde vurdular****23/11/2005 - RADİKAL**

DHA - MARDİN - Nusaybin ilçesindeki Yavuz Selim İlköğretim Okulu sınıf öğretmeni 48 yaşındaki A.Ç, kan davası nedeniyle iki kişinin silahlı saldırısına uğradı. Tabancayla yaylım ateşi açan saldırganlar kaçarken, A.Ç olay yerinde öldü. Seken kurşunlardan bir kadın öğretmen ile üç öğrenci yaralandı.

Dün saat 16.30 sıralarında öğrencilerle birlikte okuldan çıkan öğretmen A.Ç, otomobiline binerken, kan davası nedeniyle araları açık olan iki kişinin silahlı saldırısına uğradı.

Öğrencilerinin ve meslektaşlarının gözleri önünde vurulan A.Ç olay yerinde öldü. Seken kurşunların isabet ettiği bir kadın öğretmenle üç öğrenci de yaralandı. 19-20 yaşlarında oldukları belirtilen iki saldırgan motosikletle kaçtı. Nusaybin Devlet Hastanesi'ne kaldırılan yaralılar tedavi altına alındı.

Olay yerinde sekiz boş kovan bulan güvenlik güçleri saldırganların yakalanması için operasyon başlattı. Nusaybin Kaymakamı, "İlk bilgiler öğretmenin kan davası nedeniyle öldürüldüğü yönünde. Ancak, soruşturmamız sürüyor" dedi.

EK- 21**Öğrenciye parayla taciz****09/01/2006 -RADİKAL**

Trabzon'da 10-13 yaşlarındaki beş kız öğrencinin çok para harcaması öğretmenlerinin dikkatini çekince gerçek ortaya çıktı: Kızları para karşılığı taciz eden üç kişi tutuklandı

DHA - TRABZON - Vakıfkebir'de beş ilköğretim okulu öğrencisine para karşılığı cinsel tacizde bulundukları ileri sürülen üç kişi tutuklandı. İlçede tepki toplayan olayı, öğrencilerin aşırı harcamalarından şüphelenen rehber öğretmenin dikkati ortaya çıkardı.

Cumhuriyet İlköğretim Okulu'nda okuyan ve yaşları 10 ile 13 arasında değişen kız öğrenciler R.K., M.B., A.Ö., Y.K. ve E.N.'nin, okul kantininde ve dışarıda diğer öğrencilere göre fazla para harcaması, bir rehber öğretmenin dikkatini çekti. Öğrencilerin ailelerinin maddi durumlarının çok iyi olmadığını belirleyen öğretmen, şüphelerini okul yönetimi ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü yetkililerine bildirdi. Takibe alınan beş kız öğrencinin, düzenli olarak ilçedeki belirli işyerlerine uğradıkları belirlendi ve savcılık kararıyla öğrencilerin ifadelerine başvuruldu.

EK- 22**Okul tacizinde bir zanlı****09/03/2006 -RADİKAL**

RADİKAL - İSTANBUL - Ümraniye Leman Ana İlköğretim Okulu'nun kızlar tuvaletine girerek dokuz yaşındaki P.I'ya tacizde bulunduğu ileri sürülen bir şüpheli yakalandı. 17 yaşındaki M.N'nin okula kalorifer dairesinden girdiği iddia edildi. Ümraniye İlçe Emniyeti Çocuk Büro Amirliği'ne teslim edilen M.N'nin, tiner kokladığını ve internetten girdiği porno sitelerden etkilenerek tacizi gerçekleştirdiğini, ancak çocuğun bağırması üzerine kaçtığını söylediği öğrenildi. M.N, daha sonra Adliye'ye sevk edildi. Ümraniye Kaymakamı Mehmet Kurt ve İlçe Milli Eğitim Müdürü İlyas Tekin de dün okulu ziyaret ederek yetkililerden bilgi aldı.

EK- 23**Servisçinin ehliyeti yok****15/10/2005 - RADİKAL**

DHA - DİYARBAKIR - Lice'de şarampole yuvarlanan okul servisinde yaralanan iki öğrenci öldü. Lice Demirçelik İlköğretim Okulu'na öğrenci taşıyan minibüs, önceki gün şarampole yuvarlanmış, sürücü A.K olay yerinde ölürken, 25 öğrenci yaralanmıştı. Tedavi gören öğrencilerden 8 yaşındaki C.A ile 12 yaşındaki U.A dün öldü. Sürücü A.K' nın ehliyeti olmadığı, Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yaptığı başvuruda, "Aracı başkası kullanacak" dediği öğrenildi.

EK- 24**Servis araçları ve tehlike çanları****24/06/2005-SABAH**

Savaş kardeşim. 06.05.2005 tarihinde 11 yaşındaki TED Ankara Koleji'ne giden kızımın okul servisi, bina çıkışında kaza geçirdi. Olay 1 öğrencinin vefatı, bir diğerinin kolunun kopması ve diğer 11 çocuğun yaralanması ile sonuçlandı. Bu acının ve benzerlerinin sebeplerini sayıyorum;

- * Okul yönetimi okullar açılmadan ihale yöntemi ile bir taşıma şirketi ile anlaşmakta fakat daha sonra denetlenmemektedir.
- * Rehber öğretmen uygulaması ya yoktur, ya da sayısı sınırlı olan birkaç okulda vardır.

Seyir hali

- * Rehber öğretmen olmaması durumunda çocuklar emniyet kemeri mevcut olsa bile takmamakta, **seyir halindeyken ayağa kalkabilmekte**, elini kolunu camdan dışarı sarkıtılabilmekte veya araç içinde birbirleriyle şakalaşma yaparak sürücünün konsantresini bozmaktadır.
- * Mevcut emniyet kemerlerinin en az **1 veya 2'si bozuktur**. camlarında, çocukların **dışarı sarkmasını engellemek için** konan demir parmaklıklar, kafes koruyucular bir çok araçta bulunmamakta.

Ceza

- * Araç camlarının herhangi bir kaza anında patlamaması için özel bir madde ile kaplanması gerekmektedir.
- * En değerli varlıklarımızı taşıyan bu araçlarda servis şoförleri piyasadan rast gele toplanmakta, şoförlerin daha önce karışmış olduğu trafik kazası veya almış olduğu trafik cezalarına kesinlikle bakılmamaktadır.

Acılar

- * Onlar hakkında herhangi bir şikayette okul yönetimi aradan çekilmekte, veliler taşıma şirketi ile birebir muhatap olmak zorunda kalmaktadır.
- * Lütfen bunun çaresini bulunuz. Acılar katlanarak artmasın.

Ayşegül Asar

EK- 25**Okul servisleri yine can yaktı****14/10/2005 - RADİKAL**

ANKARA/DİYARBAKIR - Servis aracı kazaları can almaya devam ediyor. Ankara'da geçen ay meydana gelen kazada ağır yaralanan ve 20 gün yoğun bakımda kaldıktan sonra iki gün önce ölen TED Koleji öğrencisi Y.N.E dün toprağa verilirken, bir kaza haberi de Diyarbakır'dan geldi. Geçen haziran B.A adlı öğrencinin ölümü, bir öğrencinin de kolunun kopmasıyla sonuçlanan servis aracı kazasının yaralarını sarmaya çalışan Türk Eğitim Derneği (TED) Ankara Koleji'nde dün yine hüznü vardı. Servis aracı ruhsatı ve çalışmayı düzenleyen 'C plakası' olmayan minibüsün 22 Eylül'de karıştığı kazada ağır yaralandıktan sonra kaldırıldığı hastanede yaşamını yitiren 12 yaşındaki Y.N.E gözyaşlarıyla toprağa verildi.

Diyarbakır'da 1 ölü 25 yaralı

Diyarbakır'ın Lice ve Kulp ilçelerinde taşımali sistemle eğitim gören öğrencileri okula götüren servis minibüsü, dün aşırı hız nedeniyle şarampole yuvarlandı. Sürücü A.K öldü, ikisi ağır 25 öğrenci yaralandı. Minibüse kapasitesinin üstünde yolcu alındığını belirten veliler yetkililere tepki gösterdi. 2004 Nisan'ında da Ankara Polatlı Çok Programlı Lisesi servis aracı hemzemin geçitte trene çarpmış yedi öğrenci hayatını kaybetmişti. (Radikal, dha)

EK- 26**Ankara'da iki öğrenci bıçaklandı 04/04/2006 -RADİKAL**

RADİKAL - ANKARA - Okuldaki şiddet, dün Mimar Kemal Lisesi'nde sürdü. İki lise öğrencisi, okul önünde tartıştıkları kimliği belirsiz kişilerce bacaklarından bıçaklandı. Kocatepe'deki Mimar Kemal Lisesi'nde iki öğrencinin yaralanmasıyla sonuçlanan olay, dün sabah saat 07.30'da meydana geldi. Sabah okula gelen O.E. ve V.K. isimli öğrenciler ile okul önünde bekleyen sekiz kişilik bir grup arasında henüz belirlenemeyen bir nedenle tartışma çıktı. İki lise öğrencisi ile sekiz kişi arasındaki tartışma, kısa sürede kavgaya dönüştü. Sekiz kişilik gruptaki gençlerden biri, bıçak çekerek O.E. ve V.K.'yı bacaklarından yaraladı. Saldırganlar kaçarken, yaralı öğrenciler Ankara Numune Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındı. Yaralı öğrencilerin sağlık durumlarının iyi olduğu belirtildi.

Kavganın öncesi var

Polis, olaya karışan gruptaki gençleri yakalamak için çalışma başlattı. Yaralanan iki öğrencinin, polise verdikleri ilk ifadede, kendilerine saldıranları tanımadıklarını ve aralarında herhangi bir husumet bulunmadığını söyledikleri öğrenildi. Öğrenciler Mimar Kemal Lisesi'nde geçen cuma günü iki öğrenci grubu arasında kavga çıktığını anlattı. Dünkü bıçaklama olayının da bu kavganın devamı olduğu sanılıyor.

EK- 27

'Okula gelene kimlik sorun'

22/10/2005 -RADİKAL

İlköğretim okulu öğrencisi E.Ş.'nin 'UNICEF görevlisiyim' diyen M.A. tarafından kaçırılarak tecavüze uğramasının ardından Emniyet okulları uyardı: 'Yardım edeceğim' diye okula gelenlere kimlik sorun

RADİKAL - ANKARA - 13 yaşındaki ilköğretim öğrencisi E.Ş.'nin 'UNICEF görevlisiyim' diyen bir sabıkalı tarafından kaçırılıp tecavüze uğramasının ardından Emniyet Genel Müdürlüğü, okullara 'sapık' uyarısı yaptı. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) olayla ilgili soruşturma başlattı. Şehit Kubilay İlköğretim Okulu öğrencisi, kaçırıldıktan 16 gün sonra, polise yapılan ihbar sonucu, Ovacık'ta bir gecekonduda bulunmuştu. Aynı gecekonduda ele geçirilen inşaat işçisi M.A. ise tecavüz suçlamasıyla gözaltına alınmıştı. M.A. ifadesinde E.Ş.'yi okulda tanıyıp kaçırdığını söylerken okul yönetimi, kaçırılma olayının okul dışında gerçekleştiğini iddia etti. Bu arada; Emniyet Genel Müdürlüğü Sözcüsü İsmail Çalışkan, Milli Eğitim Bakanlığı'nın, tüm okulları şüpheli şahıslara karşı uyardığını açıkladı. Sözcü Çalışkan, dün düzenlediği basın toplantısında şunları söyledi:

Emniyet-MEB işbirliği

"Teşkilatımız, bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı ile birlikte çalışıyor. Okul yöneticilerine de çok iş düşüyor. Okulların etrafında gezinen şüpheli kişilere, 'Yardım için geliyoruz' diyenlere kimlik sorgulaması gerekiyor. Bakanlık, okulları, bu tip kişilere karşı uyardı."

Yeni eğitim-öğretim yılıyla birlikte okul çevrelerinde gerekli önlemleri aldıklarını kaydeden Çalışkan, E.Ş.'yi kaçıran M.A.'nın robot resimlerinin neden basına dağıtılmadığının sorulması üzerine; "Robot resimlerin basına ve kamuoyuna gösterilmesi gerekli. Ben böyle yapıldığını sanıyordum" dedi.

Zanlı M.A: Okulu gezdirdiler

Sorgusu Ankara Asayiş Şubesi'nde süren zanlı M.A.'nın polise verdiği ilk ifade ise E.Ş.'nin okuldan kaçırıldığı iddiasını güçlendirdi. M.A., polise kaçırma olayından önce birkaç kez okula gittiğini ve kendisini UNICEF görevlisi olarak tanıttığını söyledi. M.A., "Öğretmenler bana okulu gezdirdi, kimlik bile sormadılar" dedi. Burs verilecek öğrencileri belirlemek bahanesiyle okul yönetiminden fakir öğrencilerin listesini istediğini ve okul yönetiminin kendisine dokuz kişilik bir liste verdiğini öne süren M.A., bu öğrencilerle daha sonra okul dışında buluştuğunu ve E.Ş.'yi kaçırdığını söyledi. İnşaat işçisi olan ve 1998 yılında 'işyerinden hırsızlık' suçundan hakkında işlem yapılan M.A.'nın, polisteki sorgusu sürüyor.

Okulun iddiası

E.Ş.'nin okuldan alındığı iddiasını yalanlayan bir okul yöneticisi ise olayın şöyle geliştiğini anlattı: "Zanlı M.A., E.Ş. ve diğer öğrencilerle, okul yakınındaki parkta tanışmış. M.A., kaçırma olayından bir gün önce, bazı öğrenci ve velileri muhtarlık önünde toplamış. Kendisini UNICEF görevlisi diye tanıtip, yardıma muhtaç öğrencileri belirleyeceğini söylemiş. 17 öğrenci ve bazı velilerle bir gün sonra yeniden muhtarlık önünde buluşmuş. Velileri, 'Etlik Lisesi'ndeki fakir öğrencileri de belirlemem gerek' diye lisenin önüne götürmüş. Bu arada öğrenci ve velilerin büyük bölümü, 'Bu adam sahtekâr' diye grubu terk etmiş. Lise önüne geldiklerinde, yanında sadece bir erkek öğrenciyle E.Ş. kalmış. M.A. erkek öğrenciye 'Akşam oldu, sen evine git, ben de bu kızı evine bırakayım' diyerek E.Ş ile kayıplara karışmış.

EK- 28

Okulda, 3 kişinin saldırısına uğradı**31 Mart 2006 -MİLLİYET***SÜLEYMAN ELÇİN DHA*

Konya'da A-N Kardeşler İlköğretim Okulu 6'ncı sınıf öğrencisi A.D, arkadaşlarıyla okul bahçesinde top oynarken, duvardan atlayarak içeri giren 3 saldırgan tarafından bıçaklandı. Saldırganlar kaçarken A.D, Konya Numune Hastanesi'ne kaldırıldı. Hayati tehlikesi bulunmayan A.D, 'Saldırganları tanımıyorum' dedi.

EK- 29

İlkokulda taciz: Öğrencileri kim korur?**08/03/2006 -RADİKAL**

Taciz iddiası duyulur duyulmaz veliler okula koştu. MEB'e göre ise okula giren bir 'tinerci' var, ama taciz söz konusu değil.

Güvenliği nöbetçi öğretmenlerle öğrencilere emanet okullardan birinde, ilköğretim 4'üncü sınıf öğrencisi bir kız, tuvalette tacize uğradığını söyledi. 'Bu ilk değil' diyen veliler öfkeli...

RADİKAL - İSTANBUL - Ümraniye'deki bir ilköğretim 4'üncü sınıf öğrencisinin okul tuvaletinde 15 yaşındaki bir genç tarafından tacize uğrayıp, oral sekse zorlandığı iddiası velileri ayaklandırdı. Veliler daha önce yaşanan iki tecavüzün örtbas edildiğini iddia ederek okul yönetimini suçladı. İlçe Milli Eğitim Müdürü ise iddiaların abartıldığı görüşünde. Yetkililer "Etrafta toplanan tinercilerle ilgili öğretmenlerden şikâyet geldi. Ne yapalım yani, biz kolluk kuvveti değiliz ki. Kimin nerede, ne zaman ne yapacağını bilemeyiz ki" dedi.

Ümraniye Leman Ana İlköğretim Okulu'ndaki olay iddiaya göre önceki gün saat 16.00 sıralarında 4'üncü sınıf öğrencisi P.I.'nın öğretmenler odasına gelerek olayı gözyaşları içinde bir öğretmenine anlatmasıyla ortaya çıktı. Okul kapısında kolluk nöbeti tutan P.I., öğrenciler dersteyken tuvalete gittiğinde ellerini yıkayan 15 yaşlarında tanımadığı bir kişi gördüğünü, bu kişinin kendisini köşeye sıkıştırıp 'Ben senin ağabeyimin korkmana gerek yok' diyerek ellerini vücudunda gezdirdiğini, ardından da oral seks yaptırdığını ve sonra da kaçarak okuldan uzaklaştığını iddia etti. Tecavüze uğrayıp uğramadığının belirlenmesi için hastaneye götürülen P.I.'nın ifadesi doğrultusunda tacizcinin robot resmi de çizildi. Olay Yeri İnceleme ekipleri tuvalette parmak izi ve meni örnekleri araştırması yaptı. Okulda karakol kuran polis ekipleri, dün okulda bulunan öğrencileri velilerle okula çağırarak tek tek ifadelerine başvurdu.

Veliler idareyi suçluyor

Değerlendirme için toplanan öğretmenler, haberi alan velilerin akın etmesi üzerine kaçarcasına okuldan uzaklaştı. Okul idaresini suçlayan veliler, daha önce iki tecavüz yaşandığını, okul yönetiminin bunu örtbas ettiğini öne sürdü. Veliler, uçucu madde bağımlısı gençlerin de okul önünde öğrencileri rahatsız ettiğini anlattı.

'Sadece korkutmuş'

İlçe Milli Eğitim Müdürü İlyas Tekin ise taciz iddialarının abartıldığı görüşünde: "Dışarıdan tinerci olduğu söylenen bir çocuk, akşamüstü duvardan atlayıp girmiş ve nöbetçi öğrenciyi korkutmuş. Hepsi o kadar. Gelen raporda da öyle bir şeyin olmadığı ifade ediliyor. Raporu ben görmedim. Zaten tıbbi terimler kullanılmış. Daha önce böyle bir olay olmadı. Ancak okulun çevresinde birkaç tinerci çocuğun olduğunu söylediler. Emniyetimiz sıkı takip ediyor. Okuldan tinerciler için şikâyet geldi daha önceden. Ne yapalım yani. Biz Emniyet ya da kolluk kuvveti değiliz ki. Kimin nerede, ne zaman, ne yapacağını bilemeyiz ki. Okul eski bir bina, tapusu yoktu. Büyükşehir Belediyesi'nden imar durumunu bekliyoruz. Yıkıp yeni okul yapacağız."

**EK-30: İLKÖĞRETİM OKULLARINDA GÜVENLİK DUYGUSUNU ZEDELEYEN
OLAYLARA İLİŞKİN YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
ANKET FORMU**

Sayın Yönetici / Öğretmen,

Okullarımızda eğitim ve öğretimin amacına ulaşmasında güvenlik duygusu çok önemlidir. Ancak, okul personeli ve öğrenciler okul güvenliği kapsamında çoğu zaman kendilerini rahatsız eden olaylar ile karşılaşmaktadırlar. Bu anket Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bir çalışmada kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Araştırma konusu "İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin okullarında güvenlik duygusunu zedeleyen olaylara ilişkin görüşlerini saptamak" tır.

Araştırma kişisel ya da okul bazında bir değerlendirme amacıyla kullanılmayacaktır. Araştırma verileri topluca değerlendirileceğinden, kimlik bilgilerinizin yazılmasına gerek yoktur. Anket dört bölümden oluşmaktadır. Her bölümü lütfen karşısındaki açıklamalara göre yanıtlayınız.

Yardımlarınız / katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım.

Metin ÖZKAN
Ankara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
EYTEP Yüksek Lisans Öğrencisi

İletişim
e-mail: metnzkan@yahoo.com

BÖLÜM I: KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz: a () Kadın. b () Erkek.
2. Okuldaki göreviniz: a () Yönetici. b () Öğretmen.
3. Öğrenim durumunuz: a () Ön Lisans. b () Lisans.
c () Yüksek Lisans. d () Doktora.
4. Kıdeminiz:

BÖLÜM II: GÜVENLİK DUYGUSUNU TEHDİT EDEBİLECEK ETKENLER

Bu bölümde okulunuzda güvenlik duygusunu tehdit edebilecek olası etkenlerin varoluş durumuna ilişkin yargılarınızı belirtmeniz beklenmektedir. Bunun için aşağıdaki ifadeleri okuyup, size en uygun ifadeye katılım düzeyinizi, karşılarındaki ölçekte işaretlemeniz gerekmektedir. Lütfen her bir ifadeyi yanıtlamadan geçmeyiniz.

Güvenlik duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Okulunuzda Varolma Durumu		Hiç katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Büyük ölçüde katılmıyorum	Tamamen katılmıyorum
1	Okulumuzun yangınlara hazırlıksız olması.	1	2	3	4	5
2	Okulumuzun doğal afetlere hazırlıksız olması.	1	2	3	4	5
3	Okul binası ve diğer yapılarının sağlam olmaması.	1	2	3	4	5
4	Okulumuzda meydana gelebilecek yaralanmalar.	1	2	3	4	5
5	Okulumuzda meydana gelebilecek yiyecek zehirlenmeleri.	1	2	3	4	5
6	Çevreden gelebilecek tehlikeler (gasp, kapkaç gibi).	1	2	3	4	5
7	Öğrencilerin okulumuza gidiş ve dönüşlerinin, çeteler yüzünden güvenli olmaması.	1	2	3	4	5
8	Kar yağışı nedeniyle öğrencilerin okula - eve ulaşamaması.	1	2	3	4	5
9	Okulumuzda yaşanabilecek öldürme olayları.	1	2	3	4	5
10	Okulumuzda yaşanabilecek intihar olayları.	1	2	3	4	5
11	Öğrenci servislerinde yaşanabilecek kazalar.	1	2	3	4	5
12	Okulumuzun ilkyardım konusunda yeterli donanıma sahip olmaması.	1	2	3	4	5
13	Okulumuzda ilkyardım konusunda bilgili/becerili personel olmaması.	1	2	3	4	5
14	Okulumuzda güvenliği sağlamaya yönelik tatbikatların yapılmaması.	1	2	3	4	5

Güvenlik duygusunu Tehdit Edebilecek Olan Etkenlerin Varolma Durumu		Hiç katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Büyük ölçüde katılmıyorum	Tamamen katılmıyorum
15	Okulumuzdaki ısıtma araçlarının yeterli teknik nitelik taşınamaması.	1	2	3	4	5
16	Öğrencilerin okulumuzda meydana gelebilecek kazalara karşı sağlık sigortalarının olmaması.	1	2	3	4	5
17	Öğrencilerin birbirlerine karşı bedensel, duygusal, sözel ve cinsel tacizkar davranışları.	1	2	3	4	5
18	Okulumuzun giriş ve çıkışlarının kontrolünün sağlanamaması.	1	2	3	4	5
19	Okulumuzun bir acil durum yönetimi planının olmaması.	1	2	3	4	5
20	Bütçe yetersizliği nedeniyle temizlik hizmetlerini yürütecek personel olmaması.	1	2	3	4	5
21	Okulumuzda, öğrencilerin öğretmenler tarafından bedensel, duygusal ve cinsel istismarı.	1	2	3	4	5
22	Okulumuzda kuralların açık olmaması.	1	2	3	4	5
23	Öğrencilerin okul kurallarına uymamaları.	1	2	3	4	5
24	Öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanamaması.	1	2	3	4	5
25	Öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanamaması.	1	2	3	4	5
26	Okulumuzun, öğrencileri risk ve acil durumlara karşı yeterince hazırlayamaması.	1	2	3	4	5
27	Okulumuzda cezalandırıcı öğretmen davranışları.	1	2	3	4	5
28	Okulumuzda tutarsız yönetim uygulamaları.	1	2	3	4	5
29	Okulumuzda cezalandırıcı yönetim uygulamaları.	1	2	3	4	5
30	Okulumuzun bir güvenlik programının olmaması.	1	2	3	4	5
31	Okulumuzun kapalı devre kameralarla kontrol edilmesi.	1	2	3	4	5
32	Okulumuzda yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olması.	1	2	3	4	5

Okulunuzda güvenlik duygusunu tehdit ettiğini düşündüğünüz başka etkenler de varsa lütfen belirtiniz.

.....

BÖLÜM III.

GÜVENLİK DUYGUSUNU ZEDELEYEN KOŞULLARI ARTIRAN TEMEL KAYNAKLAR

Bu bölümde okulunuzda güvenlik duygusunu zedeleyen koşulları artıran temel kaynakların neler olduğuna ilişkin yargılarınızı belirtmeniz beklenmektedir. Bunun için de aşağıdaki ifadeleri okuyup, karşılarındaki ölçekte size en uygun ifadeye katılım düzeyinizi belirtmeniz gerekmektedir.

Güvenlik Duygusunu Zedeleyen Koşulları Artıran Temel Kaynaklar		Hiç katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Büyük ölçüde katılmıyorum	Tamamen katılmıyorum
33	Eğitime ayrılan parasal kaynağın az olması.	1	2	3	4	5
34	Ailelerin gelir dağılımlarında uçurumun olması.	1	2	3	4	5
35	Öğretmenlerin yaşam koşullarının kötü olması.	1	2	3	4	5
36	Okulların teknolojik düzeylerindeki farklılıklar.	1	2	3	4	5
37	Nitelikli öğretmen yetiştirmede gerileme.	1	2	3	4	5
38	Toplumsal eğitim düzeyinin düşmesi.	1	2	3	4	5
39	Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmıyor olması.	1	2	3	4	5
40	Ders araç ve gereçlerinin yetersiz olması.	1	2	3	4	5
41	Sınıfların çok kalabalık olması.	1	2	3	4	5
42	Eğitimin özelleştirilmesi yönünde izlenen politikalar ve özel okullara teşviklerin artması.	1	2	3	4	5
43	Büyük kentlerde okullar arası eşitsizliklerin derinleşmesi.	1	2	3	4	5
44	Aile içindeki huzursuzluklar.	1	2	3	4	5
45	Aile-okul işbirliğinin zayıf olması.	1	2	3	4	5
46	Ailelerin çocuklarına karşı şiddet kullanmaları.	1	2	3	4	5
47	Görsel ve yazılı basının sürekli şiddet içeren yayın yapması.	1	2	3	4	5
48	Sosyal politikaların (eğitim, sağlık, sosyal güvenlik) arka planda kalması.	1	2	3	4	5
49	Eğitimde eşitsizliklerin olması.	1	2	3	4	5
50	Okullarda katılım sorunu olması.	1	2	3	4	5
51	Okulların fiziki şartlarının kötü olması.	1	2	3	4	5
52	Yönetici- öğretmen işbirliğinin zayıf olması.	1	2	3	4	5
53	Öğrenci başarısızlığı.	1	2	3	4	5
54	Okullarımızda rehberlik hizmetinin yetersiz olması.	1	2	3	4	5
55	Tek tip kıyafet ile öğretim yapılıyor olması.	1	2	3	4	5

Sizce, nitelikli bir okul ile güvenlik duygusunun var olduğu bir okul arasında nasıl bir ilişki vardır? Görüşlerinizi sayfanın arkasına lütfen belirtiniz.

BÖLÜM IV. Güvenlik duygusunu geliştirmeye yol açacak türdeki bir okul çevresi için, MEB üst düzey yönetiminin, sendikaların, yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrenci ve velilerinin davranışları sizce nasıl olmalıdır? Önerilerinizi lütfen belirtiniz.

MEB Üst Düzey Yönetimi:

.....

.....

Sendikalar:

.....

.....

Okul Yöneticileri:

.....

.....

Öğretmenler:

.....

.....

Öğrenciler:

.....

.....

.....

Veliler:

.....

.....

.....

Konu ile ilgili başka görüşleriniz var ise lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

ANKET SONA ERMİŞTİR, KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM.

